

Opinnäytetyö (AMK)

Sosionomi

2024

Teija Väinölä

KRISTILLISEN TUOKION MENETELMÄ HOIVAKOTEIHIN

Opinnäytetyö (AMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Sosionomi

2024 | 144 sivua

Teija Väinölä

Kristillisen tuokion menetelmä hoivakoteihin

Ympäri vuorokautisissa hoivakodeissa on tärkeää ylläpitää asukkaiden toimintakykyä, jotta elämä olisi mahdollisimman mielekästä vielä loppumetreilläkin. Liikuntakyvyn ja/tai muistisairauden aiheuttaman kognition heikennettyä erityisesti psyykinen, sosiaalinen ja hengellinen toimintakyky on vielä tuettavissa erilaisilla aktiviteeteilla.

Tässä opinnäytetyössä kehitettiin kristillisen tuokion menetelmä ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpitämiseksi erityisesti hoivakodeissa. Toimeksiantajana toimi Raamatunlukijain Liitto ry. Menetelmää käytettäessä pidetään tuokioita, joissa keskustellaan kuvakorttien avulla, luetaan kuviin liittyviä Raamatun tekstejä ja lauletaan hengellisiä virsiä ja lauluja. Menetelmä sisältää 40 A6-kokoista kuvakorttia ja A5-kokoiset Raamatun teksti- ja lauluvihot. Menetelmä on osoittautunut testauksessa mielekkääksi tavaksi tukea ikääntyneiden toimintakykyä.

Menetelmää voivat käyttää sekä hoivakotien että seurakuntien työntekijät ja vapaaehtoiset. Materiaali ohjeistuksineen on vapaasti tulostettavissa Raamatunlukijain Liitto ry:n ja Vanhustyön keskusliiton Vahvike-sivustolta.

Asiasanat:

toimintakyky, muistisairaus, kristillinen, hengellinen, tuokio, viriketoiminta, hoivakoti

Bachelor's / Master's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Bachelor of Social Services

2024 | 144 pages

Teija Väinölä

A method of Christian sessions in nursing homes

In 24-hour nursing homes, it is important to maintain the residents' ability to function, so that life is as meaningful as possible even in the final years. When the ability to move and/or cognition caused by memory loss is weakened, especially the psychological, social, and spiritual functioning capacity can still be supported with various activities.

In this thesis, a method of Christian session was developed to maintain the functional ability of the elderly, especially in nursing homes. The commissioner for the thesis was the Scripture Union in Finland. When using the method, picture cards are used in sessions for stimulating the discussion. The Bible verses related to the pictures are read and spiritual hymns and songs are sung. The method includes 40 A6 size picture cards and two A5 size booklets, one with Bible verses and the other with hymns and songs. The method has proven to be a meaningful way to support the functional ability of the elderly when tested.

The method can be used by employees of both nursing homes and parishes and also by volunteers. The material with instructions can be printed free of charge from the website of the Scripture Union in Finland and from the website of Vahvike maintained by The Finnish Association for the Welfare of Older Adults.

Keywords:

functional ability, memory illness, Christian, spiritual, recreational activities, nursing home

Esipuhe

Tämän opinnäytetyön lähtökohtana oli huoleni hoivakodeissa olevien asukkaiden, eteenkin psyykkisen, sosiaalisen ja hengellisen toimintakyvyn ylläpitämisestä. Kehittämälläni kristillisen tuokion menetelmällä sekä henkilökunta että vapaaehtoiset voivat tukea asukkaiden hyvinvointia yksinkertaisesti.

Menetelmän kehittämiseen olen saanut apua monilta ihmisiltä, joille haluan osoittaa kiitokset. Ensinnäkin kiitän opinnäytetyöni ohjaajaa lehtori Marjo Vähäkangasta tuesta ja kannustuksesta opinnäytetyön eri vaiheissa. Kiitokset saa myös Raamatunlukijain Liitto ry:n pääsihteeri Kirsi Smeds kantaaottavista ja materiaalin laadun paranemiseen johtaneista kommentteistaan. Diakoni Pentti Heinilää kiitän tekstivihon lukemisesta ja professori, teologian tohtori Seppo Suokunnasta hänen avustaan laulujen valinnassa sekä Kirkon keskusrahastoa, Suomen Lähetysseuraa ja Paula Kurki-Suoniota luvasta tekijänoikeuden alaisten virsisanoitusten käyttöön.

Menetelmän testaamisessa tarvitsin esilauluapua. Euran seurakunnan diakonisessa Mari Vuorinen saa erityiskiitokset sitoutumisesta kuuteen tuokioon. Kiitän esilaulusta Maarit Aittovahetta ja säästyksestä Ari Helkiötä ensimmäisessä testauksessa sekä Hannu Laaksosta ja Matti Puukkia heidän panoksestaan laulattajina.

Ilman osallistujia en olisi voinut testata menetelmää. Kiitän senioritalo Helmiinan asukkaita ennakkoluulottomasta osallistumisesta ensimmäiseen tuokioon. Kiitoksen saavat myös Eurakodin, Linnavuoren palvelukeskuksen, palvelukoti Tolppamäen ja palvelukoti Suvannon esihenkilöt, henkilökunta ja asukkaat heidän myönteisestä suhtautumisesta kehitteillä olleeseen menetelmään.

Kiitän myös aviomiestäni Juhania hänen tuestaan. Jumalalle kuuluu kuitenkin perimmäinen kiitos ja kunnia tämän menetelmän ideasta ja sen loppuun saattamisesta. Hänen johdatukseensa jätän menetelmän käyttöönoton.

Eurassa 1.2.2024

Sisältö

1 Johdanto	7
2 Kehittämistyön lähtökohdat	8
2.1 Kehittämistyön tarve ja perustelut	8
2.2 Kehittämis-/toimintaympäristön kuvaus	9
2.2.1 Ikääntyneiden ympärivuorokautiset hoitolaitokset	9
2.2.2 Raamatunlukijain Liitto ry	11
3 Toimintakyvyn ulottuvuudet	12
3.1 Fyysinen toimintakyky	13
3.2 Kognitiivinen toimintakyky	13
3.3 Psyykinen toimintakyky	16
3.4 Sosiaalinen toimintakyky	17
3.5 Hengellinen toimintakyky	19
3.6 Toimintakyvyn tukeminen	21
4 Musiikin merkitys muistisairaille	23
5 Tekijänoikeudet	25
6 Kehittämistyön käytännön toteutus	27
6.1 Tavoite ja kehittämistehtävät	27
6.2 Kehittämisen eteneminen	27
6.3 Menetelmän materiaalin työstäminen	29
6.3.1 Tekijänoikeudet	29
6.3.2 Selkojulkaisun ulkoasu	30
6.3.3 Kuvien ja Raamatun tekstien valitseminen	30
6.3.4 Hengelliset laulut	32
6.3.5 Materiaalien muodot	33
6.4 Tuokion pitäminen	34
6.5 Menetelmän testaaminen	35
6.6 Kehittämistyön eettisyys	38

7 YHTEENVETO JA ARVIOINTI	39
7.1 Yhteenveto	39
7.2 Arviointi	39
7.3 Tuotoksen juurruttaminen ja levittäminen	40
LÄHTEET	42

Liitteet

Liite 1. Kristillisen tuokion menetelmän ohjeistus

Liite 2. Kristillisen tuokion kuvakortit

Liite 3. Kristillisen tuokion Raamatun tekstit

Liite 4. Kristillisen tuokion laulut

Kuviot

Kuvio 1. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon sote-henkilöstön rakenne 2022 (Vanhuspalvelujen tila 2022 2023, 4). 9

Kuvio 2. Toimintakyvyn ulottuvuudet (mukaellen Lähdesmäki & Vornanen 2014, 34; Räsänen 2018, 24; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023b). 12

Kuvio 3. Sosiaalinen toimintakyky (Tiikkainen 2018). 18

Kuvio 4. Kehittämisen eteneminen (Salonen ym. 2017, 56–66). 28

Taulukot

Taulukko 1. Ikääntymisen kannalta tärkeät kognition osa-alueet ja keskimääräinen muutos eri ikäkausina (Vuoksima 2019, 1077). 15

1 Johdanto

Kehitin opinnäytetyönäni menetelmän kristillisen tuokion pitämiseksi hoivakodeissa. Menetelmä tukee hoivakodeissa asuvien toimintakykyä ja antaa yksinkertaisen välineen työntekijöille ja vapaaehtoisille tällaisten tuokioiden toteuttamiseen. Tuokio sisältää kolme elementtiä: keskustelun kuvakortin kuvasta, kuvaan kytkeytyvän Raamatun tekstin ja aiheeseen liittyvän laulun.

Työn tietoperustassa tarkastelen ensin ympärivuorokautista palveluasumista, jonka käyttöön olen suunnitellut menetelmän. Koska menetelmän tarkoituksena on ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpitäminen, valitsin viitekehukseen fyysisen, kognitiivisen, psyykkisen, sosiaalisen ja hengellisen toimintakyvyn, joita tarkastelen erityisesti ikääntyneiden näkökulmasta. Koska suurin osa hoivakotien asukkaista on muistisairaita ja musiikilla on todettu olevan suuri merkitys muistisairaiden hyvinvointiin, otin teoriaan oman lukunsa musiikin merkityksestä muistisairaille. Tekijänoikeuksista on myös oma lukunsa, sillä ne on huomioitava tällaisen materiaalin kehittämisessä.

Tuokion kuvakortteihin valitsin selkojulkaisun periaatteita noudattaen yksinkertaisia piirros- ja valokuvia, joihin oli löydettävissä Raamatusta tekstejä. Samoin valitsin vanhoja virsiä ja muita hengellisiä lauluja, jotka liittyivät aiheeseen. Tein 40 kuvakorttia ja keräsin Raamatun tekstit ja laulujen sanat omiin vihkosiinsa.

Testasin menetelmää sekä kerran senioritalossa että neljässä eri hoivakodissa yhteensä kymmenessä ryhmässä. Tuokioissa oli minulle sekä tuttuja että vieraita asukkaita. Korjasin menetelmää testauksen yhteydessä esille tulleiden asioiden perusteella. Työni toimeksiantaja Raamatunlukijain Liitto ry arvioi myös menetelmää ja antoi kehittämis ehdotuksia.

Toivon, että menetelmä leviää moneen Suomen hoivakotiin käytettäväksi. Tuokioita voivat pitää niin hoivakotien työntekijät, seurakunnan työntekijät kuin vapaaehtoisetkin. Materiaali ohjeistuksineen on vapaasti tulostettavissa Raamatunlukijain Liitto ry:n nettisivulta ja Vanhustyön keskusliiton Vahvike-sivustolta.

2 Kehittämistyön lähtökohdat

2.1 Kehittämistyön tarve ja perustelut

Kehittämistyöni pohjalla ovat omat kokemukseni ja muualta tulleet signaalit. Ensinäkin olin sosionomiopintojen esihenkilötyön harjoittelussa keväällä 2023 ympärivuorokautisessa hoivakodissa, jossa suurin osa asukkaista oli muistisairaita. Havaitsin, että eteenkin liikkumisrajoitteiset asukkaat istuivat pääosin apaattisina hiljaa pöydän ääressä päivästä toiseen. Tämä ei ole ihme, sillä jo lievään Alzheimerin tautiin liittyy oppimisen heikkeneminen kognitiivisena oireena, mistä seuraa toimintakyvyn muutoksena keskustelun seuraamisen vaikeutuminen ja neuropsykiatrisena oireena apatia (Muistisairaudet: Käypä hoito -suositus, 2023).

Tämä vaivasi minua niin paljon, että tulostin Mieli ry:n sivulta Myönteisen muistelun kortteja, joiden avulla pidin asukkaille tarinatuokioita. Kukin sai vuorollaan ottaa kortin, jonka kysymykseen kaikki halukkaat saivat vastata. Yleensä kaikki sanoivat jotain ja korttien avulla johdatettuina asukkaat olivat hyvinkin aktiivisia keskustelijoita. Tuokiot olivat usein iloisia ja joku saattoi aloittaa spontaanisti laulunkin. Ajattelin, että tällaisia tuokioita pitäisi pitää hoivakodeissa runsaasti.

Toiseksi harjoitteluni aikana toukokuussa kristillinen Uusi Tie -lehti uutisoi, miten Raamatunlukijain Liitto ry:hyn oli tullut pyyntö, että ikääntyneiden asumispalveluksikkoon mentäisiin lukemaan Raamattua. Siellä olisi monta kiinnostunutta kuuntelijaa. Tämän yhteydenoton perusteella Raamatunlukijain Liitto ry otti Raamatun lukemisen hoiva- ja palvelukodeissa uudeksi toimintamuodokseen. Yhdistys kannustaa vapaaehtoisia lähtemään liikkeelle eri paikkakunnilla ja luoda edellytykset näiden raamattulähettiläiden yhteydenpidolle. (Korpela 2023, 2–3.)

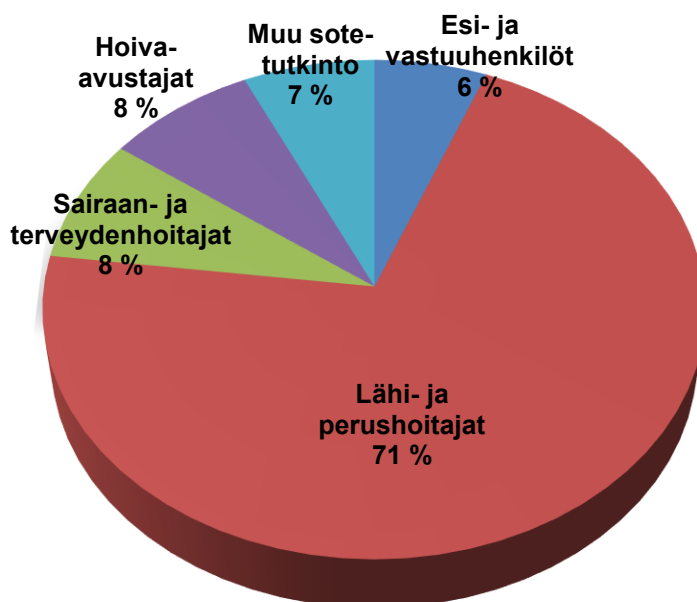
Kolmanneksi osallistuin heinäkuussa pihaseuroihin, joissa kaksi miestä kertoi olleensa kyseisenä päivänä laulamassa useissa hoivakodeissa eri paikkakunnilla. Kiittelin heitä tästä palvelutehtävästä ja toinen kertoikin lähtevänsä minunkin kanssani laulamaan, jos kutsu käy.

Näiden tapahtumien seurauksena sydämelleni laskettiin halu kehittää hoivakotien asukkaiden kanssa työskentelyyn menetelmä, jossa hyödynnetään kaikkia edellä mainittuja kolmea elementtiä: keskustelua korttien avulla, Raamatun lukua ja laulua. Ajattelen, että tällä menetelmällä saadaan asukkaita osallistettua tuokioissa helpommin kuin pelkästään Raamattua lukemalla. Keväisen harjoittelupaikan esihenkilö piti suunnittelemaani projektia hyvänä.

2.2 Kehittämisen-/toimintaympäristön kuvaus

2.2.1 Ikääntyneiden ympärivuorokautiset hoitolaitokset

Manner-Suomessa oli 1 809 iäkkäille tarkoitettua ympärivuorokautisen palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon yksikköä marraskuussa 2022. Näistä puolet oli yksityisiä yksiköitä. Yli puolessa yksiköistä (56 %) oli 21–50 asiakasta, 33 %:ssa 0–20 asiakasta ja 10 %:ssa yli 50 asiakasta. Yksiköissä työskenteli 38 481 sosiaali- ja terveysalan ammattilaista. (Vanhuspalvelujen tila 2022 2023, 2–3). Kuviossa 1 on kuvattu sote-henkilöstön rakenne.

Kuvio 1. Ympärivuorokautisen palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon sote-henkilöstön rakenne 2022 (Vanhuspalvelujen tila 2022 2023, 4).

Välitöntä asiakastyötä teki lähi- ja perushoitajista 96 %, sairaan- ja terveydenhoitajista 94 %, hoiva-avustajista 81 %, muiden sote-tutkintojen suorittaneista 63 % ja esi- ja vastuuhenkilöistä 35 %. Välitöntä asiakastyötä on asiakkaiden hoitoon ja huolenpitoon sekä toimintakykyyn ja kuntoutumiseen liittyvät työt, tietojen kirjaaminen, palvelutarpeen arviointi sekä hoito- ja palvelusuunnitelman laatiminen päivittäisessä. (Vanhuspalvelujen tila 2022 2023, 5–9.) Viriketuokiot, joiden järjestämisen helpottamiseen tämä kehittämistyö keskittyy, ovat osa välitöntä asiakastyötä, sillä ne ylläpitävät asiakkaiden toimintakykyä.

Muissa sote-tutkinnon suorittaneissa työntekijöissä on mm. toimintaterapeutteja, sosiaaliohjaajia ja -kasvattajia, geronomeja, sosionomeja, virikeohjaajia ja muita vastaavia ohjaajia (Vanhuspalvelujen tila 2022 2023, 9), jotka usein vastaavat virikkeiden järjestämisestä. Heitä on henkilökunnasta vähän. Toki viriketuokioita pitävät myös muut hoivakodeissa asukkaiden kanssa työskentelevät, mutta nykyisen hoitohenkilökuntavajeen vallitessa viriketuokiot eivät ole päivittäisten toimien prioriteettilistalla ensimmäisenä. Vuoden 2023 joulukuun alkuun sovittu hoitajamitoituksen nosto 0,7 hoitajaan asiakasta kohti siirtyykin hamaan tulevaisuuteen henkilökunnan puutteen vuoksi (Luukka 2023). Viriketuokioita pitävät henkilökunnan lisäksi seurakunnan työntekijät ja eri järjestöjen vapaaehtoiset.

Ikääntyneiden tehostetun (nykyisin ympärivuorokautisen) palveluasumisen ja vanhainkotien asiakkaita oli 31.12.2022 yhteensä 46 399. Naisia asiakkaista oli 69 %. Hoivakodeissa ja vanhainkodeissa asui 15,6 % yli 85-vuotiaasta väestöstä. Asiakkaiden määrä on ollut hienoisessa laskussa. (Sotkanet 2023.)

Ikääntyneiden hoidon linjauksena onkin, että ihmisille pyritään tarjoamaan ensisijaisesti kotihoidon palveluja jopa ympärivuorokautisesti. Ympärivuorokautinen palveluasuminen tulee ajankohtaiseksi, kun kotona tai yhteisöllisessä asunnossa ei voida asua intensiivisenkään kotihoitoon turvautuen. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023a.)

Joka tapauksessa Suomen väestö ikääntyy vääjäämättä, mikä lisää ympärivuorokautisen hoivan tarvetta tulevaisuudessa. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan yli 64-vuotiaita on väestöstä vuonna 2031 28 % ja vuonna 2070 33 %.

Vuonna 2007 tämän ikäisiä oli väestöstä vain 17 % ja vuonna 2022 24 % (Tilastokeskus 2023a; Tilastokeskus 2023b).

2.2.2 Raamatunlukijain Liitto ry

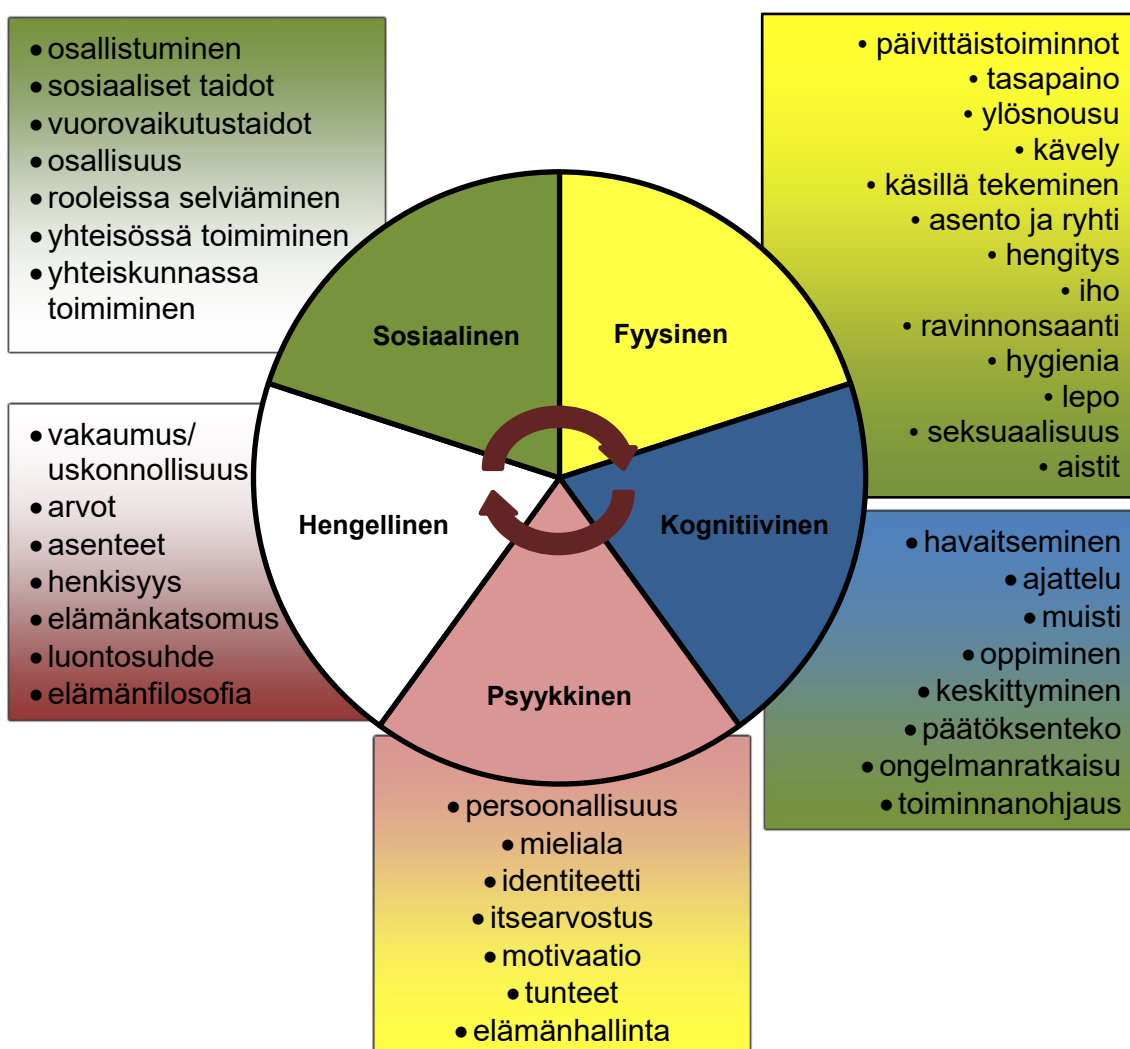
Kehittämistyöni toimeksiantajaksi pyysin Raamatunlukijain Liitto ry:tä (RLL ry), sillä yhdistyksen pääsihteerin Kirsi Smedsin sanoin ”suunnitelmasi linkittyy vahvasti uuteen alkutaipaleella olevaan toimintamuotoomme hoivakodeissa (raamatulähettiläs) tuoden siihen lisää erilaisia välineitä vapaaehtoisten käyttöön”.

Raamatunlukijain Liitto ry on vuonna 1979 perustettu yhdistys, joka on jäsenenä kansainvälisessä Scripture Union (Pyhien kirjoitusten liitto) -liikkeessä. Yhdistyksellä on Suomessa 22 jäsenjärjestöä, joista viisi on Suomen Evankelisluterilaisen kirkon virallista lähetysjärjestöä. Yhdistyksen tavoitteena on johdattaa kaikenikäisiä ihmisiä Kristuksen luokse ja auttaa heitä Raamatun lukemisessa elävän uskon ja uskossa kasvamisen syntymiseksi. Aito Kristuksen seuraaminen tuottaa hedelmänä alttiutta ja vastuullista toimintaa seurakunnassa ja yhteiskunnassa. Yhdistyksen sivuilla on selkeästi kuvattu RLL ry:n teologiset ja toiminnalliset periaatteet. (Raamatunlukijain Liitto ry 2023.)

Yhdistys julkaisee aikuisille suunnattua Raamatun lukuopasta ”Hetkinen” ja nuorille tarkoitettua lukuopasta ”Liftari–Sanasta laiffii”. Yhdistyksen nettisivuilla on lisäksi runsaasti erilaista tukimateriaalia eri-ikäisille suunnattujen raamattuhetkien pitämiseen mm. Isän idea, RaamattuStartti, Iloa ja eloa Raamatusta sekä ohjeita raamatturyhmän ohjaajalle. Sivuilla on myös kristillisiä videoita ja elokuvia. (RLL ry 2023.)

3 Toimintakyvyn ulottuvuudet

Toimintakyvyllä tarkoitetaan yleensä ihmisen fyysisiä, kognitiivisia, psyykkisiä ja sosiaalisia kykyjä, jotka mahdollistavat välttämättömät ja merkitykselliset päivittäiset toiminnot hänen elinympäristössään. Ulottuvuus, joka usein unohtuu, on ihmisen hengellinen toimintakyky. Lähdesmäen ja Vornasen (2014) ”Vanhuksen parhaaksi Hoitaja toimintakyvyn tukijana” -oppikirjassa se on kuitenkin yksi neljästä toimintakyvyn ulottuvuudesta (kognitiivinen kuuluu kirjassa psyykkiseen toimintakykyyn). Olen koontanut kuvioon 2 toimintakyvyn eri ulottuvuuksia.

Kuvio 2. Toimintakyvyn ulottuvuudet (mukaellen Lähdesmäki & Vornanen 2014, 34; Räsänen 2018, 24; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023b).

Toimintakyvyn tukemisessa asuin- ja elinympäristön tekijöillä, muiden ihmisten tuella ja tarjottavilla palveluilla on merkitystä. Toimintakyvyn kuvaamiseen on luotu kansainvälinen ICF-luokitus ja monenlaisia mittareita. (THL 2023b.) Vanhuspalvelulain mukaan 1.4.2023 lähtien palveluja tarvitsevien iäkkäiden toimintakykyä on arvioitava RAI (Resident Assessment Instrument) -arviointivälineistöllä (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvetaista 2012/980, 3:15.a). Esimerkiksi vuonna 2021 RAI-arvioiduista ympärivuorokautisessa hoidossa olevista 75-vuotiaista (arvioitu noin puolet palvelun piirissä olevista) 60 %:lla oli heikentynyt toimintakyky tai pitkälle edennyt toimintakyvyn alenema. 8 %:lla oli itsenäinen toimintakyky. (THL 2022.)

3.1 Fyysinen toimintakyky

Fyysiseen toimintakykyyn kuuluvat mm. lihasvoima ja -kestävyys, nivelten liikkuvuus, kehon asennot ja liikkeiden hallinta sekä kestävyyskunto (THL 2023b). Nämä konkretisoituvat päivittäistoiminnoissa, tasapainossa, ylösnousussa, kävelyssä, käsien käyttämisessä sekä asennossa ja ryhdissä. Myös hygienia, hengitys, iho, ravinnonsaanti, lepo ja seksuaalisuus ovat osa fyysistä toimintakykyä, samoin kuin aistit (Lähdesmäki & Vornanen 2014, 34–36; THL 2023b).

Useimpien ympärivuorokautisessa hoivassa olevien asukkaiden fyysinen toimintakyky on oleellisesti heikentynyt heidän siirtyessä hoivakotiin. Edellä mainituista RAI-arvioiduista 17 % elämänpiiri oli vuoteessa ja 22 % oli kaatuneita. Arkiuoriutumisessa oli itsenäisiä 5 %. (THL 2022.) Esimerkiksi yksi Helsingin kaupungin ympärivuorokautisen hoidon ja asumisen myöntämisperusteista on asiakkaan runsas avun tarve arkitoiminnoissa, kuten pukeutumisessa, peseytymisessä ja lääkehoidossa (Helsingin kaupunki 2024).

3.2 Kognitiivinen toimintakyky

Kognitiiviseen toimintakykyyn liittyvät mm. muisti, oppiminen, keskittyminen, hahmottaminen, orientaatio, toiminnanohjaus, ongelmanratkaisu ja kielellinen

toiminta - yleensäkin toiminnot, joilla on tekemistä tiedon vastaanoton, käsittelyn, käytön ja tallennuksen kanssa. (THL 2023b.) Mielestäni päätöksenteko kuuluu myös kognitiiviseen toimintakykyyn, sillä se liittyy juuri tiedon käsittelyyn ja käyttöön ja paninkin sen tähän lokeroon, vaikka THL mainitsee päätöksenteon psyykkisen toimintakyvyn kohdalla (THL 2023b). Myös lukion psykologian ”Tietoa käsittelevä ihminen” -kurssilla päätöksenteko luetaan keskeisiin kognitiivisiin toimintoihin (Lukion psykologia n.d.). Muistisairaus tuo valitettavasti mukanaan päätöksentekovaikeuksia. Asiat tuntuvat vaikeaselkoisilta, eikä kyetä miettimään eri vaihtoehtoja ja päätösten seurauksia. Muistisairaat tarvitsevatkin usein päätöksenteossa tukea. (Ronkainen 2020.)

Ikääntymisen myötä tiedonkäsittelyn toiminnoissa ja muistissa tapahtuu kognitiivisia muutoksia. 60 ikävuoden jälkeen kognitiivinen heikentyminen nopeutuu, mutta tämä muutosprosessi on hyvin yksilöllistä. Lähtötasollakin on merkitystä heikkenemiseen. Eero Vuoksimaa (2019, 1077) on koonnut taulukkoon (taulukko 1) ikääntymisen mukana tuomia muutoksia kognition eri osa-alueisiin.

Taulukko 1. Ikääntymisen kannalta tärkeät kognition osa-alueet ja keskimääräinen muutos eri ikäkausina (Vuoksimaa 2019, 1077).

Kognition osa-alue	Kuvaus	Keskimääräinen muutos		
		30 – 60 v.	60 – 70 v.	70 – 90 v.
Älykyys				
Yleinen kognitiivinen kyvykyys	Älykyys, g (general)-faktori joka kuvastaa eri osa-alueissa esiintyvää yhteisvaihtelua.	→	→	→/↓
Kielellinen ymmärtäminen	Sanavarasto ja yleistieto. Iän myötä kertyvä kiteytynyt älykyys.	↑	↑/→	→
Visuaalinen päättely	Näönvarainen päättely. Iän myötä heikkenevä joustava älykyys.	→/↓	↓	↓
Abstrakti päättely	Looginen kielellinen ja näönvarainen päättely. Joustava älykyys.	→/↓	↓	↓
Työskentelytaidot				
Prosessointinopeus	Tiedonkäsittelyn nopeus, reaktioaika.	↓	↓	↓
Toiminnanohjaus	Tavoitteellisen toiminnan toteuttaminen. Aloitteellisuus, joustavuus, suunnittelu ja inhibitio eli impulssikontrolli.	→/↓	↓	↓
Tarkkaavuus	Huomion suuntaaminen, siirtäminen, ylläpitäminen sekä tarkkaavuuden jakaminen. Tarkkaavuuden ylläpito on pysyvämpi, mutta huomion kohdistaminen oleelliseen informaatioon ja jaettu tarkkaavuus heikkenevät ikääntyessä selkeämmin.	→/↓	↓	↓
Muisti				
Lyhytkestoinen ja työmuisti (verbaalinen ja visuaalinen)	Lyhytkestoinen (muutamana sekunnin) asioiden mielessä pitäminen ja prosessointi. Tarvitaan esimerkiksi kielen ymmärtämisessä, laskemisessa ja episodiseen muistiin tallentamisessa.	→	→/↓	↓
Episodinen muisti (verbaalinen ja visuaalinen)	Mieleen painaminen ja pitkäkestoiseen muistiin liittyvä säilyttäminen ja palauttaminen. Asioiden (esim. kauppalista) ja tapahtumien (auton parkkeerauspaikka) muistaminen (minuuteista useisiin vuosiin).	→/↓	↓	↓
Muut				
Sanasujuvuus	Asioiden ja esineiden nimeäminen. Semanttisesta muistista haku.	→/↓	↓	↓
Visuaalinen prosessointi	Näönvarainen hahmottaminen ja tunnistaminen ovat suhteellisen pysyviä. Visuospatiaalinen eli avaruudellinen hahmottaminen ja suunnistaminen – erityisesti vieraisissa paikoissa – sekä visuokonstruktioivinen hahmottaminen eli näönvaraisen informaation yhdistäminen hienomotoriikkaan heikkenevät iän myötä.	→/↓	↓	↓

→ = keskimäärin pysyvä; →/↓ = melko pysyvä tai pientä heikkenemistä; ↑ = parantuva; ↑/→ = pysyvä tai parantumista; ↓ = heikentyvä

Kuten taulukosta voidaan nähdä, ei ole juurikaan kognition osa-aluetta, jolla ei tapahtuisi heikkenemistä ikääntyessä. Heikentyneen kognition alentaessa joka päiväistä selviytymistä puhutaan dementiasta. Muistisairauden mukaan heikkenevät kognition eri osa-alueet. Esimerkiksi Alzheimerin taudissa episodisen eli

tapahtumamuistin heikkeneminen on tyypillistä, kun taas Lewyn kappaletaudissa korostuvat tarkkaavuuden, vireystilan, toiminnanohjauksen ja hahmotuksen ongelmat. Otsa-ohimolohkorappeumissa on mm. kielellisiä, päätöksentekoon ja käytökseen liittyviä muutoksia. (Vuoksima 2019, 1078–1079.) Muistisairauden kanssa työskentelevien on hyvä olla tietoisia erilaisista oirekuvista.

Maassamme arviolta 14 500 henkilöä sairastuu vuosittain muistisairauteen ja muistisairaita arvioidaan olevan yli 190 000. Arviolta 75 %:lla pitkäaikaishoidossa olevista ikääntyneistä on muistisairaus. (THL 2023c.) Vuonna 2021 RAI-arvioiduista ympärivuorokautisessa hoidossa olevista 75-vuotiaista (arvioitu noin puolet palvelun piirissä olevista) vain 4 %:lla ei ollut kognitiivista häiriötä (THL 2022). Kognitiivista häiriötä arvioidaan RAI:ssa CPS-mittarin avulla tarkastelemalla lähimuistia, ymmärretyksi tulemista, päätöksentekokykyä, itsenäistä syömistä ja tajunnan tasoa (Lind ym. 2020). Myös CERAD-tehtäväsarjaa käytetään ja sillä mitataan kielellistä sujuvuutta, nimeämistä, sanalistan oppimista ja sen tunnistamista ja viivästettyä palauttamista, kuvien kopiointia, kuvien viivästettyä palauttamista ja kellotaulun piirtämistä. CERADin osa on suppeampi MMSE, jolla tutkitaan orientaatiota, tarkkaavuutta sekä kielellisiä toimintoja (toisto ja kirjoitus.) (Muistisairauden diagnostiikka, oireiden arviointi ja sairauden seuranta: Käypä hoito -suositus 2023.)

3.3 Psyykinen toimintakyky

Psyykkisesti toimintakykyinen ihminen selviytyy arjen haasteista ja kriiseistä. Elämähallinta tulevaisuuden suunnitteluineen ja ratkaisuihineen onnistuu. Itsestä ja omasta persoonallisuudesta on käsitys ja tunteita osataan ilmaista ja hallita. Psyykinen hyvinvointi ja mielenterveys tukevat toimintakykyä. (THL 2023b.)

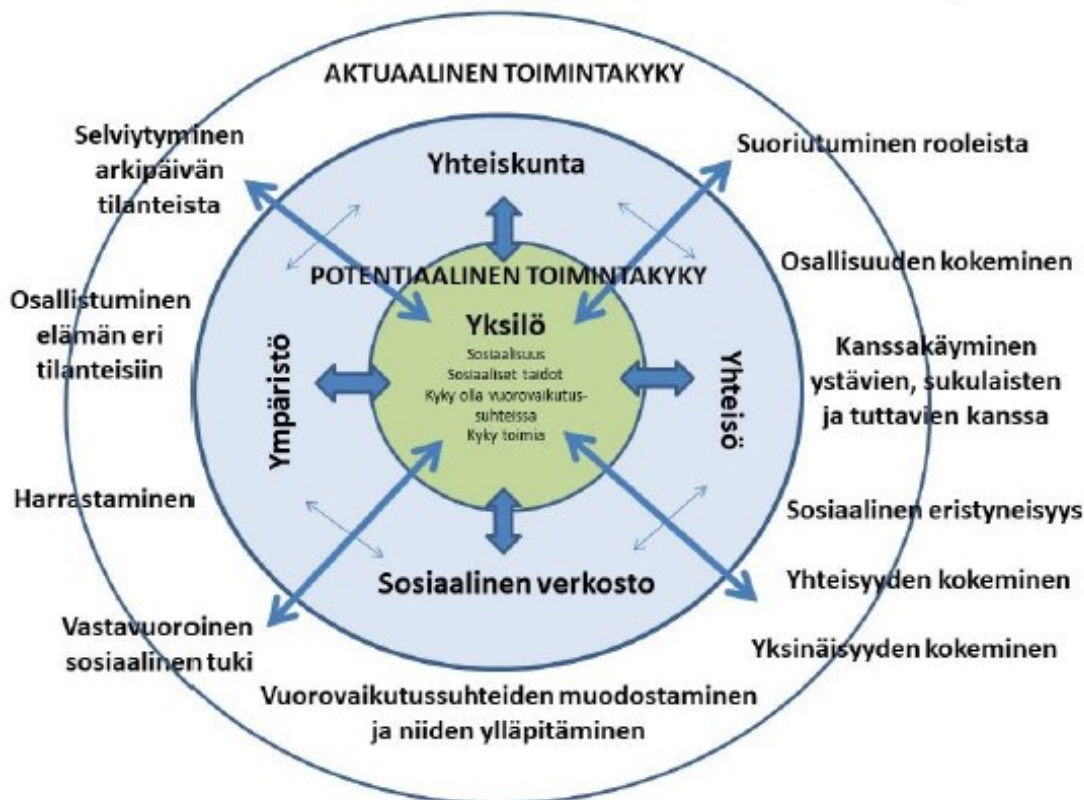
Ikääntyneiden psyykkistä toimintakykyä voi alentaa oleellisesti hoitamaton masennus. Tulee elämämuutoksia ja menetyksiä ja fyysiset vaivat vähentävät sosiaalista kanssakäymistä ja harrastuksia. Vanhat traumatkin saattavat nousta pintaan. Masennus saatetaan tulkita alkavana muistisairautena ja jäädä näin hoita-

matta, mikä puolestaan altistaa muistisairauksille. (Juutilainen 2022b.) Mielen-terveyden päälle voi käydä myös pitkittynyt kipu. Se voi aiheuttaa masennuksen lisäksi ahdistuneisuutta ja uupumusta. (Juutilainen 2022a.) Itsemurhaan turvautuu noin joka toinen päivä yli 65-vuotias. Epätoivoiseen ratkaisuun saattavat ajaa fyysiset ja psyykkiset sairaudet, yksinäisyys, työuran päättyminen, leskeytyminen, pelko autettavaksi joutumisesta tai epäilyt palveluiden riittävydestä. (Juutilainen 2022c.) Ympäri vuorokautiseen hoitoon siirtymisen tarvetta voikin muistisairauksien lisäksi aiheuttaa psyykkistä hyvinvointia heikentävä masennus tai yksinäisyys (Voutilainen & Löppönen 2020). Esimerkiksi Helsingin kaupungin yhtenä ympärivuorokautisen hoidon ja asumisen myöntämisperusteena ovat vaikeat somaattiset ja psyykkiset oireet kuten vakava ahdistuneisuus, masennus, harhaluuloisuus, hoitokielteisyys tai muita häiritsevä käytös (Helsingin kaupunki 2024).

THL:n iäkkäiden säännöllisten palvelujen RAI-tietokannan mukaan ympärivuorokautisessa hoidossa psyykkiseen hyvinvointiin liittyviä oman hoitonsa tavoitteita oli asettanut 21 % asiakkaista (THL 2022). Josefssonin ym. (2021, 218, 223) tutkimuksessa ympärivuorokautisen hoidon asukkaiden yleisimmät tavoitteet liittyivät kuntoon (15 %), mielihyvään tuottaviin asioihin (13 %) sekä liikkumiseen (12 %). Asukkaiden oma tavoiteasetanta lisää itsemääräämisoikeuden toteutumista, joka vaikuttaa osaltaan psyykkiseen hyvinvointiin.

3.4 Sosiaalinen toimintakyky

Sosiaalisen toimintakyky on yhtäältä ihmisen vuorovaikutusta muiden kanssa, ja toisaalta hänen aktiivisuuttaan ja osallisuuttaan yhteisöissä ja laajemmalti yhteiskunnassa. (THL 2023b.) Tiikkainen (2018, 5) jakaa sosiaaliseen toimintakyvyn potentiaaliseen ja aktuaaliseen toimintakykyyn seuraavalla sivulla olevan kuvion 3 mukaisesti.

Kuvio 3. Sosiaalinen toimintakyky (Tiikkainen 2018).

Yksilö sosiaalisine taitoineen, temperamentteineen, motiiveineen, tavoitteineen ja arvostuksineen on vuorovaikutuksessa sosiaalisen verkoston, yhteisön, ympäristön ja yhteiskunnan tarjoamien mahdollisuuksien ja rajoitteiden puitteissa. Aktuaalinen toimintakyky on mm. konkreettista kanssakäymistä muiden kanssa, osallisuuden kokemista ja harrastamista. Ikääntyminen voi tuoda mukanaan sosiaalista eristäytymistä ja yksinäisyyttä.

RAI-tietokannan mukaan vuonna 2021 harva ympärivuorokautisessa hoidossa oleva koki yksinäisyyttä (16 %). Yli puolet asukkaista (54 %) oli kiinnostunut yhteisestä tekemisestä, vaikka sosiaalisesti aktiivisia oli vain 28 % asukkaista. (THL 2022.) Muistisairauden eteneminen tuo mukanaan kielellisiä vaikeuksia, mikä vähentää sosiaalista aktiivisuutta. Puhuminen oma-aloitteisesti vähenee ja oikeat sanat voivat olla hukassa. Sanallisen kommunikaation loputtuakin vuorovaikutusta tapahtuu kuitenkin äänenpainoilla, katseella, eleillä, ilmeillä, koske-

tuksella ja toiminnalla. Oleellista on pysähtyä kohtaamaan muistisairas odottamalla ja antamalla hänelle aikaa kommunikaatioon, olemalla empaattinen, mukauttamalla oma ilmaisu muistisairaana tarpeisiin ja tarkkailemalla muistisairaana ymmärtämistä ja haluaan jatkaa kommunikaatiota. (Papunet 2023.)

Muistiliitto on käynnistänyt Kehitysvammaliiton Tikoteekin kanssa Omin sanoin -hankkeen (2023–2025), jossa pyritään tunnistamaan keinot, joilla muistisairaiden kommunikointia voidaan tukea sekä vahvistaa vuorovaikutusta heidän kanssaan. Tarkoituksena on hakea käytännön menetelmiä ja toimintamalli muistisairaiden tarpeiden ilmaisemiseen, osallisuuden vahvistamiseen ja hyvinvoinnin lisäämiseen. (Tikoteekki 2023.)

Ympäri vuorokautisessa hoidossa olevien yhteisössä sosiaalisten suhteiden ylläpito on haasteellista asukkaiden kognition ja vuorovaikutuksen alenemien sekä neurologisten häiriöiden tähden. Hoitohenkilöstöllä on suuri merkitys sosiaalisten suhteiden mahdollistajina muiden asukkaiden kanssa, mikä edellyttää liikuntatarjoitteisten asukkaiden tuomista toisten yhteyteen. Hoitajat ovat osa asukkaiden päivittäistä sosiaalista verkostoa ja heidän toimintansa vaikuttaa oleellisesti asukkaiden elämänlaatuun. Räsänen (2017, 129) tutkimuksen tulokset ohjaavatkin ympärivuorokautisen hoidon tavoitteiksi välittömän asiakastyön lisäämisen, hoitotyön paremman kohdentamisen asukkaille ja sisällön kehittämisen.

3.5 Hengellinen toimintakyky

Hengellinen toimintakyky kuvaa ihmisen elämäkatsomusta, uskonnollisuutta, arvoja, aatteita ja elämänfilosofiaa. Suhtautuminen yleensäkin elämään ja kuolemaan kuuluu hengellisyyden alueelle. (Lähdesmäki & Vornanen 2014, 38–39, 103–104.) Räsänen mielestä (2018) hengelliseen toimintakykyyn liittyy myös ihmisen suhde luontoon, ei pelkästään Jumalasuhte. Luonto aktivoi aisteja tuoden sekä keholle että mielelle kokemuksia. Kaiken kaikkiaan hengellisyys tukee elämänlaatua ja hoivaa ihmisen kokonaisuutta. Hengellinen toimintakyky on eri

asia kuin psyykinen hyvinvointi. Sekä suomalaisissa että kansainvälisissä tutkimuksissa uskonnollisuuden on kuitenkin todettu edistävän henkistä hyvinvointia (Koskela & Ojanen 2023, 70).

Ikääntyminen tuo usein mukanaan tarvetta pohtia hengellisiä ja eksistentiaalisia, olemassaoloon liittyviä kysymyksiä riippumatta siitä, mitä henkilö on aiemmin ajatellut tällaisista asioista. Pohdiskellaan oman elämän yhteyttä itseän, Jumalaan, ympäristöön ja yhteiskuntaan. Ihminen ymmärtää kuoleman olevan lähempänä kuin ennen. Tasapaino hengellisissä asioissa tuo merkitystä, sisäistä voimaa ja toivoa elämään. (Lähdesmäki & Vornanen 2014, 38–39, 103–104; Räsänen 2018, 35–36.)

Hoivakodeissa yleisesti käytettävistä elämäntarinoista sekä asukkaan havainnoinnista saadaan tietoa asukkaan hengellisyydestä. (Lähdesmäki & Vornanen 2014, 103). Ympäri vuorokautisen hoivan RAI-välineistössä on vain yksi kysymys liittyen hengellisyyteen: ”Hengellisiin tilaisuuksiin osallistuminen tai niiden katsominen TV:stä tai kuunteleminen radiosta” (Sernola, R., sähköposti 3.11.2023). Perustuslain uskonnon ja omantunnon vapauden pykälän mukaan ihmisellä on oikeus tunnustaa ja harjoittaa uskontoa (Perustuslaki 1999/731, 2:11). Tämä oikeus säilyy hoivakodissakin ja siihen on annettava mahdollisuus.

Hengellistä toimintakykyä voidaan tukea mm. tarjoamalla ja lukemalla uskonnollista tai elämänkatsomuksellista kirjallisuutta, rukoilemalla asukkaan kanssa, mahdollistamalla hengellisiin tilaisuuksiin osallistuminen joko hoivakodissa tai sen ulkopuolella, hengellisen musiikin kuuntelun mahdollistaminen tai laulattaminen sekä uskonnollisten yhteisöjen vierailujen järjestäminen. (Lähdesmäki & Vornanen 2014, 294; Räsänen 2018, 37.)

Tutkija Jari Pirhonen haastatteli kymmentä luterilaisen kirkon pappia heidän kokemuksistaan työstä vaikeasti muistisairaiden parissa. Puhumattomilla muistisairailakin havaittiin tunnereaktioita ja osallistumista hengellisissä tilanteissa. Virsi saattoi tuoda kyneleet silmiin ja rukous sai ristimään kädet. Hartauksien ja muun hengellisen ryhmätoiminnan järjestämisessä oleellista on virsien ja ru-

kousten tuttuuteen ja tilanteiden selkeyteen panostaminen sekä ilon tai pyhyiden tunteen tuottaminen. Tärkeää on virsikirja omassa kädessä ja kristillinen symboliikka (papin paita, risti, LED-kynttilä). Traditio luo turvallisuuden tunnetta. (Pirhonen 2021, 4–8.) Kirsi Smeds kertoo, miten hänen Alzheimeria sairastava isoäitinsä rauhoittui aina isän käydessä rukoilemassa ja lukiessaan Isä meidän -rukouksen (Korpela 2023,2).

Muistisairaiden kohtaamisessa pappien on tärkeää tietää, millainen sairaus on kyseessä. Tunnetason kohtaaminen, koskettaminen ja aktiivinen läsnäolo onnistuvat paremmin, jos pappi tuntee muistisairaahan elämänhistoriaa. Papin sukupolvitaju on oleellista. Kirkon merkitys oli vahva tällä hetkellä hoivakodeissa olevien asukkaiden lapsuudessa/nuoruudessa ja sen myötä virret ovat tuttuja ja niitä veisataan mielellään. (Pirhonen 2021, 8–10.)

3.6 Toimintakyvyn tukeminen

Toimintakyky on heikentynyt monella tavalla ympärivuorokautisessa hoidossa olevilla ja heikentyminen yhdellä alueella johtaa yleensä toimintakyvyn alenemiseen toisella. Esimerkiksi muistisairauden kognitiiviset oireet johtavat usein psyykkiseen ja sosiaaliseen huonovointisuuteen mm. apatiaan, vetäytymiseen, ärtyisyyteen, levottomuuteen, ahdistukseen, harhaluuloisuuteen ja aggressioon. Tällaisia neurologisia oireita on jopa 90 %:lla potilaista jossain vaiheessa. (Muistisairaudet: Käypä hoito -suositus, 2023.) Fyysisen toimintakyvyn heikkeneminen voi osaltaan johtaa psyykkisen hyvinvoinnin laskuun ja mahdollisesti sosiaalisten suhteiden vähenemiseen.

Vilhelmiina Lehto (2017) toteaa ruumiillisen hoivakulttuurin vahvistuvan, kun ihmisten määrittelyyn käytetään fyysisiä ulottuvuuksia. Tällöin puhutaan esimerkiksi vuodepotilaista ja syötettävistä hoivakotien asukkaista, mikä ei hänen mielestään arvosta yksilöllisyyttä ja inhimillisyyttä. Asukkaista on puhuttava nimillä. Fyysisen toimintakyvyn painottamisessa psykososiaalisuus ja henkisyys jäävät taka-alalle. Ikääntyneet saattavat kuitenkin määritellä itse toimintakykynsä eri

tavalla kuin hoitajat. Heille esimerkiksi pölyjen pyyhkiminen tai saunaan meneminen ovat osa toimintakykyä. Omat tavoitteet ja motivaatio tukevat toimintakyvyn ylläpitoa enemmän kuin muiden määrittelemät ohjatut harjoitteet.

Hoivakodeissa olevien muistisairaiden voimavaroja, heidän toimintatapojaan, osaamistaan, haluamistaan ja olemistaan on tunnistettava ja tuettava. Näiden pohjalta on luotava yksilöllisyyden huomioon ottavaa mielekästä tekemistä inostavalla otteella toimintakyvyn ja kuntoutuksen edistämiseksi. Muistisairaiden onnistumisen kokemukset osallisuudesta toiminnoissa tukevat itsetuntoa. Palautteen saaminen ja rohkaisu ovat osaltaan tärkeitä itsetunnon kohentajia. Kunkin voimavarat on kuitenkin huomioitava, jotta haasteet ovat sopivia. (Voutilainen & Löppönen 2020.)

Yhtenä toimintatapana ylläpitää ympärivuorokautisessa hoidossa olevien toimintakykyä on aktiivisten tuokioiden järjestäminen asukkaille. Erilasta virikemateriaalia on tuotettu opinnäytetöinä runsaasti. Farima ym. (2022) on kartoittanut kirjallisuuskatsauksena iäkkäiden asumisyksiköiden (n=67) viriketoimintaan liittyviä uusimpia (2018 -) opinnäytetöitä. Muun muassa Ylösmäki (2018) on kehittänyt virikemateriaalilaatikat dementoituneiden viriketoiminnan tueksi, Viklund (2015) on laatinut toimintatuokiokansion hoivakodin hoitajien käyttöön ja Iso-Kokkila & Mitrunen (2021) ovat laatineet konkreettisen virikekalenterin hoivakotiin.

Vanhuspalvelujen tila -seurantatutkimuksessa 2014–2018 (THL 2019) kysyttiin asiakkaan mahdollisuudesta osallistua mielekkääseen toimintaan. Vuonna 2018 36 % asiakkaista osallistui ulkoilemiseen viikoittain, 32 % osallistui mielekkääseen tekemiseen ja harrastamiseen ja 29 % osallistui sosiaalista vuorovaikutus tukevaan toimintaan (esim. keskustelu- ja lukupiirit). Räsänen tutkimuksessa (2017) hoitohenkilöstö (n=131) käytti vain vajaa 3 % työajasta viriketoimintaan. Samassa tutkimuksessa lähes 8 % työajasta oli henkilökohtaista aikaa (tauot).

4 Musiikin merkitys muistisairaille

Neuropsykologian professori Teppo Särkämö (2021) toteaa musiikin aktivoivan aivoja laajasti. Lähes kaikki aivojen osat ovat mukana musiikin käsittelyssä luoden havainto- ja tunnekokemuksen musiikista. Musiikki toimii myös mielihyvän tuottajana, tunteiden vahvistajana sekä jopa kognitiiviseen toimintakykyyn vaikuttavana tekijänä parantaessaan vireystilaa ja tarkkaavaisuutta. (Lyhty 2017.) Myös autonominen hermosto ja hormonitoiminta ovat alttiita musiikin vaikutuksille. Hoivakodeissa asuvilla musiikki lieventää erityisesti masennusta ja ahdistusta. (Särkämö 2021). Aivotutkija Minna Huotilainen toteaa lisäksi muistisairaahan kommunikointikyvyn paranevan musiikin myötä ja musiikin lisäävän läsnäolokykyä. Muistisairaiden episodisen muistin on todettu Muistaakseni laulan -hankkeessa parantuneen säännöllisten musiikkihetkien myötä. Musiikki stimuloi myös liikkumista ja se tekee hengityselimistölle ja motoriikalle hyvää. (Lyhty 2017.)

Musiikin hyöty muistisairaille johtuu musiikin liittymisestä muistoihin ja muistin tasoon. Musiikki tunnekokemuksineen tallentuu pitkäkestoiseen muistiin. Muuten puhumaton muistisairas saattaakin muistaa laulujen sanoja ulkoa. (Lyhty 2017.) Sekä Särkämön että Huotilaisen mielestä hoivakodeissa pitäisi musisoida asukkaiden kanssa matalalla kynnyksellä, mielellään päivittäisenä rutina. (Lyhty 2017; Särkämö 2021.) Ruotsalaisessa tutkimuksessa laulamisen todettiin rauhoittavan pukeutumisen ja peseytymisen aikana aggressiivisia asukkaita ja syventävän hoitajan ja asukkaan välistä yhteyttä. Positiiviset tunteet vallitsivat ja asukkaat olivat yhteistyökykyisempiä. (Götell ym. 2009.)

Musiikin mieluisuus on tärkeä valintakriteeri. 15–25-vuotiaana kuunneltu musiikki on vaikuttavinta (Lyhty 2017), minkä tiedon valossa hoivakodeissa tulisi soittaa tällä hetkellä 30–60-lukujen musiikkia. Keväisessä harjoittelupaikassani vuodepotilailla soi usein nykyaikainen musiikki radiossa. Yksikin asukas totesi minulle, ettei hän halua kuunnella sellaista musiikkia. Radiokanavan valinta vaatii hoitajilta edellä mainittua sukupolvitajua.

Särkämö vetää parhaillaan Musiikin muistijäljillä tutkimusta, jossa tutkitaan musiikin vaikutusta Alzheimeria sairastavan aivotoimintaan. 60–90-vuotiaat kuuntelevat vanhaa musiikkia ja kertovat kappaleiden mieleen tuomista muistoista ja tunteista. Sen jälkeen samoja kappaleita soitetaan magneettikuvauksen aikana ja aivojen aktiivisuuden muutoksia tarkkaillaan tuttujen ja muistojen herättävien kappaleiden ja toisaalta tuntemattomampien kappaleiden aikana. Yhtenä tavoitteena on kerätä hoitotyöhön soveltuvia kappaleita työntekijöiden avuksi. (Hirvonen 2019.)

5 Tekijänoikeudet

Koostettaessa julkisesti saatavilla oleva painettu aineisto, pitää olla tarkkana tekijänoikeuksien kanssa. Teoksen tekijällä on suoja teokselleen, esittäjällä esitykselleen ja rahoittajalla tuotteeseen. Tekijänoikeussuoja on kaikilla henkisen luomisen omaperäisillä tuotoksilla. Teoksia ovat erimerkiksi piirroksot, valokuvat, sävellykset, kirjalliset ja suulliset esitykset, näytelmät, esitteet, tietokoneohjelmat ja näytelmät. Luovan työn tekijät saavat elantonsa pääosin tekijänoikeuskorvausten muodossa. Tekijän oikeus on teoksen alkuperän mukaan voimassa 70 tai 50 vuotta tekijän kuolinvuoden päättymisestä. Taloudellisten oikeuksien mukaan tekijä voi saada korvausta, kun joku muu valmistaa teoskappaleen hänen työstään tai saattaa sen yleisön saataviin. Moraalisen isyysoikeuden perusteella tekijä pitää mainita teosta käytettäessä ja respektioikeuden mukaan teosta ei saa muokata tekijää loukkaamalla. (Tekijänoikeus.fi 2023.)

Tämä menetelmän laatimisen yhteydessä tulivat tekijänoikeudet esille jokaisessa menetelmän elementissä. Korteissa olevien kuvien käyttöön pitää olla lupa, koska tekijänoikeuslaki antaa suojan taiteellisen teoksen luojalle. Tavannomaisilla valokuvillakin, jotka eivät ylitä teoskynnystä, on 50 vuoden suoja-aika (lähioikeus). Suoja koskee luovan työn sisältöä, sen muotoa, ei sen tietosisältöä. (Kuvasto visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusjärjestö ry 2023.)

Internetistä löytyy kuvapankkeja, joissa kuvien tekijät ovat luopuneet tekijänoikeudestaan. Esimerkiksi Pixabay-kuvapankissa ennen 9.1.2019 julkaistut kuvat ovat CC0-lisenssin alaisia, jonka mukaan teoksen tekijä on antanut teoksensa vapaasti käytettäväksi niin henkilökohtaiseen kuin kaupalliseen käyttöön. Uudemmat kuvat ovat Pixabayn sisältölisenssin alaisia. Sen mukaisesti kuvia on lupa ladata, käyttää, kopioida ja muokata sekä kaupalliseen että ei-kaupalliseen käyttöön. Kuvan tekijää ei tarvitse mainita kuvaa käytettäessä. Kuvia ei voi kuitenkaan myydä tai jakaa (joko digitaalisessa tai fyysisessä muodossa) itsenäisesti sellaisenaan. Sisällön käyttäminen kuvien, videoiden, äänitiedostojen, muun median, tekstin, kuvituksen, taustaominaisuuksien ja muokkaustekniikoiden yhdistelmän kanssa ei ole itsenäistä käyttöä, kunhan yhteisvaikutuksena on

"uuden" luovan työn tekeminen. (Pixabay 2023.) Tekoälyllä voi myös itse luoda kuvia, jolloin tekoälygeneraattorin käyttäjän on varmistuttava siitä, ettei tekoälyn tekemä kuva muistuta liiaksi jonkun toisen tekemää kuvaa eikä sisällä olemassa olevien kuvien tunnistettavia elementtejä. Tällä hetkellä on vielä epäselvää, voiko tekoälyn luomiin kuviin saada tekijänoikeuden. (Rasmussen 2023.)

Raamatun käännöksillä on myös tekijänsuoja. Vuoden 1992 käännöksen oikeudet ovat Kirkon Keskusrahastolla, sen sijaan vuoden 1933/38 käännös on jo vapaa tekijänoikeuksista. (Raamattu.fi 2023.)

Laulujen sanojen koostamisessa vihkoseksi koskevat myös tekijänoikeudet. Hyvinvointialueilla on kopiointilupa, jonka mukaan ne saavat omissa yksiköissään kopioida laulujen sanoja oman organisaationsa käyttöön korkeintaan 10 sivua julkaisua kohti ja enintään puolet julkaisusta. Tämä lupa ei koske yksityisiä hoivakoteja, joita on yli puolet ympärivuorokautisista hoivakodeista. Seurakunnilla on myös Kopioston kopiointilupa, jonka mukaan ne voivat monistaa lauluvihkoja (korkeintaan 50 vihkoa/tilaisuus) käytettäväksi seurakunnan pienehköissä tilaisuuksissa. Yksittäinen yritys voi kopiointiluvallaan kopioida laulujen sanoja yrityksen sisäiseen käyttöön, ei julkaisuihin. (Kopiosto 2023.)

Yhteislaulutuokioita hoivakodeissa pidetään musiikin esittämistilaisuuksina. Niin olleen niiden laulujen laulamisesta, joiden tekijänoikeudet ovat vielä voimassa, pitää maksaa Teostolle korvausta. Seurakunnilla on oma sopimuksensa Teoston kanssa ja se kattaa seurakuntien järjestämät tilaisuudet hoivakodeissa. Hoivakodeille, joissa esitetään tv:n ja radion kautta musiikkia tiloissa, joita voi käyttää 25 tai useampi asukas (esim. oleskelutilat ja aulat), Teosto on kehittänyt toimipaikkakohtaisen musiikkiluvan. Sama lupa sisältää musiikin esittämisen, johon siis yhteislaulamisenkin kuuluu. Vuonna 2024 luvan veroton hinta on 1–30 vuodepaikkaisessa hoivakodissa 9,46 € ja 31–50 vuodepaikkaisessa 12,52 € kuukaudessa. (Teosto 2024.) Monilla hoivakodeille lienee lupa olemassa, sillä yhteisissä tiloissa on yleensä televisio.

6 Kehittämistyön käytännön toteutus

6.1 Tavoite ja kehittämistehtävät

Kehittämistyön tavoitteena oli laatia ympärivuorokautisten hoivakotien käyttöön kristillisen tuokion menetelmä, joka sisältää toisiaan tukevat elementit: keskustelukortit, Raamatun tekstit ja hengelliset laulut. Menetelmän on tarkoitus palvella aktiivisten tuokioiden järjestämisessä ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpitämiseksi. Menetelmällä on erityisesti vaikutusta ikääntyneiden hengelliseen, sosiaaliseen ja psyykkiseen toimintakykyyn. Se herättelee myös kognitiota ja aktivoi fyysistä toimintakykyä liikkeelle lähtemisen ja laulamisen kautta. Musiikki on hoitavana elementtinä mukana menetelmässä.

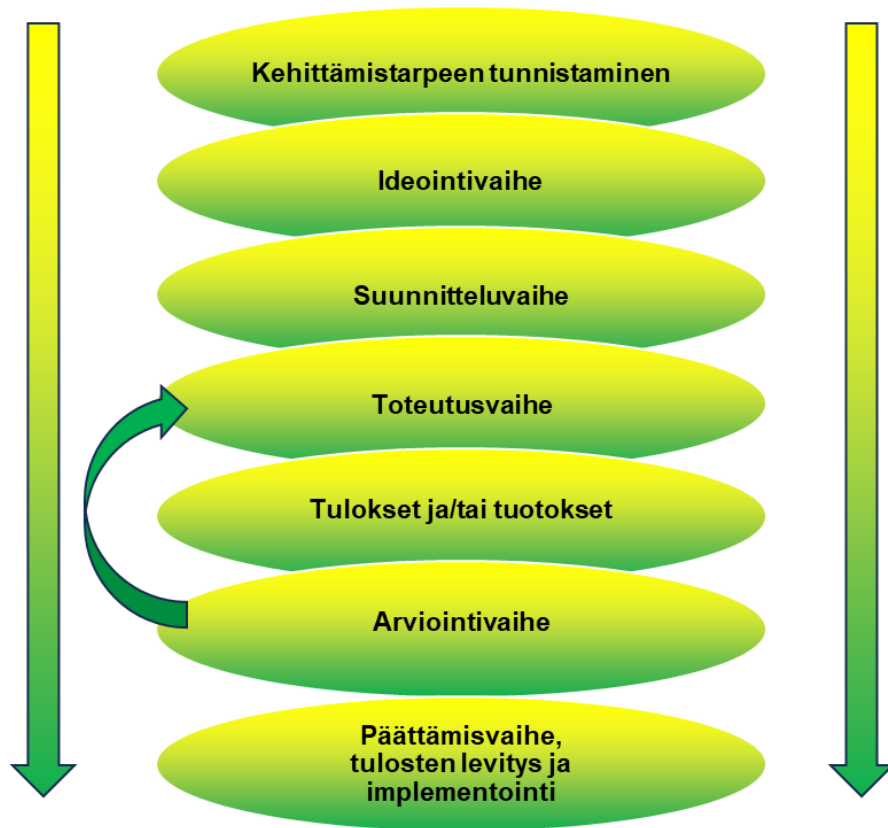
Kehittämistehtävinä on selvitettävä:

- 1) Miten tekijänoikeudet on otettava huomioon menetelmän laadinnassa?
- 2) Mitä kuvia valitsen kortteihin?
- 3) Mitkä kuviin liittyvät Raamatun tekstit valitsen?
- 4) Mitkä laulut otan mukaan menetelmään?
- 5) Mihin muotoon työstän materiaalin?
- 6) Miten tuokiota ohjataan?

6.2 Kehittämisen eteneminen

Ammattikorkeakoulun opiskelijalta vaaditaan kehittämisen taitoja, vastuullisuutta ja itsenäistä työtettä kehittämistoiminnassa. Kehittämistoiminnan tulee olla asiakaslähtöistä, jossa ymmärretään asiakkaan tarpeet, näkemykset ja hänen elinympäristöään. Tavoitteena on tavanomaisen toiminnan muuttaminen hyödyntämällä kehittämistoiminnan tuloksia (Salonen ym. 2017, 14, 34.) Työssäni korostuu itsenäinen työote, sillä teen opinnäytetyön yksin. Havainnoin kuitenkin kohderyhmää, jonka hyvinvointia tukemaan olen tuottamassa materiaalia ja kysyn potentiaalisten materiaalin käyttäjien mielipiteitä.

Kehittämistyöni etenee pääosin lineaarisesti. Kuviossa 4 olen kuvannut kehittämistoiminnan työskentelyvaiheet.

Kuvio 4. Kehittämisen eteneminen (Salonen ym. 2017, 56–66).

Kehittämisen perusteita olen kuvannut kappaleessa 2.1. Yleensäkin kehittämisen pohjalla on nykyisen käytännön muutostarve. Aihe on tarpeen rajata riittävästi. (Salonen 2017, 56.) Tässä työssä kehittämiseen motivoi hoivakodeissa elävien ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpito erityisesti huomioiden kristilliset hengelliset tarpeet.

Suunnitteluvaiheessa edetään tavoitetietoisesti tarkistaen vielä tarpeiden tärkeys ja toisaalta ideoiden toteuttamiskelpoisuus. Kehittämistyön viitekehys valitaan kirjallisuuden ja aiemman tutkimustiedon perusteella. Kehittämissuunnitelma laaditaan mahdollisimman huolellisesti. (Salonen 2017, 60.)

Valitsin tämän kehittämistyön viitekehyyksi toimintakyvyn eri ulottuvuudet, sillä hoivakotien aktiivisten tuokioiden järjestämisellä pyritään juuri asukkaiden

toimintakyvyn ylläpitämiseen. Erityisesti musiikin on todettu olevan muistisairaiden hyvinvointia tukeva elementti ja musiikki on tärkeä osa menetelmää, joten perehdyin musiikin merkitykseen myös teoriaosassa.

Laadin kehittämistyön suunnitelman heinä-elokuussa 2023. Yhteistyösopimus Raamatunlukijain Liitto ry:n kanssa solmittiin elokuussa. Perehdyin kehittämistyön perusteena olevaan teoriaan toimintakyvystä, musiikin merkityksestä ja tekijänoikeuksista elo-syyskuussa. Syyskuussa aloitin myös materiaalin työstämisen. Lokakuun lopussa menetelmä oli valmiina testausvaiheeseen. Testauksen tein marras-joulukuun aikana. Materiaali valmistui lopullisesti tammikuussa 2024. Seuraavissa kappaleissa kuvaan tarkemmin menetelmän koostamista.

6.3 Menetelmän materiaalin työstäminen

6.3.1 Tekijänoikeudet

Kuvien kohdalla päädyin käyttämään ilmaisia kuvapankkeja, joissa kuvien tekijät ovat luopuneet tekijänoikeudestaan. Valitsin ensisijaiseksi kuvien lähteeksi Pixabayn, sillä sieltä löytyy valtava määrä käyttökelpoisia kuvia sekä CC0- että sisältölisenssillä. Pixabayn sisältölisenssin mukaisesti voin käyttää Pixabaysta saatavia kuvia korteissa jopa kaupallisesti, kun liitän niihin tekstiä mukaan. Pexelsistä löytyi myös kuvia samoin ehdoin (Pexels 2024). StockSnapin kuvat ovat käytettävissä CC0-lisenssillä (StockSnap 2024).

Laulujen sanojen koostamisessa vihkoseksi oli erityiset haasteensa. Halusin kuitenkin kerätä laulut vihkoon, jotta ne olisivat helposti saatavissa tuokioissa. Vaikka Pirhosen (2021, 4) tutkimuksen mukaan oma virsikirja kädessä oli tärkeä muistisairaille, on helpompaa etsiä virsi pienestä vihkosesta kuin virsikirjasta. Kaikissa hoivakodeissa ei ole myöskään välttämättä virsikirjoja, jolloin sanat pitäisi olla jostain luettavissa.

Vaikka opinnäytetyönä syntyvää menetelmää käytetään hyvinvointialueen yksiköissä ja oletettavasti osa seurakunnista saattaa ottaa menetelmän käyttöön, Kopioston luvat eivät koske Raamatunlukijain Liitto ry:n tai muiden järjestöjen

kautta saatavaa materiaalia. Siten tarvitsin oikeudet laulujen sanojen julkaisemiseen niiden tekijänoikeuksien haltijoilta eli tekstien tekijöiltä, mikäli heidän kuolemastaan ei ole kulunut 70 vuotta tai kustantajalta, jos se on uudistanut sanoja.

Oltuani yhteydessä Teostoon, siellä oltiin sitä mieltä, että minun tehtävänäni olisi markkinoida hoivakodeille musiikkilupaa (Varis, A., puhelinkeskustelu 12.9.2023). Itse ajattelen, että niin tärkeää kuin onkin, että musiikin tekijät saavat korvauksen tekemästään työstään, olisi parempi, ettei tämän materiaalin käytölle tulisi tällaisia rasitteita. Sen perusteella keskityin etsimään tekijänoikeuksista vapaita lauluja.

6.3.2 Selkojulkaisun ulkoasu

Muistisairaiden kielellisten kykyjen alenemisen apuna voidaan käyttää selko-kieltä eli yleiskieltä ymmärrettävämpää sanastoa, sisältöä ja rakennetta. Selkokuvat puolestaan ovat yhdenmukaisia sisällöltään ja tunneviestiltään tekstin kanssa ja niiden esitystapa on helposti havaittavissa ja tulkittavissa. Piirroskuvat ovat ääriivoiltaan selkeitä ja kuvissa on myös riittävät kontrastit. (Kaatra & Ketola 2023, 6.) Korttien kohdalla tämä tarkoittaa tässä menetelmässä selkeitä kuvia, joissa ei ole turhia yksityiskohtia, vaan ne esittävät halutun asian yksiselitteisesti. Teksteissä on puolestaan otettava huomioon, että pienaakkosilla kirjoitettaessa kirjaimet erottuvat toisistaan paremmin ja ne on helpompi tunnistaa. Fontiksi suositellaan humanistisia groteskeja, joihin valitsemani Calibrikin kuuluu. Tekstillä ja taustalla pitää olla lisäksi riittävä kontrasti. Mustaa tekstiä valkoisella tai vaalealla taustalla pidetään parhaana yhdistelmänä. (Selkokeskus 2023.) Valitsinkin tämän yhdistelmän kuvakortteihin.

6.3.3 Kuvien ja Raamatun tekstien valitseminen

Korttien kuvien valinta alkoi Raamatun selaamisella. Valitsin lähinnä Uudesta Testamentista asioita, joista ajattelin löytyvän selkeitä kuvia ja jotka olisivat

mahdollisia keskustelun virittäjiä. Valitsin 40 aihetta mm. lintu, sydän, ovi, lammas, taivas, vesi ja myrsky. Työ eteni siten, että asetin kuvapankissa hakusanaiksi haluamani asian. Sen jälkeen selasin kuvia ja valitsin niistä mielestäni sopivimman. Selkokuvan periaatteiden mukaisesti kuvassa ei saanut olla montaa kohtaa, johon voisi kiinnittää huomiota. Joistain asioista löytyi tuhansia kuvia, kun taas joistain muutamia kymmeniä. Esimerkiksi en löytänyt 7 975 kuvan joukosta sellaista enkelin kuvaa, jollaisen olisin halunnut. Raamatussahan ei ole kuvattuna yhtään naispuolista tai lapsen kaltaista enkeliä – näitä oli kuvissa runsaasti. Lopulta käytin enkelin kuvan luomiseen Canva-verkkosivuston Maagista Mediaa eli tekoälyä. Vaikka enkeli onnistuikin, en kuitenkaan saanut kyseisellä ohjelmalla syntymään yli sadallakaan yrityksellä kelvollista kylväjän kuvaa. Kylväjä saattoi mm. seistä tuleentuneessa viljapellossa ja heitellä siemeniä taivaalle. Yksityiskohtaiset määritelmät ovatkin tekoälylle tarpeen, jos haluaa tietynlaisen kuvan. Kuitenkin esimerkiksi ”mies heittää keväällä seisten viljan siemeniä peltoon vatsan edessä olevasta vakasta” johti tulokseen: ”Jokin kirjoittamasi teksti saattaa johtaa sisältöön, joka ei vastaa käytäntöjämme.” Kelvollista sokean ihmisen kuvaa en saanut myöskään syntymään – monella oli jopa epämuodostuneet kasvot.

Kuviksi valitsin sekä valokuvia että piirroskuvia, mikä kulloinkin vaikutti parhaalta. Esimerkiksi käärmeeksi valitsin piirretyn kuvan, koska ajattelin sen pelottavan vähemmän. Tein sen havainnon, että maksullisissa kuvissa olisi ollut laadultaan parempia ja monipuolisempia kuvia käytettäväksi, mutta ajattelen, että valitsemani kuvat täyttävät tehtävänsä materiaalissa, vaikka eivät olekaan visuaalisesti parhaimpia. Kävin prosessissa kuitenkin läpi kymmeniä tuhansia kuvia. Kuvan valinnan jälkeen kopioin sen Wordiin Kortit-dokumenttiin. Lisäsin kuvaan tekstin sekä selkeyden että tekijänoikeuksien vuoksi. Tekstin kanssa kuva on uusi luova työ.

Kuvien ja Raamatun tekstien valitseminen kulki rinta rinnan. Kuvan valinnan jälkeen syötin kuvan aiheen hakusanaiksi Kustannusosakeyhtiö Koivuniemen Raamattuhakuun ja Nettiraamattuun (Kustannusosakeyhtiö Koivuniemi 2023). Sovelluksesta pystyy tekemään hakuja haluamiinsa Raamatun kirjoihin. Raamatun

tekstit valitsin pääsääntöisesti Uudesta Testamentista ja Psalmien kirjasta. Valitsin materiaaliin yhdestä viiteen raamatunkohtaa, joista voi valita haluamansa luettavaksi tuokiossa. Pääasiassa valitsin tuttuja Raamatun kertomuksia. Päätin käyttää vuoden 1933/1938 raamatunkäännöstä, koska se on tutumpi suurelle osalle ikääntyneistä. Kopioin tekstit Wordiin Tekstit-dokumenttiin.

6.3.4 Hengelliset laulut

Laulujen valinta oli työläs prosessi, sillä minun piti löytää pääasiassa tekijänoikeuksista vapaita lauluja. Laulujen pitää olla myös tämän hetken ikääntyneille tuttuja, joita he ovat laulaneet koulussa ja pyhäkoulussa lapsuudessaan. Menetelmän idean mukaan lauluilla on hyvä olla myös yhtymäkohta kuvaan. Laulujen etsimisessä käytin apuna Riitta Hirvosen (2009) väitöskirjaa ”Ystävä sä lapsien - Lasten virret ja hengelliset laulut suomenkielisissä kokoelmissa 1824–1938 ja niiden vaikutus vuoden 1938 virsikirjaan”. Selasin myös 1957 syntyneen siskoni kouluikäiseen virsikirjaan tehtyjä merkintöjä lauletuista virsistä. Suomen evankelisluterilaisen kirkon virsikirja löytyy netistä sähköisenä ja sivustolla on kerrottu myös virsien tekijänoikeuden haltijoista (Virsisirja.fi 2023). Näitä apukeinoja käyttämällä sain kerättyä 42 laulua materiaaliin. Kaksi ylimääräistä sen tähden, että enkelin ja puun kohdalle valitsin kaksi laulua, joista ajattelin tuokioon osallistuvien voivan valita, kumpi lauletaan.

Ongelmia tuotti erityisesti virsien kohdalla, tulisiko käyttää uudistettuja sanoja vuodelta 1986 vai vuoden 1938 virsikirjan sanoja. Yhteisö- ja hoivamusikko Katja Kangas (2022) toteaa vanhusten muistavan useinkin vuoden 1938 virsikirjan sanat paremmin. Päädyinkin siten käyttämään vanhempia sanoja. Vanhat sanat kirjoitin materiaaliin käsin, sillä niitä en löytänyt netistä valmiina. Osa sanoista on sangen vanhahtavia heittomerkkeineen.

Materiaaliin tuli valittua muutama tekstien osalta tekijänoikeuksienkin alainen virsi, joiden käyttöön sain luvat oikeudenhaltijoilta: Kirkon keskusrahastolta, Suomen Lähetysseuralta ja Paula Kurki-Suoniolta. Tekijänoikeustieto on merkitty virsien yhteyteen materiaaliin. Laulut koostin Wordiin Laulut-dokumenttiin.

6.3.5 Materiaalien muodot

Kuvakorttien kooksi valitsin A6. Mielestäni kortin on oltava riittävän suuri, jotta heikkonäköisetkin näkisivät kuvan. Tuo koko on myös sopiva, kun jaetaan A4 paperiarkki neljään osaan, jos kortit tekee itse leikkaa/liimaa-menetelmällä. Korttien taustaväreissä voi ottaa huomioon, että tutkimusten mukaan ihmisen muistissa pysyy väreistä pisimpään keltainen, oranssi ja punainen, joka on myös ensimmäinen tunnistamamme väri. Ikääntyessä heikkenee sinisten, violettien ja turkoosien aistiminen. Valkoista väriä ei enää hahmoteta dementiaan edetessä. (Sievänen ym. 2007, 22.) Mielenkiinnosta testasin eri värisiä kortteja järjestämissäni tuokioissa. Minua kiinnosti, missä järjestyksessä eriväriset kortit valitaan tuokioissa. Valittavissa oli keltaisia, punaisia, sinisiä, violetteja ja vaaleanvihreitä kortteja. Testaus ei kuitenkaan nostanut tietyn värisiä kortteja suosikeiksi vaan kaikkia värejä nostettiin heti alussa. Mainintoja lempiväreistä kuului kortteja valittaessa.

Sekä Raamatun tekstit että laulut koostin A5-kokoisiksi vihkosiksi. Yhdelle sivulle tuli aina yhden kortin tekstit ja sanat. Panin sivulle myös kortissa olevan kuvan ja tekstin pienoiskoossa sivun oikeaan yläreunaan. Lauluvihkoseen valitsin ison fontin, jotta mahdollisimman moni näkisi laulujen sanat. Tämä tarkoitti myös säkeistöjen karsimista kolmasosasta lauluja, mikä saattaa sotkea ulkoa lauluja muistavien laulamista. Vihkosista tuli melko paksuja tavalliselle paperille tulostettaessa.

Kaiken materiaalin tulostuskuntoiseksi saattaminen vaati satoja työtunteja. Varsinaista taittoa taittamattomana en hahmottanut, miten materiaalia kannattaa työstää ja miten katsoa heti alusta alkaen esimerkiksi yhtenäiset kuvien paikat millilleen ja säkeistöjen aloituspaikat. Kuvia tulikin siirrettyä lukuisia kertoja muutosten takia. Milloin tekstit osoittautuivat liian isoiksi tai kuvat jäivät kehyksen päälle eikä toisin päin. Word ei myöskään ollut paras ohjelma tekemääni työhön, mutta koska se oli minulle tutuin, en alkanut harjoitella taitto-ohjelman käyttöä. Taiteellisesta silmästä olisi myös ollut apua työssäni. Materiaalit ovat kuitenkin yhtenäisiä ja ainakin omaan silmääni sopivia.

6.4 Tuokion pitäminen

Tuokion pitämisessä tärkeää on turvalliseen vuorovaikutustilanteeseen pyrkiminen. Ohjaajan tulisi olla taidollinen positiivisen, innostavan ja hyväksyvän ilmapiiirin luomisessa. (Vanhustyön keskusliitto 2023.) Tuokiota on mukava ohjata pareittain. Esimerkiksi toinen voi olla vahvempi keskusteluttaja ja toinen lahjakkaampi laulaja.

Iltapäivät ovat usein parhaimpia hetkiä tällaisen tuokion järjestämiseen. Tuokion kesto vaihtelee ½ -1 tuntiin asukkaiden kunnon mukaan. Optimi osallistujamäärä on viidestä kuuteen. Osallistujat kootaan mahdollisuuksien mukaan piiriin tai pöydän ympärille niin, että he näkevät toisensa. Ellei ohjaaja tunne osallistujia, kysytään jokaisen osallistujan nimi ja kirjoitetaan se ylös, jotta on helpompi puhutella osallistujia. Varmistetaan, että kaikkia saa sinutella. Muistetaan oma esittäytyminen myös. Selitetään lyhyesti osallistujille, mitä tuokiossa tapahtuu ja sen jälkeen hiljennetään lyhyeen alkurukoukseen.

Yhteen tuokioon otetaan mukaan maksimissaan kymmenen korttia. Samaan tuokioon on hyvä ottaa ainoastaan yksi raskaamman aiheen kuva (esim. hauta, viha, musta, salama, taakka). Vapaaehtoisen pitäessä tuokiota henkilökunnalta voi kysyä, kenestä osallistujasta kannattaa aloittaa keskusteluttaminen. Annetaan ensimmäisen osallistujan poimia kortti joko pöydällä/tarjottimella nurin päin olevista korteista tai kädestä. Sen jälkeen pyydetään häntä kertomaan, mitä kuvasta tulee mieleen. Asia voi olla mitä vaan: muistoja tai senhetkisiä ajatuksia. Ellei henkilölle tule mitään mieleen, käytetään apuna aiheeseen liittyviä itse keksittäviä kysymyksiä. Esimerkiksi puu-kuvasta voidaan kysyä, mistä puusta pitää eniten; mitä puita lapsuuden kodin pihalla on ollut; onko tehnyt puuhommia jne. Pääasia on, että jotain ajatuksia syntyy. Kiitetään vastaajaa, vaikka hän olisi puhunut aivan muustakin, kuin mistä oli tarkoitus puhua. Vääriä vastauksia ei tässä tuokiossa ole eikä toisaalta ole pakko puhua mitään, ellei halua/kykene. Puhumaan kykenemätönkin saadaan usein osallistettua kysymällä häneltä kysymyksiä, joihin hän voi vastata eleillä. Erittäin puheliaita voidaan puolestaan kohteliaasti hieman toppuutella.

Kierrätetään sama kortti kaikilla osallistujilla, jotta kaikki saavat sanoa sanottavansa.

Kuvakortin kierrätyksen jälkeen tuokion ohjaaja lukee kuvaan liittyvän Raamatun tekstin. Vihossa on useampia kuvaan liittyviä tekstejä, joista voidaan valita, mikä halutaan kulloinkin lukea. Tarkoituksena ei ole lukea kaikkia tekstejä. Raamatun tekstiin voidaan antaa myös lyhyt selitys. Varsinaista hengellistä saarnaa ei tässä menetelmässä ole kuitenkaan tarkoitus pitää.

Raamatun tekstin lukemisen jälkeen lauletaan lauluvihosta kuvaan liittyvä laulu. Käytännössä tuokiossa on oltava mukana henkilö, joka osaa kortteihin liittyvät laulut. Tuokioon osallistuvissa asukkaissa on tietysti usein laulutaitoisia mukana, mutta heidän varaansa ei voi laskea. Kaikki laulut löytyvät YouTubesta laulettuina, minkä avulla lauluja voidaan harjoitella. YouTuben säännöt eivät kuitenkaan mahdollista laulujen soittamista julkisissa tuokioissa (YouTube 2024). Enkelin ja puun kohdalla on valittavissa vaihtoehtoiset laulut vuodenajan/osallistujien mielipiteen mukaan. Monilla osallistujilla voi olla vaikeuksia löytää oikea sivu, jolloin ohjaaja avustaa laulun löytymisessä ja mahdollisesti laulaa samasta vihosta osallistujan kanssa. Laulun jälkeen annetaan seuraavan osallistujan nostaa kortti ja käydään samat vaiheet läpi. Jatketaan kierroksia niin kauan, että kaikki saavat nostaa kortin tai osallistujien voimavarojen mukaan. Lopuksi luetaan yhdessä Isä meidän -rukous ja Herran siunaus.

6.5 Menetelmän testaaminen

Aloitin testaamisen yhteisöllisen palveluasumisen talossa Helmiinassa, jossa on hoivakoteihin verrattuna parempikuntoisia ikääntyneitä. Ennen tuokiotamme harjoittelimme hanurisäestäjän ja esilaulajan kanssa tuokiossa läpikäytäviä lauluja. Minua kiinnostivat erityisesti laulut, joiden tuttuudesta en ollut varma. Tällaisia lauluja oli materiaalissa 12. Kokoonnuimme 16.10.2023 senioritalon ruokalaan kahdeksi tunniksi menetelmän ääreen. Tilaisuuteen osallistui 16 senioria, joista kukin sai vuorollaan nostaa kuvakortin. Ajan säästämiseksi vain

kortin nostanut sai kertoa, mitä kortista tuli mieleen. Luin kuvaan liittyvän Raamatun tekstin ja sen jälkeen laulettiin. Kahdestatoista laulettua laulusta neljä oli melko vierasta ja yhden nykyisen virren ”Kun on turva Jumalassa” kohdalla tuli ongelmia sanojen kanssa. Olin pannut materiaaliin vanhat sanat ”Jonk’ on turva Jumalassa”. Havaitimme, että 1930-luvulla syntyneet tunnistivat vanhat sanat ja 1940-luvulla syntyneille uudet sanat olivat tutummat – johtuneeko siitä, että uudet sanat ovat tutummat viime aikoina laulettuina? Materiaaliin otin kuitenkin vanhemmat sanat.

Testaaminen jatkui varsinaisen kohderyhmän parissa hoivakodeissa. Tavoitteenani oli käyttää kaikkia kortteja vähintään kerran tuokioissa, jotta kuvien käyttökelpoisuus tulisi varmistettua. Testauksiin jouduin pyytämään avukseni laulutaitoisen henkilön, sillä en pysty johtamaan laulua, vaikka mielelläni laulankin.

Ensimmäinen testaus oli Eurakodissa 31.10.2023. Tuokioiden ohjaaminen oli itselleni erittäin mielekästä juuri näiden asukkaiden kanssa, sillä tunsin heidät melkein kaikki nimeltä keväisen harjoittelun kautta. Pidimme tunnin tuokiot kummallakin hoivakodin osastolla. Toisessa tuokiossa oli kuusi ja toisessa seitsemän osallistujaa. Ehdimme testata yhdeksän kortin toimivuutta kahden tunnin aikana. Kaikista korteista tuli mielenkiintoista ja yllättävääkin keskustelua.

Menetelmän testaamiseen tuli pientä taukoa koronan vuoksi. Seuraava testauskerta olikin vasta 27.11.2023 Linnavuoren palvelukeskuksessa, jossa pidimme myös kahdella osastolla tuokion. Toisessa tuokiossa oli viisi ja toisessa kuusi osallistujaa ja kortteja kävimme läpi kymmenen. Asukkaiden kunto vaihteli osastoittain huomattavasti, mutta jollakin tavalla kaikki olivat mukana tuokiossa. Huomaisin tuokion pitämisen onnistuvan erinomaisesti myös ennestään tuntemattomien asukkaiden kanssa. Osallistujien nimet ovat tosin tärkeitä opetella.

Kolmas testaus oli jälleen Eurakodissa 30.11.2023. Tällä kertaa tuokiossa oli mukana viisi osallistujaa kummallakin osastolla ja yhdeksän korttia testattiin jälleen. Mukana oli myös henkilöitä, jotka eivät olleet mukana ensimmäisellä ker-

ralla. 12.12.2023 testaus suoritettiin Tolppamäen palvelukodissa. Siellä tuokioissa oli mukana kahdella osastolla kummallakin neljä henkilöä, joista jokainen sai nostaa kortin. Viimeinen testaus oli palvelukoti Suvannossa, jonka toisella osastolla oli mukana yhdeksän ja toisella viisi henkilöä. Yhdeksästä kuvasta keskusteltiin.

Tuokioissa käytettiin kaiken kaikkiaan 45 kuvaa. Testauksen perusteella vaihdoin kaksi kuva-aihetta kokonaan. Toisen laulu oli liian vieras ja toinen kuva ei ollut riittävän hyvä. Lisäksi vaihdoin kahdeksan kuvaa paremmiksi. Myös menetelmän neljä laulua vaihtui ja neljän laulun paikka vaihtui. Sain tekijänoikeuden haltijalta kahden tutumman laulun käyttöoikeudet veloitusetta. Konsultoin myös professori, teologian tohtori Seppo Suokunnasta, joka on ollut mm. mukana uudistamassa virsikirjaa ja Siionin kannelta ja joka on pitänyt vuodesta 2015 lähtien virsivarttia Radio Deissä. Hänen virsien ja hengellisten laulujen tuntemuksensa on sangen mittavaa. Hän antoi vinkkejä hänen mielestään käyttökelpoisista lauluista.

Tuokiot itsessään sujuivat hyvin ja pyysinkin osallistujilta palautetta tuokion pitämisen jälkeen. Osallistujat olivat tyytyväisiä tuokioihin. Moni piti tuokiota mukavana ja hyvänä. Kerrottiin, että oli kiva, kun oli erilaista ohjelmaa arjen keskellä ja pidettiin hyvänä, että tuli pysähtyä hengellisten asioiden ääreen. Lapsuusmuistot tulivat mieleen ja tuokion koettiin tuovan rauhaa. Myös asiallinen, liikuttava ja kaunis mainittiin adjektiiveina. Kukaan ei antanut negatiivista palautetta ja yhtä heikkokuuloista osallistujaa lukuun ottamatta kaikki olivat tuokioissa alusta loppuun.

Kaikki kontaktoimani hoivakodit ottivat tuokiot mielellään vastaan. Esihenkilöt pitivät hyvänä, että asukkaille järjestettiin aktiviteettia, sillä työntekijöillä on rajalliset resurssit erilaisten tuokioiden järjestämiseen. Sopiva tuokion kesto aika täytyy sopia tapauskohtaisesti, sillä se riippuu eteenkin asukkaiden kunnosta ja siitä, miten heitä nostetaan ylös tai pidetään ylhäällä. Pitämissämme tuokioissa ei näkynyt väsymistä tuokion aikana. Meidät toivotettiin myös tervetulleiksi uudelleen.

6.6 Kehittämistyön eettisyys

Arene toteaa eettisissä ohjeissaan tekijänoikeuslain säädösten koskevan opinnäytetöiden tutkimusaineistoja, tuloksia ja julkaisuja. (Ammattikorkeakoulujen...2019, 12). Tässä työssä on pitänyt erityisesti perehtyä tekijänoikeuslain säädöksiin kaiken tuotettavan materiaalin ja myös pidettävien tuokioiden osalta. Olen noudattanut säädöksiä lain edellyttämällä tavalla tehdessäni materiaalia.

Materiaalin testaamiseen liittyen minua, kuten muitakin vapaaehtoisia koskee vaitiolovelvollisuus hoivakodeissa olevien asukkaiden henkilöllisyydestä ja heidän asioistaan ihan samalla tavalla kuin hoivakotien työntekijöitä. (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 2000/812, 3:15.) Materiaalia testatessani eettistä oli kohdella hoivakotien asukkaita heidän ihmisarvoaan kunnioittavasti (Heikkinen 2017, 11), vaikka esimerkiksi muistisairaus saisi heidät käyttäytymään normaalista poikkeavalla tavalla.

Hoivakotien asukkaiden itsemääräämisoikeutta tulee kunnioittaa (Heikkinen 2017, 12) asukkaita tuokioihin kutsuttaessa ja tuotaessa. Heille on kerrottava, että kyseessä on kristillinen tuokio, jotta perustuslain (1999/731, 2:11) mukainen uskonnon vapaus voi toteutua. Ketään ei saa pakottaa osallistumaan omantunnon vastaiseen uskonnon harjoittamiseen. Toisaalta taas jokaisella on oikeus tunnustaa ja harjoittaa uskontoa, joten mahdollisuutta tulee tarjota asukkaille. Hyvä on huomata, että ihmisen mielipiteet uskonnosta saattavat muuttua ajan saatossa.

7 YHTEENVETO JA ARVIOINTI

7.1 Yhteenveto

Tämän kehittämishankkeen tuotoksena kehitin kristillisen tuokion menetelmä materiaaleineen käytettäväksi hoivakotien asukkaiden, eteenkin hengellisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn ylläpitämiseksi. Menetelmän materiaali sisältää 40 kuvakorttia, kuviin liittyvät Raamatun tekstit viikkosena ja 42 vanhaa hengellistä laulua/virttä viikkosena. Näiden lisäksi tein ohjeen tuokioiden ohjaamiseen ja materiaalin tulostamiseen. Materiaali on tämän opinnäytetyön liitteenä (liitteet 1–4) saavutettavassa muodossa. Raamattu- ja lauluviikkoset eivät ole siten ulkoasultaan identtisiä tulostettavien versioidensa kanssa. Tekstikoot ja rivitykset poikkeavat tulosteista ja sivunumerointi noudattaa opinnäytetyön kokonaissivunumerointia.

Menetelmän kehittäminen vaati erityisesti tekijänoikeuksiin perehtymistä, kymmenien tuhansien kuvien läpikäymistä, sopivien Raamatun tekstien puntarointia ja iäkkäille tuttuun laulujen löytymistä. Kaiken materiaalin työstämisessä oli huomioitava myös sen selkoasuun saattaminen.

Lopputuloksena syntyi materiaali, jonka avulla voidaan pitää hoivakodeissa helpposti kristillisiä tuokioita. Menetelmän testaus osoitti ikääntyneiden pitävän tällaisista tuokioista, ja ne ovat omiaan toimintakyvyn ylläpitämisessä. Menetelmä aktivoi osallistujia eikä pidä heitä vain passiivisina vastaanottajina. Se saa osallistujat kommunikoimaan keskenään ja tuo psyykkistä hyvinvointia mukavien muistojen ja tuttuun laulujen parissa. Tietysti menetelmällä on merkitystä hengellisen elämän hoitamisessa ja toivon ylläpitämisessä. Tuokiot tuovat myös vaihtelua hoivakodin arkeen.

7.2 Arviointi

Menetelmä itsessään osoittautui juuri niin hyväksi ja käyttökelpoiseksi kuin ennakolta oletinkin sen olevan. Suurimmat haasteet osoittautuivat olevan kuvien

laadussa. Toimeksiantajani toivoi nimittäin laadukkaampia kuvia kortteihin, lähinnä valokuvia. Minä olen käyttänyt sekä valokuvia että piirrettyjä kuvia. Laadukkaammat yhtenäiset kuvat olisivat tarkoittaneet maksullisten kuvapankkien käyttämistä. Jälkiviisaana totean, että minun olisi pitänyt käydä keskustelua menetelmästä toimeksiantajani kanssa aiemmin kuin kävin. Halusin kuitenkin antaa heille näyttille lähes tulkoon valmiin materiaalin, niin luja usko minulla oli tekemiseeni. Pääsihteeri Kirsi Smedsin hyvän idean mukaisesti yhtenäistin kuvia kehyksellä ja samanlaisella tekstikyltillä. Tämä toikin kortteihin hyvää visuaalista ilmettä. Etsin myös lukuisemmista kuvapankeista, olisinko löytänyt parempia kuvia ja käytin tekoälyäkin kuvien luomiseen.

Valitut kuvat, Raamatun tekstit ja laulut ovat tekijänsä valitsemia, samoin niiden ulkoasu. Joku muu saattaisi valita erilaiset aiheet ja toteuttamistavat. Itse olen kuitenkin pääosin tyytyväinen materiaaliin. Se on käyttökelpoinen menetelmässä ja tuo toivottavasti monia hyviä hetkiä hoivakotien asukkaiden elämään.

7.3 Tuotoksen juurruttaminen ja levittäminen

Opinnäytetyössä tuotettu materiaali on saatavilla Raamatunlukijain Liitto ry:n nettisivulla (<https://rll.fi/hoivakotien-raamatunlukijoille/>) ja Vanhustyön keskusliiton Vahvike-sivustolla (<https://vahvike.fi/muistelu/muisteluhetket/>). Aineisto on tulostettavissa näiltä sivuilta veloitusetta.

Epäilen kuitenkin, että laajamittaisempi menetelmän käyttäminen edellyttää mahdollisuutta ostaa materiaali valmiina pakettina. Itse tulostettaessa on vaivaa kuvien liimaamisessa kartongeille ja niiden leikkaamisessa. Vihkosten niittaaminen ei ole myöskään ihan yksinkertaista kotikonstein. Käyn keskustelua toimeksiantajani kanssa heidän mahdollisuudestaan tuotteistaa materiaali joko sellaisenaan tai laadukkaammaksi jalostettuna. Mahdollista on myös se, että tuotteistan itse materiaalin. Hinta ei kuitenkaan saa nousta kynnyskysymykseksi menetelmän käyttöön.

Joka tapauksessa menetelmä on tuotava jollakin tavalla potentiaalisten käyttäjien tietoisuuteen. Opinnäytetyön uumenista sitä ei kukaan tule hakemaan. Raamatunlukijain Liitto ry voi hyödyntää menetelmää raamattulähettilästoiminnassaan. Seurakuntien diakoniatyö on myös potentiaalinen menetelmän käyttäjä, samoin Kristilliset eläkeläiset ry. Hoivakotien työntekijöiltä menetelmän käyttäminen edellyttää eteenkin halua tukea asukkaiden hengellistä toimintakykyä ja laulujen osaamista. Tulen ottamaan yhteyttä mainitsemini tahoihin vuoden 2024 aikana. Uskoisin saavani myös hengellisiin lehtiin jutun menetelmästä. Seuraavaan Hetkiseen toimitettava juttu on jo tehty.

Sen lisäksi, että menetelmää voidaan käyttää hoivakodeissa ryhmissä, sitä voidaan käyttää myös yksittäisten henkilöiden toimintakyvyn tukemiseen. Vuoteen-omana olevalle voidaan pitää henkilökohtainen tuokio samalla tavalla kuin ryhmälle. Hoivakotien lisäksi menetelmää voidaan käyttää seurakuntien päivätoiminnassa ja kaikissa ryhmissä, joihin kristillinen sanoma on tervetullut.

Kehittämäni materiaali on käytettävissä arviolta seuraavat 10–15 vuotta laulujen osalta – niin hyvin kuin se on nyt käytettävissä. Sen jälkeen kaikilla hoivakotien asukkailla lienee muistissa tämän materiaalin lauluista ehkä enää ”Joulupuu on rakennettu”, ” Maa on niin kaunis”, ”Enkeli taivaan lausui” ja ”Suivirsi”. Muutama vuosikymmenen jälkeen ei näitäkään enää osata ulkoa. Toki kristityt muistanevat muitakin lauluja, mutta suuret joukot eivät. Menetelmä säilynee, mutta laulut vaihtunevat, joko erilaisiin hengellisiin lauluihin tai peräti maallisiin lauluihin, jolloin myös Raamatun tekstit jäävät pois. Ikääntyneiden hengellisestä toimintakyvystä on kuitenkin tärkeä huolehtia myös tulevaisuudesta.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2019. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston Arene ry. Helsinki: Arene. Viitattu 24.8.2023.

<https://arene.fi/julkaisut/raportit/opinnaytetoiden-eettiset-suositukset/>

Farina, A.; Arvela, V. & Feder, E. 2022. Viriketoimintamuodot asumisyksikössä. Opinnäytetyö (AMK). Sairaanhoidajakoulutus. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 18.8.2023. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2022060515424>

Götell, E.; Brown, S. & Ekman, S. 2009. The influence of caregiver singing and background music on vocally expressed emotions and moods in dementia care. *International Journal of Nursing Studies*. Vol. 46, No 4, 422–430. Saatavilla maksullisesti osoitteesta <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2007.11.001>

Heikkinen, A. 2017. Arki, arvot ja etiikka: sosiaalialan ammattihenkilön eettiset ohjeet. Helsinki: Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry. Viitattu 24.8.2023. <https://www.talentia.fi/tyoelamainfo/ammattietiikka/>

Helsingin kaupunki 2024. Ympärivuorokautisen hoidon hakeminen. Viitattu 30.1.2023. <https://www.hel.fi/fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/senioripalvelut/ymparivuorokautinen-asuminen-ja-hoito/ymparivuorokautisen-hoidon-hakeminen#ymparivuorokautisen-hoivan-ja-asumisen-myontamisen-perusteet>

Hirvonen, H. 2019. Musiikin jättämä jälki ei katoa. Memocaten asiantuntijahaastattelu. Viitattu 21.8.2023. <https://memocate.com/musiikin-jattama-jalki-ei-katoa/>

Hirvonen, R. 2009. Ystävä sä lapsien - Lasten virret ja hengelliset laulut suomenkielisissä kokoelmissa 1824–1938 ja niiden vaikutus vuoden 1938 virsi-kirjaan. Väitöskirja. Helsingin yliopiston teologinen tiedekunta. Helsinki: Helsingin yliopisto. Viitattu 7.11.2023. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-5473-0>

Iso-Kokkila, M. & Mitrunen, S. 2021. Viriketoiminta ikääntyneille hoivakodissa. Virikekalenteri. Opinnäytetyö (AMK). Forssa: Hämeen ammattikorkeakoulu. Viitattu 18.8.2023. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2021052510942>

Josefsson, K.; Mäkelä, M.; Gerasin, A.; Ranta, O.; Havulinna, S. & Noro, S. 2021. Millaisia tavoitteita iäkäs kotihoidon tai ympärivuorokautisen hoidon asiakas asettaa hoidolleen? Gerontologia. Vol. 35, No 3, 217–230. Viitattu 14.8.2023. <https://doi.org/10.23989/gerontologia.99232>

Juutilainen, K. 2022a. Ikäihmiset & mielenterveys 2/3–Vanhan ihmisen masennus jää usein ilman hoitoa, sillä oireet sekoitetaan muistisairauteen. Super 11.3.2022. Viitattu 17.8.2023. <https://www.superlehti.fi/tyoelama/ammatissa/ikaihmiset-mielenterveys-2-3-vanhan-ihmisen-masennus-jaa-usein-ilman-hoitoa-silla-oireet-sekoitetaan-muistisairauteen/>

Juutilainen, K. 2022b. Ikäihmiset ja mielenterveys 1/3–Kipu on riski myös vanhuksen mielenterveydelle. Super 11.3.2022. Viitattu 17.8.2023. <https://www.superlehti.fi/tyoelama/ammatissa/ikaihmiset-ja-mielenterveys-1-3-kipu-on-riski-myos-vanhuksen-mielenterveydelle/>

Juutilainen, K. 2022c. Ikäihmiset ja mielenterveys 3/3–Itsemurha-ajatuksista kysyminen voi olla vanhukselle helpotus. Super 11.3.2022. Viitattu 17.8.2023. <https://www.superlehti.fi/tyoelama/ammatissa/ikaihmiset-mielenterveys-3-3-itsemurha-ajatuksista-kysyminen-voi-olla-vanhukselle-helpotus/>

Kaatra, K. & Ketola, A. 2023. Selkokuvaopas. Helsinki: Selkokeskus/Kehitysvammaliitto ry. Viitattu 7.11.2023. <https://selkokeskus.fi/selkokieli/selkokuvaopas/>

Kangas, K. 2022. Muistisairaahan kohtaaminen ja musiikin merkitys. Crux 30.9.2022. Viitattu 8.11.2023. <https://akiliitot.fi/muistisairaahan-kohtaaminen-ja-musiikin-merkitys/>

Kopiosto 2023. Julkaisujen ja teosten kopiointi. Viitattu 23.8.2023. <https://www.kopiosto.fi/kopiosto/teosten-kayttajille/julkaisujen-ja-teosten-kopiointi/>

Korpela, T. 2023. Oikeus kuulla Raamatun sanaa ulottuu myös elämän loppupuolelle. Uusi Tie 19.5.2023.

Koskela, H. & Ojanen, M. 2023. Uskonnollisuuden yhteys hyvinvointiin, onnellisuuteen ja pahoinvointiin. Teoksessa Miten Suomi voi nyt ja tulevaisuudessa. Näkökulmia hyvin- ja pahoinvoinnin sekä kansantautien kehitykseen. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 6/2022, 63–73. Helsinki: Paino Grano, Viitattu 18.8.2023. <https://www.eduskunta.fi/FI/valiokunnat/tulevaisuusvaliokunta/julkaisut/Sivut/default.aspx#2022>

Kustannusosakeyhtiö Koivuniemi 2023. Koivuniemen Raamattuhaku ja Netтираamattu. Viitattu 23.8.2023. <https://www.koivuniemi.com/raamattu>

Kuvasto visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusjärjestö ry 2023. Tekijänoikeus. Viitattu 23.8.2023. <https://kuvasto.fi/kuvaoikeuksien-abc/>

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista 28.12.2012/980.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812.

Lehto, V. 2017. Syötettävä vuodepotilas—miten vanhojen ihmisten hoivatilanteissa puhutaan toimintakyvystä? Alusta 15.11.2017. Viitattu 15.8.2023. <https://www.tuni.fi/alustalehti/2017/11/15/syotettava-vuodepotilas-miten-vanhojen-ihmisten-hoivatilanteissa-puhutaan-toimintakyvysta/>

Lind, M., Noro, A., Havulinna, S. & Mäkelä, M. 2020. Kognitio ja iäkkään asiakkaan osallistuminen RAI-arviointiinsa. Lääkärilehti. Vol. 75, No 40, 2067–2070. Viitattu 16.8.2023. <https://www.laakarilehti.fi/tieteessa/alkuperaistutkimukset/kognitio-ja-iakkaan-asiakkaan-osallistuminen-rai-arviointiinsa/>

Lukion psykologia n.d. Kurssit 1–5. Viitattu 1.2.2024. <http://uusi.digitaalinenoppi-kirja.fi/lukionpsykologia/index.php/kurssit15/>

Luukka, T. 2023. HS:n tiedot: Hoitaja-mitoitus säilyy, mutta sen kiristymistä lykätään. Helsingin Sanomat 15.6.2023. Viitattu 14.8.2023. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009657516.html>

Lyhty, M. 2017. Musiikkia lääkkeeksi muistisairaille. Super 21.9.2017. Viitattu 21.8.2023. <https://www.superlehti.fi/hyvinvointi/musiikkia-laakkeeksi-muistisairaille/>

Lähdesmäki, L. & Vornanen, L. 2014. Vanhuksen parhaaksi Hoitaja toimintakyvyn tukijana. 2., uudistettu painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Mieli ry. Myönteisen muistelun kortit. Viitattu 11.8.2023. <https://mieli.fi/materiaalit-ja-koulutukset/materiaalit/myonteisen-muistelun-kortit/>

Muistisairauden diagnostiikka, oireiden arviointi ja sairauden seuranta. Käypä hoito -suositus 2023. Viitattu 30.1.2024. <https://www.kaypahoito.fi/nix00509>

Muistisairaudet. Käypä hoito -suositus 2023. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin, Societas Gerontologica Fennican, Suomen Geriatriit -yhdistyksen, Suomen Neurologisen Yhdistyksen, Suomen Psykogeriatrisen Yhdistyksen ja Suomen Yleislääketieteen Yhdistyksen asettama työryhmä. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim. Viitattu 30.1.2024. <https://www.kaypahoito.fi/hoi50044#K1>

Papunet 2023. Miten muistisairaus vaikuttaa vuorovaikutukseen? Viitattu 30.1.2024. <https://papunet.net/miten-muistisairaus-vaikuttaa-vuorovaikutukseen/>

Pexels 2024. Pexels Terms of Service. Viitattu 30.1.2024. <https://www.pexels.com/fi-fi/terms-of-service/>

Pirhonen, J. 2021. Pyhän Franciscuksen jalanjäljissä –Papit muistisairaiden ihmisten uskonnollisuuden tukena hoivakodeissa. Uskonnontutkija – Religionsforskaren. Vol. 10, No 4. Viitattu 21.8.2023. <https://doi.org/10.24291/uskonnontutkija.112942>

Pixabay 2023. Pixabay Terms of Service. Viitattu 21.8.2023. <https://pixabay.com/fi/service/terms/>

Raamattu.fi 2023. Tietoa raamatunkäännöksistä. Viitattu. 21.8.2023. <https://www.raamattu.fi/raa/kaannokset>

Raamatunlukijain Liitto (RLL) ry 2023. Viitattu 14.8.2023. <https://rll.fi/>

Rasmussen, R. 2023. Tekoälykuvien tekijänoikeudet. Digikuva 1.11.2023. Viitattu 18.1.2024. <https://digi-kuva.fi/kuvankasittely/tekoalykuvien-tekijanoikeudet#saadan>

Ronkainen, O. 2020. Tuettu päätöksenteko – mitä se tarkoittaa? Muistiliiton blogi 16.4.2020. Viitattu 31.1.2024. <https://www.muistiliitto.fi/fi/muistiliitto/ajan-kohtaista/muistiliiton-blogi/blogikirjoitukset/tuettu-paatoksenteko-mita-se-tarkoittaa>

Räsänen, R. 2017. Hoitajien työajan merkitys asiakkaiden elämänlaadulle van-
husten ympärivuorokautisessa hoidossa. Gerontologia. Vol. 31, No 2, 116–132.
Viitattu 17.8.2023. <https://doi.org/10.23989/gerontologia.64926>

Räsänen, R. 2018. Hyvää elämänlaatua ikääntyneille. Käytännönläheistä tietoa
vanhusten hoito- ja palvelutyöhön. Jyväskylä: Riitta Räsänen

Salonen, K.; Eloranta, S.; Hautala, T. & Kinon, S. 2017. Kehittämistoiminta ja
kehittämisen menetelmiä ammatillisessa korkeakoulutuksessa. Turun ammatti-
korkeakoulun oppimateriaaleja 108. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu
24.8.2023. [https://www.turkuamk.fi/fi/tutkimus-kehitys-ja-innovaatiot/julkai-
suhaku/31/](https://www.turkuamk.fi/fi/tutkimus-kehitys-ja-innovaatiot/julkai-
suhaku/31/)

Selkokeskus 2023. Selkojulkaisun ulkoasu. Viitattu 7.12.2023. [https://selkokes-
kus.fi/selkokieli/selkojulkaisun-ulkoasu/](https://selkokes-
kus.fi/selkokieli/selkojulkaisun-ulkoasu/)

Sotkanet 2023. Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen asiakkaat 31.12. yh-
teensä (ind. 2710), vanhainkotien asiakkaat 31.12. yhteensä (ind. 2741), ikään-
tyneiden tehostetun palveluasumisen 85 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12. %
vastaavan ikäisestä väestöstä (ind. 3507) ja vanhainkotien 85 vuotta täyttäneet
asiakkaat 31.12. % vastaavan ikäisestä väestöstä (ind. 3370). Terveiden ja hy-
vinvoinnin laitos. Viitattu 11.8.2023. <https://sotkanet.fi/>

StockSnap 2024. StockSnap's CC0 License. Viitattu 30.1.2024. [https://stocks-
nap.io/license](https://stocks-
nap.io/license)

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731.

Särkämö, T. 2021. Musiikilla jarrutetaan muistisairauksien etenemistä. Biogenin
Aivopankki-sivusto. Viitattu 21.8.2023. [https://www.aivopankki.fi/fi_FI/home/ai-
voterveys/musiikilla-jarrutetaan-muistisairauksien-etenemista.html](https://www.aivopankki.fi/fi_FI/home/ai-
voterveys/musiikilla-jarrutetaan-muistisairauksien-etenemista.html)

Tekijänoikeus.fi 2023. Viitattu 23.8.2023. <https://tekijanoikeus.fi/tekijanoikeus/>

Teosto 2024. Musiikin käyttöluvat. Viitattu 30.1.2024. [https://www.teosto.fi/mu-
siikin-kayttoluvat/](https://www.teosto.fi/mu-
siikin-kayttoluvat/)

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) 2019. Vanhuspalvelujen tila -seuranta-
tutkimus 2014–2018. Viitattu 15.8.2023. [https://sampon.thl.fi/pivot/prod/fi/van-
pal/company5/fact_vanpal_company5?row=area-87869&column=time-
87918&filter=measure-187203](https://sampon.thl.fi/pivot/prod/fi/van-
pal/company5/fact_vanpal_company5?row=area-87869&column=time-
87918&filter=measure-187203)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) 2022. Iäkkäiden säännöllisten palvelujen RAI-tietokanta. Viitattu 15.8.2023. https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/rai/first/fact_rai_first?row=area-670140.&column=measure-81469&column=time-581093&filter=servicetype-81766&fo=1#

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) 2023a. Muuttuvat vanhuspalvelut. Viitattu 11.8.2023. <https://thl.fi/fi/web/ikaantyminen/muuttuvat-vanhuspalvelut>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) 2023b. Mitä toimintakyky on? Viitattu 15.8.2023. <https://thl.fi/fi/web/toimintakyky/mita-toimintakyky-on>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) 2023c. Muistisairauksien yleisyys. Viitattu 16.8.2023. https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/rai/first/fact_rai_first?row=area-670140.&column=measure-81469&column=time-581093&filter=servicetype-81766&fo=1#

Tiikkainen, P. & Pynnönen, K. 2018. Sosiaalisen toimintakyvyn arviointi ja mittaaminen väestötutkimuksissa. Toimia-suositus 14.2.2018. Viitattu 17.8.2023. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201703315912>

Tikoteekki 2023. Muistiliiton Omin sanoin -hanke yhteistyössä Kehitysvammaliiton Tikoteekin kanssa. Viitattu 18.8.2023. <https://www.kehitysvammaliitto.fi/tikoteekki/muistiliiton-omin-sanoin-hanke-yhteistyossa-kehitysvammaliiton-tikoteekin-kanssa/>

Tilastokeskus 2023a. Väestö asuinpaikan kaupunki-maaseutu-luokituksen sekä sukupuolen ja iän mukaan, 2000–2022. Viitattu 14.8.2023. https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vaerak/stat-fin_vaerak_pxt_11s3.px/table/tableViewLayout1/

Tilastokeskus 2023b. Väestöennuste / 128t -- Väestö iän ja sukupuolen mukaan eri vuosien väestöennusteissa, koko maa. Viitattu 14.8.2023. https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vaenn/stat-fin_vaenn_pxt_128t.px/table/tableViewLayout1/

Vanhuspalvelujen tila 2022 - Kolmasosa ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköistä täytti 0,7 mitoituksen jo marraskuussa 2022. THL:n tilastoraportti 12/2023. Viitattu 11.8.2023. <https://www.julkari.fi/handle/10024/146329>

Vanhustyön keskusliitto ry 2023. Ohjaaminen. Viitattu 25.8.2023. <https://vahvike.fi/muistelu/ohjaaminen/>

Viklund, S. 2016. Ikääntyneen toimintakyvyn tukeminen hoivakodissa. Toimintatuokiokansio hoivakodin hoitajien käyttöön. Opinnäytetyö (AMK). Vanhustyön koulutusohjelma. Kotka: Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Viitattu 18.8.2023. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2016112517432>

Virsi.fi 2023. Viitattu 7.11.2023. <https://virsi.fi/>

Voutilainen, P. & Löppönen, M. 2020. Hyvä ympärivuorokautinen hoito: Käypä hoito -suositus. Viitattu 17.8.2023. <https://www.kaypahoito.fi/nix01676>

Vuoksimaa, E. 2019. Kognitiivisten toimintojen muutokset – mikä on ikääntymistä, mikä sairautta? Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim. Vol. 135, No 11, 1075–1084. Viitattu 16.8.2023. <https://www.duodecimlehti.fi/duo14952>

Ylösmäki, S. 2018 Virikemateriaalilaatikat dementoituneiden viriketoiminnan tueksi. Opinnäytetyö (AMK). Toimintaterapeuttikoulutus. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 18.8.2023. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201805107470>

YouTube 2024. Palveluehdot. Viitattu 31.1.2024. <https://www.youtube.com/t/terms#09571f51b9>

Kristillisen tuokion menetelmän ohjeistus

Ikääntyneiden parissa tehtävään työhön kehittämäni kristillisen tuokion menetelmän avulla on tarkoitus tuoda aktiviteettia eteenkin hoivakoteihin sekä parantaa ikääntyneiden hengellistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä. Tuokio pitää sisällään keskustelun kuvakorttien aiheista, aiheisiin liittyvien Raamatun tekstien lukemisen ja hengellisten laulujen laulamisen.

Tuokion järjestäminen hoivakodissa

Hoivakodin kanssa sovitaan ajankohdasta tuokion pitämiseksi. Iltapäivät ovat usein parhaimpia hetkiä tällaisen tuokion järjestämiseen. Tuokion kesto vaihtelee ½ -1 tuntiin asukkaiden kunnon mukaan. Optimi osallistujamäärä on viidestä kuuteen. Osallistujat kootaan mahdollisuuksien mukaan piiriin tai pöydän ympärille niin, että he näkevät toisensa. Kysytään jokaisen osallistujan nimi ja kirjoitetaan se ylös, jotta on helpompi puhutella osallistujia. Varmistetaan, että kaikkia saa sinutella. Muistetaan oma esittäytyminen myös. Selitetään lyhyesti osallistujille, mitä tuokiossa tapahtuu ja sen jälkeen hiljennetään lyhyeen alkurukoukseen.

Yhteen tuokioon kannattaa ottaa mukaan maksimissaan kymmenen korttia. Samaan tuokioon on hyvä ottaa ainoastaan yksi raskaamman aiheen kuva (esim. hauta, viha, musta, kuorma) ja se kannattaa ottaa mukaan vasta muutaman kuvan jälkeen, eikä jättää viimeiseksi. Henkilökunnalta voi kysyä, kenestä osallistujasta kannattaa aloittaa keskusteluttaminen. Annetaan ensimmäisen osallistujan poimia kortti joko pöydällä/tarjottimella nurin päin olevista korteista tai kädessä. Sen jälkeen pyydetään häntä kertomaan, mitä kuvasta tulee mieleen. Asia voi olla mitä vaan: muistoja tai senhetkisiä ajatuksia. Ellei henkilölle tule mitään mieleen, käytetään apuna aiheeseen liittyviä itse keksittäviä kysymyksiä. Esimerkiksi puu-kuvasta voi kysyä, mistä puusta pitää eniten; mitä puita lapsuuden kodin pihalla on ollut; onko tehnyt puuhommia jne. Pääasia on, että jotain ajatuksia syntyy. Kiitetään vastaajaa, vaikka hän olisi puhunut aivan muustakin, kuin mistä oli tarkoitus puhua. Vääriä vastauksia ei tässä tuokiossa ole eikä toisaalta ole pakko puhua mitään, ellei halua/kykene. Erittäin puheliaita voi kohteliaasti hieman toppuutella. Kierätetään sama kortti kaikilla osallistujilla, jotta kaikki saavat sanoa sanottavansa.

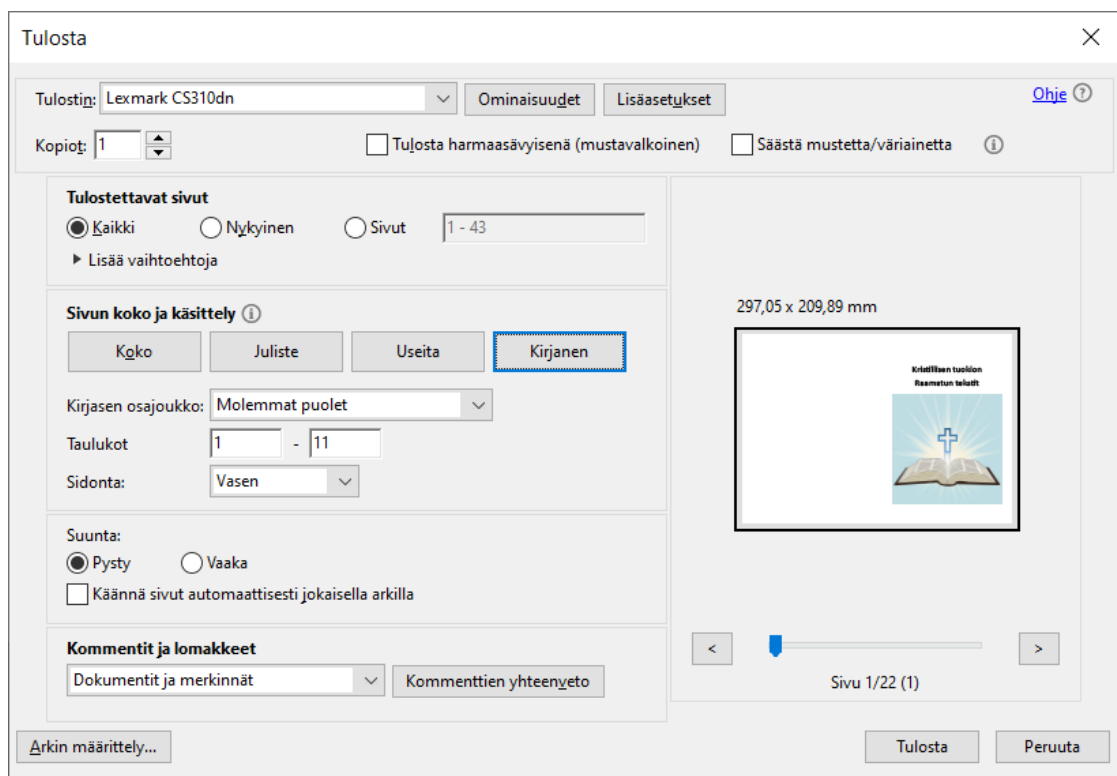
Kuvakortin kierrätyksen jälkeen tuokion ohjaaja lukee kuvaan liittyvän Raamatun tekstin. Viuhossa on useampia kuviin liittyviä tekstejä, joista voi valita, minkä haluaa kulloinkin lukea. Tarkoituksena ei ole lukea kaikkia tekstejä. Jos kokee kutsumusta, voi Raamatun tekstiin antaa lyhyen selityksen. Varsinaista hengellistä saarnaa ei ole kuitenkaan tarkoitus pitää.

Raamatun tekstin lukemisen jälkeen lauletaan lauluvihosta kuvaan liittyvä laulu. Monilla osallistujilla voi olla vaikeuksia löytää oikea sivu, jolloin ohjaaja avustaa laulun löytymisessä ja mahdollisesti laulaa samasta vihosta osallistujan kanssa. Laulun jälkeen annetaan seuraavan osallistujan nostaa kortti ja käydään samat vaiheet läpi. Jatketaan kierroksia niin kauan, että kaikki saavat nostaa kortin /osallistujien voimavarojen mukaan. Lopuksi luetaan yhdessä Isä meidän -rukous ja Herran siunaus.

Tuokiota on mukava ohjata pareittain. Esimerkiksi toinen voi olla vahvempi keskusteluttaja ja toinen lahjakkaampi laulaja. Kaikki laulut löytyvät YouTubeista laulettuina, minkä avulla lauluja voi harjoitella. YouTubeen säännöt eivät kuitenkaan mahdollista laulujen soittamista julkisissa tuokioissa. Enkelin ja puun kohdalla on valittavissa vaihtoehtoiset laulut vuodenajan/osallistujien mielipiteen mukaan. On muistettava, että tuokioiden vetäjillä on vaitiolovelvollisuus hoivakotien asukkaista ja heidän asioistaan.

Tuokion materiaalit

Netistä on ladattavissa tuokiossa käytettävä materiaali ilmaiseksi pdf-muodossa. *Kortit.pdf* sisältää kymmenen A4-sivua, joissa on kussakin neljä kuvaa, kokoa A6 eli 40 korttia. Sivut voi tulostaa sellaisenaan väritulostimella. Tulostetut paperit liimataan kartongille (esim. punaisia ja keltaisia kartonkeja) ja leikataan erilleen toisistaan. Kuvat voi myös laminoida.

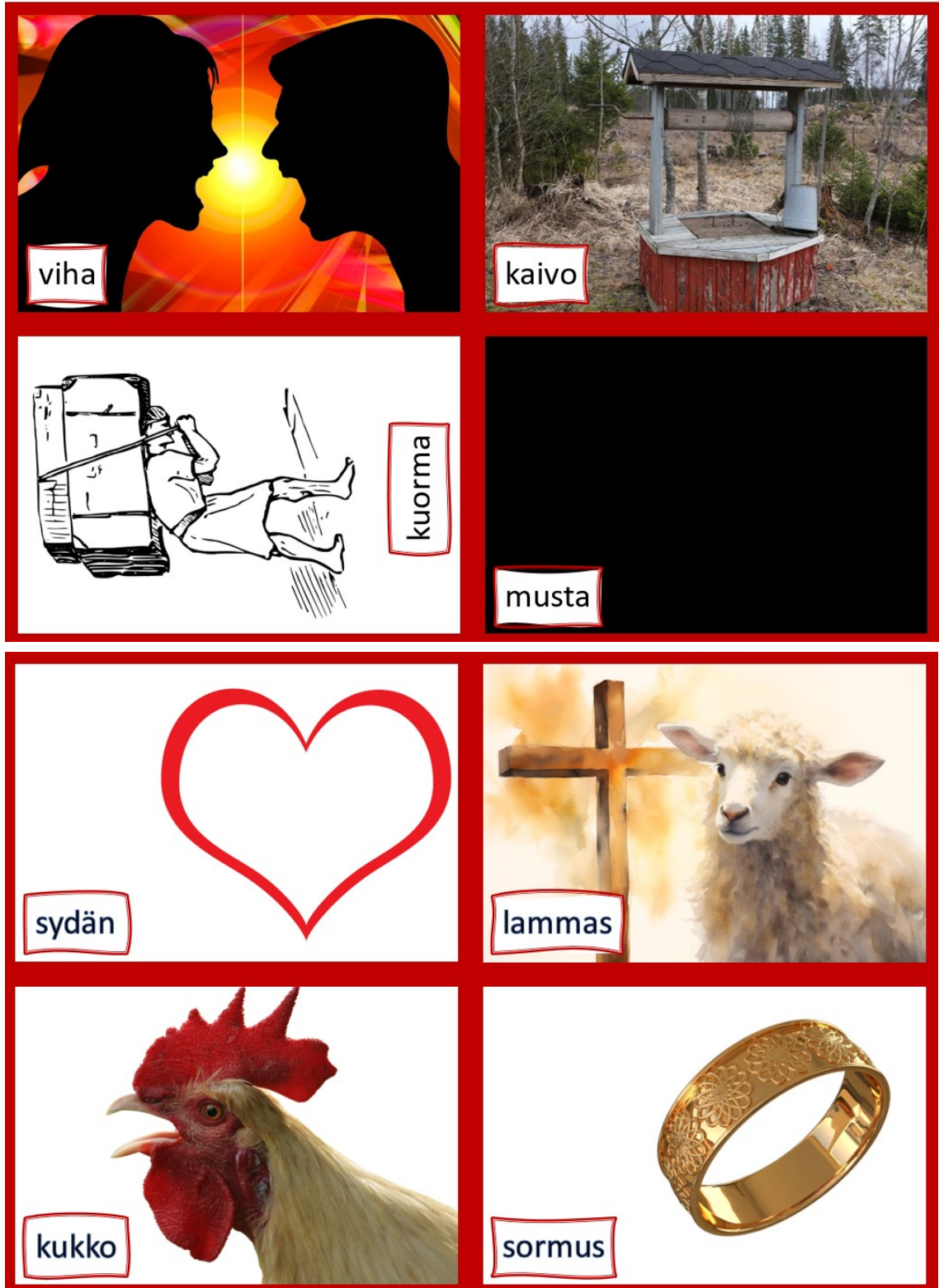

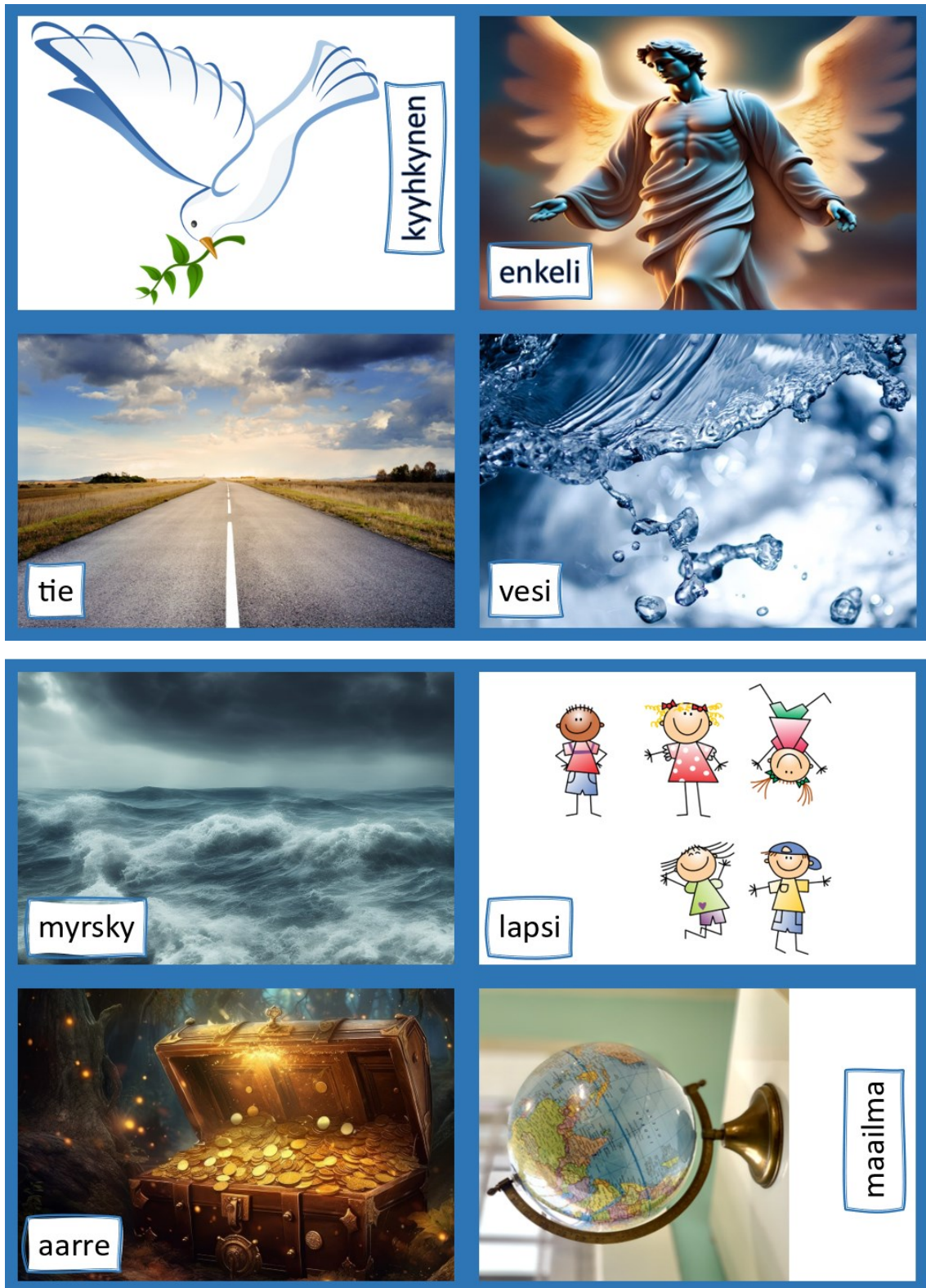
Tekstit.pdf ja *Laulut.pdf* tulostetaan Adobe Acrobat Readerista kirjasiksi, jotka niitataan keskeltä kiinni kahdella niitillä. Alla on kuva Tulosta-valintataulusta valintoineen.

Mikäli haluaa lisätietoja tuokioiden pitämiseen tai materiaaliin liittyen, minuun voi olla yhteydessä: Teija Väinölä, p. 040 552 5469, teija.vainola@gmail.com

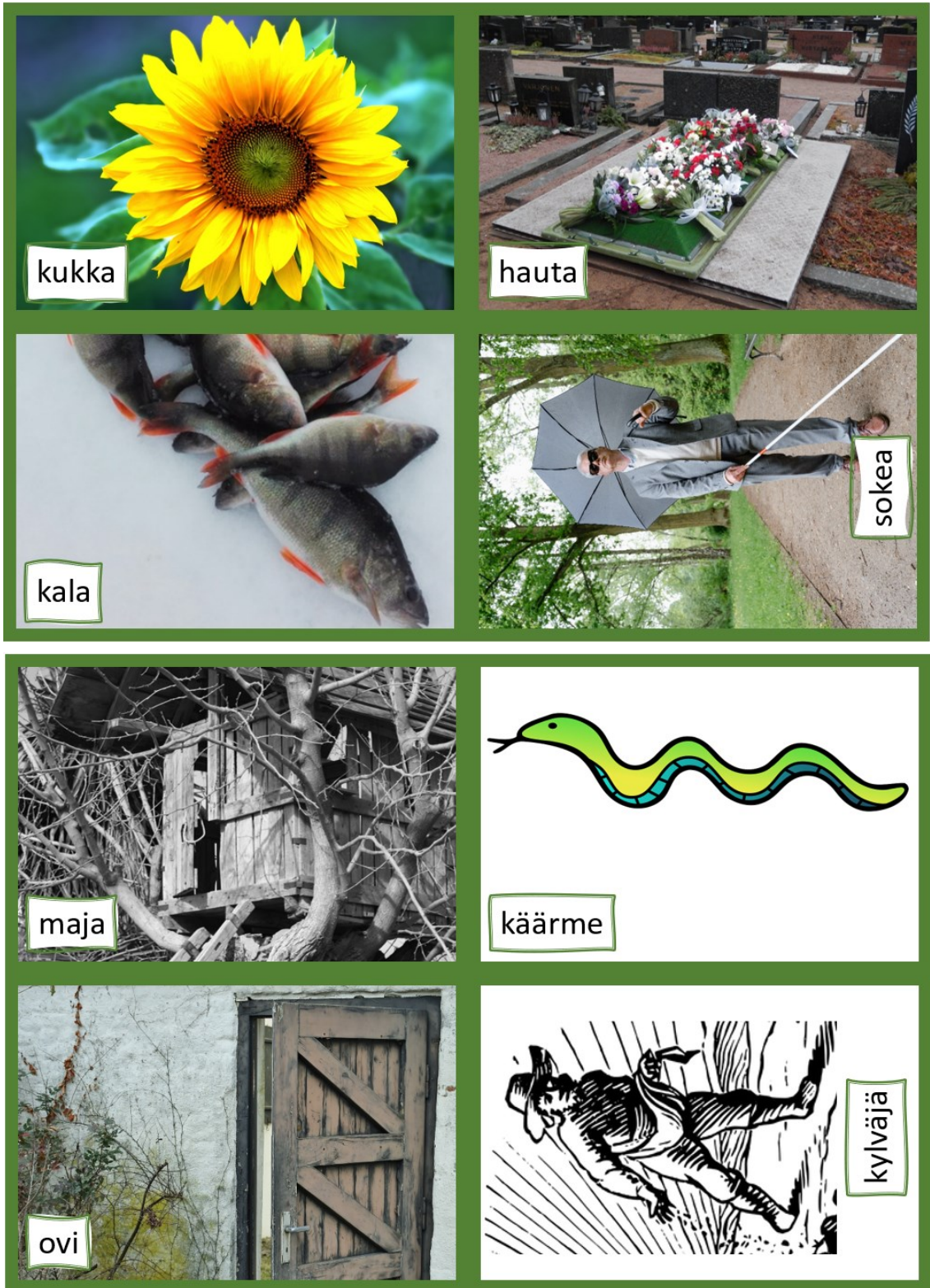
Siunattuja tuokioita!

Kristillisen tuokion kuvakortit

Kristillisen tuokion Raamatun tekstit

Kristillisen tuokion Raamatun tekstit

Raamatun tekstit: Raamattu (1933/1938). XI/XII yleisen Kirkolliskokouksen vuonna 1933/1938 käyttöön ottama suomennos. Turku & Helsinki: Suomen Piipaseura. Raamatun tekstit on lainattu suoraan Raamatusta.

Kuvat Pixabay, Pexels, StockSnap ja Canvan Maaginen Media

Materiaalin koostanut Teija Väinölä

SISÄLLYSLUETTELO

Aarre	59
Enkeli	60
Hauta	61
Ilo	62
Kaivo	63
Kala	64
Koiraa	65
Kukka	66
Kukko	67
Kuorma	68
Kylväjä	69
Kyyhkynen/Pyhä Henki	70
Käärme	71
Lammas/karitsa	72
Lamppu	73
Lapsi	74
Leipä	75
Lintu/varpunen	76
Maailma	77
Maia	78
Musta/synti	79
Myrsky	80
Ovi	81
Paimen	82
Puu	83
Raha	84
Risti	85
Rukous	86
Salama	87
Silmä	88
Sokea	89
Sormus	90
Sydän	91
Taivas	92
Tie	93
Tähti	94
Valo	95
Vene	96
Vesi/kaste	97
Viha	98

Aarre

Ja hänen sieltä tielle mennessään juoksi muuan hänen luoksensa, polvistui hänen eteensä ja kysyi häneltä: ”Hyvä opettaja, mitä minun pitää tekemän, että minä iankaikkisen elämän perisin?” Mutta Jeesus sanoi hänelle: ”Miksi sanot minua hyväksi?

Ei kukaan ole hyvä paitsi Jumala yksin. Käskyt sinä tiedät: ’Älä tapa’, ’Älä tee huorin’, ’Älä varasta’, ’Älä sano väärää todistusta’, ’Älä toiselta anasta’, ’Kunnioita isääsi ja äitiäsi.’” Mutta hän sanoi hänelle: ”Opettaja, niitä kaikkia minä olen noudattanut nuoruudestani asti”. Niin Jeesus katsoi häneen ja rakasti häntä ja sanoi hänelle: ”Yksi sinulta puuttuu: mene, myy kaikki, mitä sinulla on, ja anna köyhille, niin sinulla on oleva **aarre** taivaassa; ja tule ja seuraa minua”. Mutta hän synkistyi siitä puheesta ja meni pois murheellisena, sillä hänellä oli paljon omaisuutta. Silloin Jeesus katsoi ympärilleen ja sanoi opetuslapsillensa: ”Kuinka vaikea onkaan niiden, joilla on tavaraa, päästä Jumalan valtakuntaan!” Niin opetuslapset hämmästyivät hänen sanoistaan. Mutta Jeesus rupesi taas puhumaan ja sanoi heille: ”Lapset, kuinka vaikea onkaan niiden, jotka luottavat tavaraansa, päästä Jumalan valtakuntaan! Helpompi on kamelin käydä neulansilmän läpi kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan.” Niin he hämmästyivät yhä enemmän ja sanoivat toisillensa: ”Kuka sitten voi pelastua?” Jeesus katsoi heihin ja sanoi: ”Ihmisille se on mahdotonta, mutta ei Jumalalle; sillä Jumalalle on kaikki mahdollista.” **Mark. 10:17–27**

”Älä pelkää, sinä piskuinen lauma; sillä teidän Isänne on nähnyt hyväksi antaa teille valtakunnan. Myykää, mitä teillä on, ja antakaa almuja; hankikaa itsellenne kulumattomat kukkarot, loppumaton **aarre** taivaisiin, mihin ei varas ulotu ja missä koi ei turmele. Sillä missä teidän **aarteenne** on, siellä on myös teidän sydämenne.” **Luuk. 12:32–34**

Enkeli

Kuudentena kuukautena sen jälkeen Jumala lähetti **enkeli** Gabrielin Galilean kaupunkiin, jonka nimi on Nasaret, neitsyen tykö, joka oli kihlattu Joosef nimiselle miehelle Daavidin suvusta; ja neitsyen nimi oli Maria. Ja tullessaan sisälle hänen tykönsä **en-**

keli sanoi: ”Terve, armoitettu! Herra olkoon sinun kanssasi.” Mutta hän hämmästyí suuresti siitä puheesta ja mietti, mitä tämä tervehdys mahtoi tarkoittaa. Niin **enkeli** sanoi hänelle: ”Älä pelkää, Maria; sillä sinä olet saanut armon Jumalan edessä. Ja katso, sinä tulet raskaaksi ja synnytät pojan, ja sinun on annettava hänelle nimi Jeesus. Hän on oleva suuri, ja hänet pitää kutsuttaman Korkeimman Pojaksi, ja Herra Jumala antaa hänelle Daavidin, hänen isänsä, valtaistuimen, ja hän on oleva Jaakobin huoneen kuningas iankaikkisesti, ja hänen valtakunnallansa ei pidä loppua oleman.” Niin Maria sanoi **enkeli**lle: ”Kuinka tämä voi tapahtua, kun minä en miehestä mitään tiedä?” **Enkeli** vastasi ja sanoi hänelle: ”Pyhä Henki tulee sinun päällesi, ja Korkeimman voima varjoaa sinut; sen tähden myös se pyhä, mikä syntyy, pitää kutsuttaman Jumalan Pojaksi.” Silloin Maria sanoi: ”Katso, minä olen Herran palvelijatar; tapahtukoon minulle sinun sanasi mukaan.” Ja **enkeli** lähti hänen tyköönsä. **Luuk. 1:26–35, 38**

Ja sillä seudulla oli paimenia kedolla vartioimassa yöllä laumaansa. Niin heidän edessään seisoí Herran **enkeli**, ja Herran kirkkaus loisti heidän ympärillään, ja he peljästyivät suuresti. Mutta **enkeli** sanoi heille: ”Älkää peljätkö; sillä katso, minä ilmoitan teille suuren ilon, joka on tuleva kaikelle kansalle: teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra, Daavidin kaupungissa. Ja tämä on teille merkinä: te löydätte lapsen kapaloituna ja seimessä makaamassa.” Ja yhtäkkiä oli **enkeli**n kanssa suuri joukko taivaallista sotaväkeä, ja he ylistivät Jumalaa ja sanoivat: ”Kunnia Jumalalle korkeuksissa, ja maassa rauha ihmisten kesken, joita kohtaan hänellä on hyvä tahto!” **Luuk. 2:8–14**

Hauta

Niin Jeesus tuli ja sai tietää, että hän (Lasarus) jo neljä päivää oli ollut **haudassa**. Ja Martta sanoi Jeesukselle: ”Herra, jos sinä olisit ollut täällä, niin minun veljeni ei olisi kuollut. Mutta nytkin minä tiedän, että Jumala antaa sinulle kaiken, mitä sinä Jumalalta

anot.” Jeesus sanoi hänelle: ”Sinun veljesi on nouseva ylös”. Martta sanoi hänelle: ”Minä tiedän hänen nousevan ylösnousemuksessa, viimeisenä päivänä”. Jeesus sanoi hänelle: ”Minä olen ylösnousemus ja elämä; joka uskoo minuun, se elää, vaikka olisi kuollut. Eikä yksikään, joka elää ja uskoo minuun, ikinä kuole. Uskotko sen?” Hän sanoi hänelle: ”Uskon, Herra; minä uskon, että sinä olet Kristus, Jumalan Poika, se, joka oli tuleva maailmaan”. Niin Jeesus joutui taas liikutuksen valtaan ja meni **haudalle**; ja se oli luola, ja sen suulla oli kivi. Jeesus sanoi: ”Ottakaa kivi pois”. Hän huusi suurella äänellä: ”Lasarus, tule ulos!” Ja kuollut tuli ulos, jalat ja kädet siteisiin käärittyinä, ja hänen kasvojensa ympärille oli kääritty hikiliina. Jeesus sanoi heille: ”Päästäkää hänet ja antakaa hänen mennä.”
Joh. 11:17, 21–27, 38–39, 43–44

Mutta viikon ensimmäisenä päivänä ani varhain he tulivat **haudalle**, tuoden mukanaan valmistamansa hyvänhajuiset yrtit. Ja he havaitsivat kiven vieritetyksi pois **haudalta**. Niin he menivät sisään, mutta eivät löytäneet Herran Jeesuksen ruumista. Ja kun he olivat tästä ymmällä, niin katso, kaksi miestä seiso heidän edessään säteilevissä vaatteissa. Ja he peljästyivät ja kumartuivat kasvoillensa maahan. Niin miehet sanoivat heille: ”Miksi te etsitte elävää kuolleitten joukosta? Ei hän ole täällä, hän on noussut ylös. Muistakaa, kuinka hän puhui teille vielä ollessaan Galileassa, sanoen: ‘Ihmisen Poika pitää annettaman syntisten ihmisten käsiin ja ristiinnaulittaman, ja hänen pitää kolmantena päivänä nouseman ylös.’” Niin he muistivat hänen sanansa. Ja he palasivat **haudalta** ja veivät sanan tästä kaikesta niille yhdelletoista ja kaikille muille. **Luuk. 24:1–9**

Ilo

”Tahi jos jollakin naisella on kymmenen hopearahaa ja hän kadottaa yhden niistä, eikö hän sytytä lampua ja lakaise huonetta ja etsi visusti, kunnes hän sen löytää? Ja löydettyään hän kutsuu kokoon ystävättärensä ja naapurinaiset ja sanoo: **’Iloitkaa** minun kanssani, sillä minä löysin rahan, jonka olin kadottanut’. Niin myös, sanon minä teille, on **ilo** Jumalan enkeleillä yhdestä syntisestä, joka tekee parannuksen.” **Luuk. 15:8–10**

Sen jälkeen Herra valitsi seitsemänkymmentä muuta ja lähetti heidät kaksittain edellensä jokaiseen kaupunkiin ja paikkaan, jonne hän itse aikoi mennä. Ja hän sanoi heille: ”Ja mihin kaupunkiin te tulettekin, missä teidät otetaan vastaan, syökää, mitä eteenne pannaan, ja parantakaa sairait siellä ja sanokaa heille: ’Jumalan valtakunta on tullut teitä lähelle’. Joka kuulee teitä, se kuulee minua, ja joka hylkää teidät, hylkää minut; mutta joka minut hylkää, hylkää hänet, joka on minut lähettänyt.” Niin ne seitsemänkymmentä palasivat **iloiten** ja sanoivat: ”Herra, riivaajatkin ovat meille alamaiset sinun nimesi tähden”. Silloin hän sanoi heille: ”Älkää kuitenkaan siitä **iloitko**, että henget ovat teille alamaiset, vaan **iloitkaa** siitä, että teidän nimenne ovat kirjoitettuina taivaissa.” **Luuk. 10:1–2, 8–9, 16–18, 20**

Olkaa toivossa **iloiset**, ahdistuksessa kärsivälliset, rukouksessa kestävätkä. Pitäkää pyhien tarpeet ominanne; harrastakaa vieraanvaraisuutta. Siunatkaa vainoojianne, siunatkaa, älkääkää kirotko. **Iloitkaa iloitsevien** kanssa, itkekää itkevien kanssa. **Room. 12:12–15**

Mutta toivon Jumala täyttäköön teidät kaikella **ilolla** ja rauhalla uskossa, niin että teillä olisi runsas toivo Pyhän Hengen voiman kautta. **Room. 15:13**

Kaivo

Niin hän tuli Sykar nimiseen Samarian kaupunkiin, joka on lähellä sitä maa-
aluetta, minkä Jaakob oli antanut po-
jalleen Joosefille. Ja siellä oli Jaakobin
lähde. Kun nyt Jeesus oli matkasta vä-
synyt, istui hän lähteen reunalle. Ja
oli noin kuudes hetki. Niin tuli eräs

Samarian nainen ammentamaan vettä. Jeesus sanoi hänelle: "Anna minulle juoda". Niin Samarian nainen sanoi hänelle: "Kuinka sinä, joka olet juutalainen, pyydät juotavaa minulta, samarialaiselta naiselta?" Sillä juutalaiset eivät seurustele samarialaisten kanssa. Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Jos sinä tietäisit Jumalan lahjan, ja kuka se on, joka sinulle sanoo: 'Anna minulle juoda', niin sinä pyytäisit häneltä, ja hän antaisi sinulle elävää vettä." Nainen sanoi hänelle: "Herra, eipä sinulla ole ammennusastiaa, ja **kaivo** on syvä; mistä sinulla sitten on se elävä vesi? Et kai sinä ole suurempi kuin meidän isämme Jaakob, joka antoi meille tämän **kaivon** ja joi siitä, hän itse sekä hänen poikansa ja karjansa?" Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Jokainen, joka juo tätä vettä, janoaa jälleen, mutta joka juo sitä vettä, jota minä hänelle annan, se ei ikinä janoa; vaan se vesi, jonka minä hänelle annan, tulee hänessä sen veden lähteeksi, joka kumpuaa iankaikkiseen elämään". Nainen sanoi hänelle: "Herra, anna minulle sitä vettä, ettei minun tulisi jano eikä minun tarvitsisi käydä täällä ammentamassa". Jeesus sanoi hänelle: "Mene, kutsu miehesi ja tule tänne". Nainen vastasi ja sanoi: "Ei minulla ole miestä". Jeesus sanoi hänelle: "Oikein sinä sanoit: 'Ei minulla ole miestä', sillä viisi miestä sinulla on ollut, ja se, joka sinulla nyt on, ei ole sinun miehesi; siinä sanoit totuuden." Nainen sanoi hänelle: "Herra, minä näen, että sinä olet profeetta. Minä tiedän, että Messias on tuleva, hän, jota sanotaan Kristukseksi; kun hän tulee, ilmoittaa hän meille kaikki". Jeesus sanoi hänelle: "Minä olen se, minä, joka puhun sinun kanssasi."

Joh. 4:5–7, 9–19, 25–26

Kala

Mutta kun ilta tuli, menivät hänen opetuslapsensa hänen tykönsä ja sanoivat: ”Tämä paikka on autio, ja päivä on jo pitkälle kulunut; laske siis kansa luotasi, että he menisivät kyliin ostamaan itsellensä ruokaa”. Mutta Jeesus sanoi heille: ”Ei heidän tarvitse mennä pois; antakaa te heille syödä”.

He sanoivat hänelle: ”Meillä ei ole täällä muuta kuin viisi leipää ja kaksi **kalaa**”. Mutta hän sanoi: ”Tuokaa ne tänne minulle.” Ja hän käski kansan asettua ruohikkoon, otti ne viisi leipää ja kaksi **kalaa**, katsoi ylös taivaaseen ja siunasi, mursi ja antoi leivät opetuslapsillensa, ja opetuslapset antoivat kansalle. Ja kaikki söivät ja tulivat ravituiksi. Sitten he keräsivät jääneet palaset, kaksitoista täyttä vakalista. Ja niitä, jotka aterioivat, oli noin viisituhatta miestä, paitsi naisia ja lapsia. **Matt. 14: 15–21**

Sen jälkeen Jeesus taas ilmestyi opetuslapsilleen Tiberiaan järven rannalla. Simon Pietari sanoi heille: ”Minä menen **kalaan**”. He sanoivat hänelle: ”Me lähdemme myös sinun kanssasi”. Niin he lähtivät ja astuivat venheeseen; mutta eivät sinä yönä saaneet mitään. Ja kun jo oli aamu, seiso Jeesus rannalla. Opetuslapset eivät kuitenkaan tienneet, että se oli Jeesus. Niin Jeesus sanoi heille: ”Lapset, onko teillä mitään syötävää?” He vastasivat hänelle: ”Ei ole”. Hän sanoi heille: ”Heittäkää verkko oikealle puolelle venhettä, niin saatte”. He heittivät verkon, mutta eivät jaksaneet vetää sitä ylös **kalojen** paljouden tähden. Silloin se opetuslapsi, jota Jeesus rakasti, sanoi Pietarille: ”Se on Herra”. Kun Simon Pietari kuuli, että se oli Herra, vyötti hän vaippansa ympärilleen, sillä hän oli ilman vaatteita, ja heittäytyi järveen. Mutta muut opetuslapset tulivat venheellä ja vetivät perässään verkkoa **kaloineen**, sillä he eivät olleet maasta kauempana kuin noin kahdensadan kyynärän päässä. Kun he astuivat maalle, näkivät he siellä hiilloksen ja **kalan** pantuna sen päälle, sekä leipää. Jeesus sanoi heille: ”Tuokaa tänne niitä **kaloja**, joita nyt saitte”. **Joh. 21:1, 3–10**

Koira

”Oli rikas mies, joka pukeutui purppuraan ja hienoihin pellavavaatteisiin ja eli joka päivä ilossa loisteliaasti. Mutta eräs köyhä, nimeltä Lasarus, makasi hänen ovensa edessä täynnä paiseita ja halusi ravita itseään niillä muruilla, jotka putosivat rikkaan pöydältä.

Ja **koiratkin** tulivat ja nuolivat hänen paiseitansa. Niin tapahtui, että köyhä kuoli, ja enkelit veivät hänet Aabrahamin helmaan. Ja rikaskin kuoli, ja hänet haudattiin. Ja kun hän nosti silmänsä tuonelassa, vaivoissa ollessaan, näki hän kaukana Aabrahamin ja Lasarusen hänen helmassaan. Ja hän huusi sanoen: ‘Isä Aabraham, armahda minua ja lähetä Lasarus kastaamaan sormensa pää veteen ja jäähdyttämään minun kieltäni, sillä minulla on kova tuska tässä liekissä!’ Mutta Aabraham sanoi: ‘Poikani, muista, että sinä eläessäsi sait hyväsi, ja Lasarus samoin sai pahaa; mutta nyt hän täällä saa lohdutusta, sinä taas kärsit tuskaa. Ja kaiken tämän lisäksi on meidän välillemme ja teidän vahvistettu suuri juopa, että ne, jotka tahtovat mennä täältä teidän luoksenne, eivät voisi, eivätkä ne, jotka siellä ovat, pääsisi yli meidän luoksemme.’ Hän sanoi: ‘Niin minä siis rukoilen sinua, isä, että lähetät hänet isäni taloon - sillä minulla on viisi veljeä - todistamaan heille, etteivät hekin joutuisi tähän vaivan paikkaan’. Mutta Aabraham sanoi: ‘Heillä on Mooses ja profeetat; kuulkoot niitä’. Niin hän sanoi: ‘Ei, isä Aabraham; vaan jos joku kuolleista menisi heidän tykönsä, niin he tekisivät parannuksen’. Mutta Aabraham sanoi hänelle: ‘Jos he eivät kuule Moosesta ja profeettoja, niin eivät he usko, vaikka joku kuolleistakin nousisi ylös.’”

Luuk. 16:19–31

Sillä **koirat** minua piirittävät, pahain parvi saartaa minut, minun käteni ja jalkani, niinkuin jalopeurat. Minä voin lukea kaikki luuni; he katselevat minua ilkkuen; he jakavat keskenänsä minun vaatteeni ja heittävät minun puvustani arpaa. Mutta sinä, Herra, älä ole kaukana, sinä, minun väkevyyteni, riennä avukseni. Vapahda minun sieluni miekasta, minun ainokaiseni **koirain** kynsistä. **Ps 22:17–21**

Kukka

Ja hän sanoi opetuslapsillensa: ”Sen tähden minä sanon teille: älkää murehtiko hengestänne, mitä söisitte, älkääkä ruumiistanne, mitä päällenne pukisitte. Sillä henki on enemmän kuin ruoka, ja ruumis enemmän kuin vaatteet. Katselkaa kaarneita: eivät

ne kylvä eivätkä leikkaa, eikä niillä ole säilytyshuonetta eikä aittaa; ja Jumala ruokkii ne. Kuinka paljoa suurempi arvoiset te olette kuin linnut! Ja kuka teistä voi murehtimisellaan lisätä ikäänsä kyynäränkään vertaa? Jos siis ette voi sitäkään, mikä vähintä on, mitä te murehditte muusta? Katselkaa **kukkia**, kuinka ne kasvavat: eivät ne työtä tee eivätkä kehrää. Kuitenkin minä sanon teille: ei Salomo kaikessa loistossansa ollut niin vaatetettu kuin yksi niistä. Jos siis Jumala näin vaatettaa kedon ruohon, joka tänään kasvaa ja huomenna uuniin heitetään, kuinka paljoa enemmän teidät, te vähäuskoiset! Älkää siis tekään etsikö, mitä söisitte ja mitä joisitte, älkääkä korkeita tavoitelko. Sillä näitä kaikkia maailman pakanakansat tavoittelevat; mutta teidän Isänne kyllä tietää teidän näitä tarvitsevan. Vaan etsikää Jumalan valtakuntaa, niin myös nämä teille annetaan sen ohessa.”

Luuk. 12:22–31

Tietäen, ettette ole millään katoavaisella, ette hopealla ettekä kullalla, lunastetut turhasta, isiltä peritystä vaelluksestanne, vaan Kristuksen kalliilla verellä, niin kuin virheettömän ja tahrattoman karitsan, hänen, joka tosin oli edeltä tiedetty jo ennen maailman perustamista, mutta vasta viimeisinä aikoina on ilmoitettu teitä varten, jotka hänen kauttansa uskotte Jumalaan. Puhdistakaa sielunne totuuden kuuliaisuudessa vilpittömään veljenrakkautteen ja rakastakaa toisianne hartaasti puhtaasta sydäimestä, te, jotka olette uudestisyntyneet, ette katoavasta, vaan katoamattomasta siemenestä, Jumalan elävän ja pysyvän sanan kautta. Sillä: ”kaikki liha on kuin ruoho, ja kaikki sen kauneus kuin ruohon **kukkanen**; ruoho kuivuu, ja **kukkanen** varisee, mutta Herran sana pysyy iankaikkisesti”. **1. Piet. 1:18–25**

Kukko

Niin Simon sanoi hänelle: ”Herra, sinun kanssasi minä olen valmis menemään sekä vankeuteen että kuolemaan”. Mutta hän sanoi: ”Minä sanon sinulle, Pietari: ei laula tänään **kukko**, ennen kuin sinä kolmesti kiellät tuntevasi minua.” Ja he virittivät

valkean keskelle esipihaa ja asettuivat yhdessä istumaan, ja Pietari istui heidän joukkoonsa. Niin eräs palvelijatar, nähdessään hänen istuvan tulen ääressä, katseli häntä kiinteästi ja sanoi: ”Tämäkin oli hänen kanssaan”. Mutta hän kielsi sanoen: ”Nainen, en tunne häntä”. Ja hetkisen perästä näki hänet toinen, eräs mies, ja sanoi: ”Sinäkin olet yksi niistä”. Mutta Pietari sanoi: ”Mies, en ole”. Ja noin yhden hetken kuluttua vakuutti vielä toinen sanoen: ”Totisesti, tämä oli myös hänen kanssaan; sillä onhan hän galilealainenkin”. Mutta Pietari sanoi: ”En ymmärrä, mies, mitä sanot”. Ja samassa, hänen vielä puhuessaan, lauloi **kukko**. Ja Herra kääntyi ja katsoi Pietariin; ja Pietari muisti Herran sanat, kuinka hän oli hänelle sanonut: ”Ennen kuin **kukko** tänään laulaa, sinä kolmesti minut kiellät”. Ja hän meni ulos ja itki katkerasti. **Luuk. 22:33–34, 55–62**

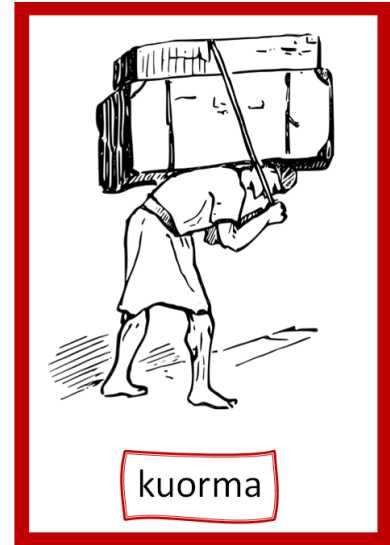
”Taivas ja maa katoavat, mutta minun sanani eivät katoa. Mutta siitä päivästä tai hetkestä ei tiedä kukaan, eivät enkelit taivaassa, eikä myöskään Poika, vaan ainoastaan Isä. Olkaa varuillanne, valvokaa ja rukoilkaa, sillä ette tiedä, milloin se aika tulee. On niin kuin muille maille matkustaneen miehen: kun hän jätti talonsa ja antoi palvelijoilleen vallan, kullekin oman tehtävänsä, käski hän myös ovenvartijan valvoa. Valvokaa siis, sillä ette tiedä, milloin talon herra tulee, iltamyöhälläkö vai yösydännä vai **kukon**-laulun aikaan vai varhain aamulla, ettei hän, äkkiarvaamatta tullessaan, tapaisi teitä nukkumasta. Mutta minkä minä teille sanon, sen minä sanon kaikille: valvokaa.” **Mark 13:31–37**

Kuorma

”Tulkaa minun tyköni, kaikki työtä tekeväiset ja raskautetut, niin minä annan teille levon. Otta-
kaa minun ikeeni päällenne ja oppikaa minusta,
sillä minä olen hiljainen ja nöyrä sydämeltä; niin
te löydätte levon sielullenne. Sillä minun ikeeni
on sovelias, ja minun **kuormani** on keveä.”

Matt. 11:28–30

”Sillä taivasten valtakunta on perheenisännän
kaltainen, joka varhain aamulla lähti ulos palk-
kaamaan työmiehiä viinitarhaansa. Ja kun hän oli sopinut työmiesten
kanssa denarista päivältä, lähetti hän heidät viinitarhaansa. Ja hän lähti
ulos kolmannen hetken vaiheilla ja näki toisia seisomassa torilla joutilaina;
ja hän sanoi heille: ‘Menkää tekin minun viinitarhaani, ja mikä kohtuus on,
sen minä annan teille’. Niin he menivät. Taas hän lähti ulos kuudennen ja
yhdeksännen hetken vaiheilla ja teki samoin. Ja kun hän lähti ulos yhden-
nentoista hetken vaiheilla, tapasi hän vielä toisia siellä seisomassa; ja hän
sanoi heille: ‘Miksi seisotte täällä kaiken päivää joutilaina?’ He sanoivat
hänelle: ‘Kun ei kukaan ole meitä palkannut’. Hän sanoi heille: ‘Menkää
tekin minun viinitarhaani’. Mutta kun ilta tuli, sanoi viinitarhan herra
tilansa hoitajalle: ‘Kutsu työmiehet ja maksa heille palkka, viimeisistä
alkaen ensimmäisiin asti’. Kun nyt tulivat ne, jotka olivat saapuneet yhden-
nentoista hetken vaiheilla, saivat he kukin denarin. Ja kun ensimmäiset
tulivat, luulivat he saavansa enemmän; mutta hekin saivat kukin denarin.
Kun he sen saivat, napsivat he perheen isäntää vastaan ja sanoivat: ‘Nämä
viimeiset ovat tehneet työtä vain yhden hetken, ja sinä teit heidät meidän
vertaisiksemme, jotka olemme kantaneet päivän **kuorman** ja helteen’. Niin
hän vastasi eräälle heistä ja sanoi: ‘Ystäväni, en minä tee sinulle vääryyttä;
etkö sopinut minun kanssani denarista? Ota omasi ja mene. Mutta minä
tahdon tälle viimeiselle antaa saman verran kuin sinullekin. Enkö saa tehdä
omallani, mitä tahdon? Vai onko silmäsi nurja sen tähden, että minä olen
hyvä?’” **Matt. 20:1–16**

Kylväjä

Ja hän puhui heille paljon vertauksilla ja sanoi: ”Katso, **kylväjä** meni kylvämään. Ja hänen kylväessään putosivat muutamat siemenet tien oheen, ja linnut tulivat ja söivät ne. Toiset putosivat kallioperälle, jossa niillä ei ollut paljon maata, ja ne nousivat kohta oralle, kun niillä ei ollut syvää maata. Mutta auringon noustua ne paahutuivat, ja kun niillä ei ollut juurta, niin ne kuivutuivat. Toiset taas putosivat orjantappuroihin, ja orjantappurat nousivat ja tukahuttivat ne. Ja toiset putosivat hyvään maahan ja antoivat sadon, mitkä sata, mitkä kuusikymmentä, mitkä kolmekymmentä jyvää. Kuulkaa siis te vertaus **kylväjästä**: Kun joku kuulee valtakunnan sanan eikä ymmärrä, niin tulee paha ja tempaa pois sen, mikä hänen sydämeensä kylvettiin. Tämä on se, mikä kylvettiin tien oheen. Mikä kallioperälle kylvettiin, on se, joka kuulee sanan ja heti ottaa sen ilolla vastaan; mutta hänellä ei ole juurta itsessään, vaan hän kestää ainoastaan jonkun aikaa, ja kun tulee ahdistus tai vaino sanan tähden, niin hän heti lankeaa pois. Mikä taas orjantappuroihin kylvettiin, on se, joka kuulee sanan, mutta tämän maailman huoli ja rikkauden viettelys tukahuttavat sanan, ja hän jää hedelmättömäksi. Mutta mikä hyvään maahan kylvettiin, on se, joka kuulee sanan ja ymmärtää sen ja myös tuottaa hedelmän ja tekee, mikä sata jyvää, mikä kuusikymmentä, mikä kolmekymmentä.” **Matt. 13:3–8, 18–23**

Jeesus sanoi heille: ”Minun ruokani on se, että minä teen lähettäjäni tahdon ja täytän hänen tekonsa. Ettekö sano: ‘Vielä on neljä kuukautta, niin elonleikkuu joutuu’? Katso, minä sanon teille: nostakaa silmänne ja katselkaa vainioita, kuinka ne ovat valjenneet leikattaviksi. Jo nyt saa leikkaaja palkan ja kokoaa hedelmää iankaikkiseen elämään, että **kylväjä** ja leikkaaja saisivat yhdessä iloita. Sillä tässä on se sana tosi, että toinen on **kylväjä**, ja leikkaaja toinen.” **Joh. 4:34–37**

Kyyhkynen/Pyhä Henki

Sitten hän (Nooa) laski luotansa **kyyhkysen** nähdäksensä, oliko vesi vähentynyt maan pinnalta. Mutta **kyyhkynen** ei löytänyt paikkaa, missä lepuuttaa jalkaansa, vaan palasi hänen luoksensa arkkiin, sillä koko maa oli vielä veden peitossa; niin hän ojensi kätensä ja otti sen luoksensa arkkiin. Ja hän odotti vielä toiset seitsemän päivää ja laski taas **kyyhkysen** arkista. Ja **kyyhkynen** tuli hänen luoksensa ehto-
toopuolella, ja katso, sen suussa oli tuore öljypuun lehti. Niin Nooa ymmärsi, että vesi oli vähentynyt maan päältä.

Mutta hän odotti vielä toiset seitsemän päivää ja laski **kyyhkysen** lentoon, eikä se enää palannut hänen luoksensa. **1.Moos. 8:8–12**

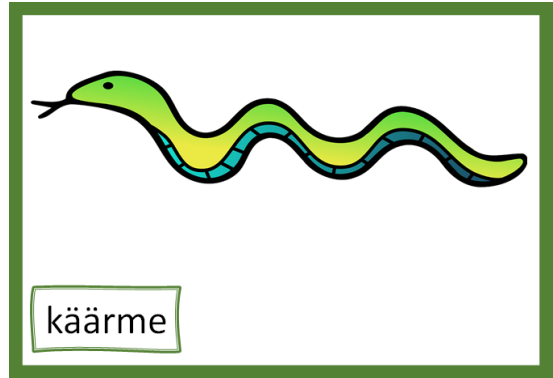
Ja hän (Johannes) saarnasi sanoen: ”Minun jälkeeni tulee minua väkevempi, jonka kengänpaulaa minä en ole kelvollinen maahan kumartuneena päästämään. Minä kastan teidät vedellä, mutta hän kastaa teidät **Pyhällä Hengellä.**” Ja niinä päivinä Jeesus tuli Galilean Nasaretista, ja Johannes kastoi hänet Jordanissa. Ja heti, vedestä noustessaan, hän näki taivasten aukeavan ja **Hengen** niin kuin **kyyhkysen** laskeutuvan häneen. Ja taivaista tuli ääni: ”Sinä olet minun rakas Poikani; sinuun minä olen mielistynyt”.

Mark. 1:7–11

Samoin myös **Henki** auttaa meidän heikkouttamme. Sillä me emme tiedä, mitä meidän pitää rukoileman, niin kuin rukoilla tulisi, mutta **Henki** itse rukoilee meidän puolestamme sanomattomilla huokauksilla. Mutta sydänten tutkija tietää, mikä **Hengen** mieli on, sillä **Henki** rukoilee Jumalan tahdon mukaan pyhien edestä. Mutta me tiedämme, että kaikki yhdessä vaikuttaa niiden parhaaksi, jotka Jumalaa rakastavat, niiden, jotka hänen aivoituksensa mukaan ovat kutsutut. **Room. 8:26–28**

Käärme

Mutta **käärme** oli kavalin kaikista ke-
don eläimistä, jotka Herra Jumala oli
tehnyt; ja se sanoi vaimolle: ”Onko
Jumala todellakin sanonut: ‘Älkää
syökö kaikista paratiisin puista?’” Niin
vaimo vastasi **käärmeelle**: ”Me saam-
me syödä muiden puiden hedelmiä

paratiisissa, mutta sen puun hedelmästä, joka on keskellä paratiisia, on Ju-
mala sanonut: ‘Älkää syökö siitä älkääkä koskeko siihen, ettette kuolisi!’”
Niin **käärme** sanoi vaimolle: ”Ette suinkaan kuole; vaan Jumala tietää, että
sinä päivänä, jona te siitä syötte, aukenevat teidän silmänne, ja te tulette
niin kuin Jumala tietämään hyvän ja pahan”. Ja vaimo näki, että siitä puusta
oli hyvä syödä ja että se oli ihana katsella ja suloinen puu antamaan ym-
märrystä; ja hän otti sen hedelmästä ja söi ja antoi myös miehellensä, joka
oli hänen kansansa, ja hänkin söi. Silloin aukenivat heidän molempain sil-
mät, ja he huomasivat olevansa alasti; ja he sitoivat yhteen viikunapuun
lehtiä ja tekivät itselleen vyöverhot. Ja he kuulivat, kuinka Herra Jumala
käyskenteli paratiisissa illan viileydessä. Ja mies vaimoineen lymysi Herran
Jumalan kasvojen edestä paratiisin puiden sekaan. Mutta Herra Jumala
huusi miestä ja sanoi hänelle: ”Missä olet?” Hän vastasi: ”Minä kuulin si-
nun askeleesi paratiisissa ja pelkäsin, sillä minä olen alasti, ja sen tähden
minä lymysin”. Ja hän sanoi: ”Kuka sinulle ilmoitti, että olet alasti? Etkö
syönyt siitä puusta, josta minä kielsin sinua syömästä?” Mies vastasi:
”Vaimo, jonka annoit olemaan minun kansani, antoi minulle siitä puusta,
ja minä söin”. Niin Herra Jumala sanoi vaimolle: ”Mitäs olet tehnyt?”
Vaimo vastasi: ”**Käärme** petti minut, ja minä söin”. Ja Herra Jumala sanoi
käärmeelle: ”Koska tämän teit, kirottu ole sinä kaikkien karjaeläinten ja
kaikkien metsän eläinten joukossa. Vatsallasi sinun pitää käymän ja tomua
syömän koko elinaikasi. Ja minä panen vainon sinun ja vaimon välille ja si-
nun siemenesi ja hänen siemenensä välille; se on polkeva rikki sinun pääsi,
ja sinä olet pistävä sitä kantapähän.” **1. Moos. 3:1–15**

Lammas/karitsa

Seuraavana päivänä hän näki Jeesuksen tulevan tykönsä ja sanoi: ”Katso, Jumalan **Karitsa**, joka ottaa pois maailman synnin!” Ja Johannes todisti sanoen: ”Minä näin Hengen laskeutuvan taivaasta alas niin kuin kyyhkysen, ja se jäi hänen päällensä. Ja minä

en tuntenut häntä; mutta hän, joka lähetti minut vedellä kastamaan, sanoi minulle: ‘Se, jonka päälle sinä näet Hengen laskeutuvan ja jäävän, hän on se, joka kastaa Pyhällä Hengellä’. Ja minä olen sen nähnyt ja olen todistanut, että tämä on Jumalan Poika.” **Joh. 1:29, 32–34**

Niin hän puhui heille tämän vertauksen sanoen: ”Jos jollakin teistä on sata **lammasta** ja hän kadottaa yhden niistä, eikö hän jätä niitä yhdeksääkymmentä yhdeksää erämaahan ja mene etsimään kadonnutta, kunnes hänen löytää? Ja löydettyään hän panee sen hartioillensa iloiten. Ja kun hän tulee kotiin, kutsuu hän kokoon ystävänsä ja naapurinsa ja sanoo heille: ‘Iloitkaa minun kanssani, sillä minä löysin **lampaani**, joka oli kadonnut’. Minä sanon teille: samoin on ilo taivaassa suurempi yhdestä syntisestä, joka tekee parannuksen, kuin yhdeksästäkymmenestä yhdeksästä vanhurskaasta, jotka eivät parannusta tarvitse.” **Luuk. 15:3–7**

Niin Jeesus vielä sanoi heille: ”Minä olen se hyvä paimen. Hyvä paimen antaa henkensä **lammasten** edestä. Mutta palkkalainen, joka ei ole paimen ja jonka omia **lampaat** eivät ole, kun hän näkee suden tulevan, niin hän jättää **lampaat** ja pakenee; ja susi ryöstää ja hajottaa ne. Hän pakenee, sillä hän on palkattu eikä välitä **lampaista**. Minä olen se hyvä paimen, ja minä tunnen omani, ja minun omani tuntevat minut, niin kuin Isä tuntee minut ja minä tunnen Isän; ja minä annan henkeni **lammasten** edestä. Minulla on myös muita **lampaista**, jotka eivät ole tästä **lammastarhasta**; myös niitä tulee minun johdattaa, ja ne saavat kuulla minun ääneni, ja on oleva yksi lauma ja yksi paimen.” **Joh. 10:7, 11–16**

Lamppu

”Silloin on taivasten valtakunta oleva kymmenen neitsyen kaltainen, jotka ottivat **lampunsa** ja lähtivät ylkää vastaan. Mutta viisi heistä oli tyhmää ja viisi ymmärtäväistä. Tyhmät ottivat **lampunsa**, mutta eivät ottaneet öljyä mukaansa.

Mutta ymmärtäväiset ottivat öljyä astioihinsa ynnä **lampunsa**. Yljän viipyessä tuli heille kaikille uni, ja he nukkuivat. Mutta yösydännä kuului huuto: ‘Katso, ylkä tulee! Menkää häntä vastaan.’ Silloin kaikki nämä neitsyet nousivat ja lait-

toivat **lampunsa** kuntoon. Ja tyhmät sanoivat ymmärtäväisille: ‘Antakaa meille öljyä, sillä meidän **lampumme** sammuvat’. Mutta ymmärtäväiset vastasivat ja sanoivat: ‘Emme voi, se ei riitä meille ja teille. Menkää enemmän myyjäin luo ostamaan itsellenne.’ Mutta heidän lähdettyään ostamaan ylkä tuli; ja ne, jotka olivat valmiit, menivät hänen kanssansa häihin, ja ovi suljettiin. Ja myöhemmin toisetkin neitsyet tulivat ja sanoivat: ‘Herra, Herra, avaa meille!’ Mutta hän vastasi ja sanoi: ‘Totisesti minä sanon teille: minä en tunne teitä’. Valvokaa siis, sillä ette tiedä päivää ettekä hetkeä.”

Matt.25:1–13

”Te olette maailman valkeus. Ei voi ylhäällä vuorella oleva kaupunki olla kätkössä; eikä **lamppua** sytytetä ja panna vakan alle, vaan **lampun**jalkaan, ja niin se loistaa kaikille huoneessa oleville. Niin loistakoon teidän valonne ihmisten edessä, että he näkisivät teidän hyvät tekonne ja ylistäisivät teidän Isäanne, joka on taivaissa. Älkää luulko, että minä olen tullut lakia tai profeettoja kumoamaan; en minä ole tullut kumoamaan, vaan täyttämään. Sillä totisesti minä sanon teille: kunnes taivas ja maa katoavat, ei laista katoa pieninkään kirjain, ei ainoakaan piirto, ennen kuin kaikki on tapahtunut.” **Matt. 5:14–18**

Sinun sanasi on minun jalkaini **lamppu** ja valkeus minun tielläni.

Ps. 119:105

Lapsi

Niin tuli muuan synagoogan esimies, nimeltä Jairus, ja lankesi hänet nähdessään hänen jalkojensa juureen, pyysi häntä hartaasti ja sanoi: ”Pieni tyttäreni on kuolemaisillaan; tule ja pane kätesi hänen päällensä, että hän tulisi terveeksi ja jäisi eloon”. Hänen

vielä puhuessaan tultiin synagoogan esimiehen kotoa sanomaan: ”Tyttäresi kuoli; miksi enää opettajaa vaivaat?” Mutta Jeesus ei ottanut kuullakseen, mitä puhuttiin, vaan sanoi synagoogan esimiehelle: ”Älä pelkää, usko ainoastaan”. Ja he tulivat synagoogan esimiehen taloon; ja hän näki hälisevän joukon ja ääneensä itkeviä ja vaikeroivia. Ja käydessään sisään hän sanoi heille: ”Mitä te hälisette ja itkette? **Lapsi** ei ole kuollut, vaan nukkuu.” Niin he nauroivat häntä. Mutta hän ajoi kaikki ulos ja otti mukaansa **lapsen** isän ja äidin sekä ne, jotka olivat hänen kanssaan, ja meni sisälle sinne, missä **lapsi** makasi. Ja hän tarttui **lapsen** käteen ja sanoi hänelle: ”Talita kuum!” Se on käännettynä: Tyttö, minä sanon sinulle, nouse. Ja heti tyttö nousi ja käveli. **Mark. 5:22–23, 35–36, 38–42**

Ja he toivat hänen tykönsä **lapsia**, että hän koskisi heihin; mutta opetuslapset nuhtelivat tuojia. Mutta kun Jeesus sen näki, narkästyi hän ja sanoi heille: ”Sallikaa **lasten** tulla minun tyköni, älkääkä estäkö heitä, sillä senkaltaisten on Jumalan valtakunta. Totisesti minä sanon teille: joka ei ota vastaan Jumalan valtakuntaa niin kuin **lapsi**, se ei pääse sinne sisälle.” Ja hän otti heitä syliinsä, pani kätensä heidän päällensä ja siunasi heitä.

Mark. 10:13–16

Totinen valkeus, joka valistaa jokaisen ihmisen, oli tulossa maailmaan. Maailmassa hän oli, ja maailma on hänen kauttaan saanut syntynsä, ja maailma ei häntä tuntenut. Hän tuli omiensa tykö, ja hänen omansa eivät ottaneet häntä vastaan. Mutta kaikille, jotka ottivat hänet vastaan, hän antoi voiman tulla Jumalan **lapsiksi**, niille, jotka uskovat hänen nimeensä, jotka eivät ole syntyneet verestä eikä lihan tahdosta eikä miehen tahdosta, vaan Jumalasta. **Joh. 1:9–13**

Leipä

Silloin kiusaaja tuli hänen luoksensa ja sanoi hänelle: ”Jos sinä olet Jumalan Poika, niin käske näiden kivien muuttua **leiviksi**”. Mutta hän vastasi ja sanoi: ”Kirjoitettu on: ‘Ei ihminen elä ainoastaan **leivästä**, vaan jokaisesta sanasta, joka Jumalan suusta lähtee.’” **Matt. 4:3–4**

Jeesus sanoi heille: ”Minä olen elämän **leipä**; joka tulee minun tyköni, se ei koskaan iso, ja joka uskoo minuun, se ei koskaan janoa. Mutta minä olen sanonut teille, että te olette nähneet minut, ettekä kuitenkaan usko. Kaikki, minkä Isä antaa minulle, tulee minun tyköni; ja sitä, joka minun tyköni tulee, minä en heitä ulos. Sillä minä olen tullut taivaasta, en tekemään omaa tahtoani, vaan hänen tahtonsa, joka on minut lähettänyt. Ja minun lähettäjäni tahto on se, että minä kaikista niistä, jotka hän on minulle antanut, en kadota yhtäkään, vaan herätän heidät viimeisenä päivänä. Sillä minun Isäni tahto on se, että jokaisella, joka näkee Pojan ja uskoo häneen, on iankaikkinen elämä; ja minä herätän hänet viimeisenä päivänä. Totisesti, totisesti minä sanon teille: joka uskoo, sillä on iankaikkinen elämä. Minä olen elämän **leipä**. Teidän isänne söivät mannaa erämaassa, ja he kuolivat. Mutta tämä on se **leipä**, joka tulee alas taivaasta, että se, joka sitä syö, ei kuolisi. Minä olen se elävä **leipä**, joka on tullut alas taivaasta. Jos joku syö tätä **leipää**, hän elää iankaikkisesti. Ja se **leipä**, jonka minä annan, on minun lihani, maailman elämän puolesta.” **Joh. 6:35–40, 47–51**

”Anokaa, niin teille annetaan; etsikää, niin te löydätte; kolkuttakaa, niin teille avataan. Sillä jokainen anova saa, ja etsivä löytää, ja kolkuttavalle avataan. Vai kuka teistä on se ihminen, joka antaa pojallensa kiven, kun tämä pyytää häneltä **leipää**, taikka, kun hän pyytää kalaa, antaa hänelle käärmeen? Jos siis te, jotka olette pahoja, osaatte antaa lapsillenne hyviä lahjoja, kuinka paljoa enemmän teidän Isänne, joka on taivaissa, antaa sitä, mikä hyvää on, niille, jotka sitä häneltä anovat!” **Matt. 7:7–11**

Lintu

”Sen tähden minä sanon teille: älkää murehtiko hengestänne, mitä söisitte tai mitä joisitte, älkääkä ruumiistanne, mitä päällenne pukisitte. Eikö henki ole enemmän kuin ruoka ja ruumis enemmän kuin vaatteet? Katsokaa taivaan **lintuja**: eivät ne kylvä

eivätkä leikkaa eivätkä kokoa aittoihin, ja teidän taivaallinen Isänne ruokkii ne. Ettekö te ole paljoa suurempiarvoiset kuin ne? Ja kuka teistä voi murehtimisellaan lisätä ikäänsä kyynäränkään vertaa? Ja mitä te murehditte vaatteista? Katselkaa kedon kukkia, kuinka ne kasvavat; eivät ne työtä tee eivätkä kehrää. Kuitenkin minä sanon teille: ei Salomo kaikessa loistosansa ollut niin vaatetettu kuin yksi niistä. Jos siis Jumala näin vaatettaa kedon ruohon, joka tänään kasvaa ja huomenna uuniin heitetään, eikö paljoa enemmän teitä, te vähäuskoiset? Älkää siis murehtiko sanoen: ‘Mitä me syömme?’ tahi: ‘Mitä me juomme?’ tahi: ‘Millä me itsemme vaatetamme?’ Sillä tätä kaikkea pakanat tavoittelevat. Teidän taivaallinen Isänne kyllä tietää teidän kaikkea tätä tarvitsevan. Vaan etsikää ensin Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskauttansa, niin myös kaikki tämä teille annetaan. Älkää siis murehtiko huomisesta päivästä, sillä huomisen päivä pitää murheen itsestään. Riittää kullekin päivälle oma vaivansa.” **Matt. 6:25–34**

”Mutta minä sanon teille, ystäväilleni: älkää peljätkö niitä, jotka tappavat ruumiin, eivätkä sen jälkeen voi mitään enempää tehdä. Vaan minä osoitan teille, ketä teidän on pelkääminen: peljätkää häntä, jolla on valta tapetuansa syöstä helvettiin. Niin, minä sanon teille, häntä te peljätkää. Eikö viittä **varpusta** myydä kahteen ropoon? Eikä Jumala ole yhtäkään niistä unhottanut. Ovatpa teidän päänne hiuksetkin kaikki luetut. Älkää peljätkö; te olette suurempiarvoiset kuin monta **varpusta**. Mutta minä sanon teille: jokaisen, joka tunnustaa minut ihmisten edessä, myös Ihmisen Poika tunnustaa Jumalan enkelien edessä. Mutta joka kieltää minut ihmisten edessä, se kielletään Jumalan enkelien edessä.” **Luuk. 12:4–9**

Maailma

Alussa loi Jumala taivaan ja maan. Ja maa oli autio ja tyhjä, ja pimeys oli syvyyden päällä, ja Jumalan Henki liikkui vetten päällä. Ja Jumala sanoi: "Tulkoon valkeus". Ja valkeus tuli. Ja Jumala näki, että valkeus oli hyvä; ja Jumala erotti valkeuden pimeydestä. Ja Jumala kutsui valkeuden päiväksi, ja pimeyden hän kutsui yöksi. Ja tuli ehto, ja tuli aamu, ensimmäinen päivä. Ja Jumala sanoi: "Tulkoon taivaanvahvuus vetten välille erottamaan vedet vesistä". Ja Jumala teki taivaanvahvuuden ja erotti vedet, jotka olivat taivaanvahvuuden alla, vesistä,

jotka olivat taivaanvahvuuden päällä; ja tapahtui niin. Ja Jumala kutsui vahvuuden taivaaksi. Ja tuli ehto, ja tuli aamu, toinen päivä. Ja Jumala sanoi: "Kokoontukoot vedet, jotka ovat taivaan alla, yhteen paikkaan, niin että kuiva tulee näkyviin". Ja tapahtui niin. Ja Jumala kutsui kuivan maaksi, ja paikan, mihin vedet olivat kokoontuneet, hän kutsui mereksi. Ja Jumala näki, että se oli hyvä. **1. Moos. 1:1–10**

Sillä niin on Jumala **maailmaa** rakastanut, että hän antoi ainokaisen Poikansa, ettei yksikään, joka häneen uskoo, hukkuisi, vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä. Sillä ei Jumala lähettänyt Poikaansa **maailmaan** tuomitsemaan **maailmaa**, vaan sitä varten, että **maailma** hänen kauttansa pelastuisi. Joka uskoo häneen, sitä ei tuomita; mutta joka ei usko, se on jo tuomittu, koska hän ei ole uskonut Jumalan ainokaisen Pojan nimeen.

Joh. 3:16–18

Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Jos joku rakastaa minua, niin hän pitää minun sanani, ja minun Isäni rakastaa häntä, ja me tulemme hänen tykönsä ja jäämme hänen tykönsä asumaan. Mutta Puolustaja, Pyhä Henki, jonka Isä on lähettävä minun nimessäni, hän opettaa teille kaikki ja muistuttaa teitä kaikesta, minkä minä olen teille sanonut. Rauhan minä jätän teille: minun rauhani - sen minä annan teille. En minä anna teille, niin kuin **maailma** antaa. Älköön teidän sydämenne olko murheellinen älköönkä peljätkö." **Joh. 14:23, 26–27**

Maja

Noin kahdeksan päivää sen jälkeen kuin hän oli tämän puhunut, hän otti mukaansa Pietarin ja Johanneksen ja Jaakobin ja nousi vuorelle rukoilemaan. Ja hänen rukoillessaan hänen kasvojensa näkö muuttui, ja hänen vaatteensa tulivat säteilevän valkoiksi.

Ja katso, hänen kanssaan puhui kaksi miestä, ja ne olivat Mooses ja Elias. He näkyivät kirkkaudessa ja puhuivat hänen poismenostansa, jonka hän oli saattava täytäntöön Jerusalemissa. Mutta Pietari ja ne, jotka olivat hänen kanssansa, olivat unen raskauttamia; mutta kun he siitä heräsivät, näkivät he hänen kirkkautensa ja ne kaksi miestä, jotka seisoivat hänen luonansa. Ja kun nämä olivat eroamassa hänestä, sanoi Pietari Jeesukselle: ”Mestari, meidän on tässä hyvä olla; tehkäämme kolme **majaa**, sinulle yksi ja Moosekselle yksi ja Eliaalle yksi”. Mutta hän ei tiennyt, mitä sanoi. Ja hänen tätä sanoessaan tuli pilvi ja peitti heidät varjoonsa; ja he peljästyivät joutuessaan pilveen. Ja pilvestä kuului ääni, joka sanoi: ”Tämä on minun Poikani, se valittu; kuulkaa häntä”. **Luuk. 9:28–35**

Sillä me tiedämme, että vaikka tämä meidän maallinen **majamme** hajotetaan maahan, meillä on asumus Jumalalta, iankaikkinen **maja** taivaissa, joka ei ole käsin tehty. Sen tähden me huokaammekin ikävöiden, että saisimme pukeutua taivaalliseen **majaamme**, sillä kun me kerran olemme siihen pukeutuneet, ei meitä enää havaita alastomiksi. Sillä me, jotka olemme tässä **majassa**, huokaamme raskautettuina, koska emme tahdo rii-suutua, vaan pukeutua, että elämä nielisi sen, mikä on kuolevaista. Mutta se, joka on valmistanut meidät juuri tähän, on Jumala, joka on antanut meille Hengen vakuudeksi. Sen tähden me aina olemme turvallisella mielellä ja tiedämme, että, niin kauan kuin olemme kotona tässä ruumiissamme, me olemme poissa Herrasta; sillä me vaellamme uskossa emmekä näkemisessä. Mutta me olemme turvallisella mielellä ja haluaisimme mieluummin muuttaa pois ruumiista ja päästä kotiin Herran tykö. **2. Kor. 5:1–8**

Musta/synti

Sillä kaikki ovat **syntiä** tehneet ja ovat Jumalan kirkkautta vailla ja saavat lahjaksi vanhurskauden hänen armostaan sen lunastuksen kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa.

Room. 3:23–24

Jumala, ole minulle armollinen hyvyytesi tähden; pyyhi pois minun **syntini** suuren laupeutesi tähden. Pese minut puhtaaksi rikoksestani, puhdista minut **synnistäni**. Sillä minä tunnen rikokseni, ja minun **syntini** on aina minun edessäni. Sinua ainoata vastaan minä olen **syntiä** tehnyt, tehnyt sitä, mikä on paha sinun silmissäsi; mutta sinä olet oikea puheessasi ja puhdas tuomitessasi. Katso, minä olen **synnissä** syntynyt, ja äitini on minut **synnissä** siittänyt. Katso, totuutta sinä tahdot salatuimpaan saakka, ja sisimmässäni sinä ilmoitat minulle viisauden. Puhdista minut isopilla, että minä puhdistuisin, pese minut, että minä lunta valkeammaksi tulisin. Anna minun kuulla iloa ja riemua, että ihastuisivat ne luut, jotka särkenyt olet. Peitä kasvosi näkemästä minun **syntejäni**, pyyhi pois kaikki minun pahat tekoni. Jumala, luo minuun puhdas sydän ja anna minulle uusi, vahva henki. Älä heitä minua pois kasvojesi edestä, äläkä ota minulta pois Pyhää Henkeäsi. Anna minulle jälleen autuutesi ilo, ja tue minua alttiuden hengellä. **Ps. 51:3–14**

Mutta jos me valkeudessa vaellamme, niin kuin hän on valkeudessa, niin meillä on yhteys keskenämme, ja Jeesuksen Kristuksen, hänen Poikansa, veri puhdistaa meidät kaikesta **synnistä**. Jos sanomme, ettei meillä ole **syntiä**, niin me eksytämme itsemme, ja totuus ei ole meissä. Jos me tunnustamme **syntimme**, on hän uskollinen ja vanhurskas, niin että hän antaa meille **synnit** anteeksi ja puhdistaa meidät kaikesta vääryydestä. Jos sanomme, ettemme ole **syntiä** tehneet, niin me teemme hänet valhettelijaksi, ja hänen sanansa ei ole meissä. **1. Joh. 1:7–10**

Myrsky

Ja hän astui venheeseen, ja hänen opetuslapsensa seurasivat häntä. Ja katso, järvellä nousi kova **myrsky**, niin että venhe peittyi aaltoihin; mutta hän nukkui. Niin he menivät ja herättivät hänet sanoen: ”Herra, auta, me hukumme”. Hän sanoi heille: ”Te vähäuskoiset, miksi olette pelkureita?” silloin hän nousi ja nuhteli tuulia ja järveä, ja tuli aivan tyven. Ja ihmiset ihmettelivät ja sanoivat: ”Millainen tämä on, kun sekä tuulet että meri häntä tottelevat?” **Matt. 8:23–27**

Joonan nousi paetaksensa Tarsiiseen Herran kasvojen edestä ja löysi laivan, joka oli lähtevä Tarsiiseen. Mutta Herra heitti suuren tuulen merelle, niin että merellä nousi suuri **myrsky** ja laiva oli särkymäisillään. Ja he sanoivat toisillensa: ”Tulkaa, heittäkäämme arpaa, saadaksemme tietää, kenen tähden tämä onnettomuus on meille tullut”. Mutta kun he heittivät arpaa, lankesi arpa Joonalle. He sanoivat hänelle: ”Mitä on meidän tehtävä sinulle, että meri tulisi meille tyveneksi?”. Hän vastasi heille: ”Ottakaa minut ja heittäkää minut mereen, niin meri teille tyventyy. Sillä minä tiedän, että tämä suuri **myrsky** on tullut teille minun tähteni.” Miehet soutivat päästäkseen jälleen kuivalle maalle, mutta eivät voineet, sillä meri **myrskysi** vastaan **myrskyämistensä**. Ja he huusivat Herraa ja sanoivat: ”Voi, Herra, älä anna meidän hukkaa tämän miehen hengen tähden äläkä lue syyksemme viatonta verta, sillä sinä, Herra, teet, niin kuin sinulle otollista on”. Sitten he ottivat Joonan ja heittivät hänet mereen, ja meri asettui raivostansa. Ja miehet pelkäsivät suuresti Herraa, uhrasivat Herralle teurasuhrin ja tekivät lupauksia. Mutta Herra toimitti suuren kalan nielaisemaan Joonan. Ja Joonan oli kalan sisässä kolme päivää ja kolme yötä. Ja Joonan rukoili Herraa, Jumalaansa, kalan sisässä ja sanoi: ”Minä huusin ahdistuksessani Herraa, ja hän vastasi minulle. Tuonelan kohdussa minä huusin apua, ja sinä kuulit minun ääneni.” Sitten Herra käski kalaa, ja se oksensi Joonan kuivalle maalle. **Joonan 1:3–4, 7, 11–16, 2:1–3, 11**

Ovi

Ja hän sanoi heille: ”Jos jollakin teistä on ystävä ja hän menee hänen luok-
sensa yösydännä ja sanoo hänelle:
’Ystäväni, lainaa minulle kolme lei-
pää, sillä eräs ystäväni on matkallaan
tullut minun luokseni, eikä minulla
ole, mitä panna hänen eteensä’; ja

toinen sisältä vastaa ja sanoo: ’Älä minua vaivaa; **ovi** on jo suljettu, ja lap-
seni ovat minun kanssani vuoteessa; en minä voi nousta antamaan sinulle’
minä sanon teille: vaikka hän ei nousekaan antamaan hänelle sen tähden,
että hän on hänen ystävänsä, nousee hän kuitenkin sen tähden, että toi-
nen ei hellitä, ja antaa hänelle niin paljon, kuin hän tarvitsee. Niinpä minä-
kin sanon teille: anokaa, niin teille annetaan; etsikää, niin te löydätte; kol-
kuttakaa, niin teille avataan. Sillä jokainen anova saa, ja etsivä löytää, ja
kolkuttavalle avataan. **Luuk. 11:5–10**

”Kaikkia niitä, joita minä pidän rakkaina, minä nuhtelen ja kuritan; ahke-
roitse siis ja tee parannus. Katso, minä seison **ovella** ja kolkutan; jos joku
kuulee minun ääneni ja avaa **oven**, niin minä käyn hänen tykönsä sisälle ja
aterioitsen hänen kanssaan, ja hän minun kanssani.” **Ilm. 3:19–20**

Mutta keskiyön aikaan Paavali ja Silas olivat rukouksissa ja veisasivat
ylistystä Jumalalle; ja vangit kuuntelivat heitä. Silloin tapahtui yhtäkkiä
suuri maanjäristys, niin että vankilan perustukset järkkäyivät, ja samassa
kaikki **ovet** aukenivat, ja kaikkien kahleet irtautuivat. Kun vanginvartija
heräsi ja näki vankilan **ovien** olevan auki, veti hän miekkansa ja aikoi
surmata itsensä, luullen vankien karanneen. Mutta Paavali huusi suurella
äänellä sanoen: ”Älä tee itsellesi mitään paha, sillä me kaikki olemme
täällä”. Niin hän pyysi valoa, juoksi sisälle ja lankesi vavisten Paavalin ja
Silaan eteen. Ja hän vei heidät ulos ja sanoi: ”Herrat, mitä minun pitää
tekemän, että minä pelastuisin?” Niin he sanoivat: ”Usko Herraan
Jeesukseen, niin sinä pelastut, niin myös sinun perhekuntasi”.

Apt. 16:25–31

Paimen

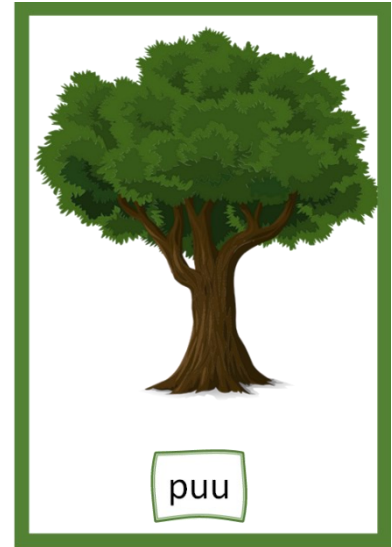
Herra on minun **paimeneni**, ei minulta mitään puutu. Viheriäisille niityille hän vie minut lepäämään; virvoittavien vetten tykö hän minut johdattaa. Hän virvoittaa minun sieluni. Hän ohjaa minut oikealle tielle nimensä tähden. Vaikka minä vaeltaisin pimeässä laaksossa, en minä pelkäisi mitään pahaa, sillä sinä olet minun kanssani; sinun vitsasi ja sauvasi minua lohduttavat. Sinä valmistat minulle pöydän minun vihollisteni silmien eteen. Sinä voitelet minun pääni öljyllä; minun maljani on ylitsevuotavainen. Sula hyvyys ja laupeus seuraavat minua kaiken elinaikani; ja minä saan asua Herran huoneessa päivieni loppuun asti. **Ps. 23:1–6**

Ja sillä seudulla oli **paimenia** kedolla vartioimassa yöllä laumaansa. Niin heidän edessään seisoivat Herran enkelit, ja Herran kirkkaus loisti heidän ympärillään, ja he peljästyivät suuresti. Mutta enkeli sanoi heille: ”Älkää peljätkö; sillä katso, minä ilmoitan teille suuren ilon, joka on tuleva kaikelle kansalle: teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra, Daavidin kaupungissa. Ja tämä on teille merkinä: te löydätte lapsen kapaloituna ja seimessä makaamassa.” Ja yhtäkkiä oli enkelin kanssa suuri joukko taivaallista sotaväkeä, ja he ylistivät Jumalaa ja sanoivat: ”Kunnia Jumalalle korkeuksissa, ja maassa rauha ihmisten kesken, joita kohtaan hänellä on hyvä tahto!” Ja kun enkelit olivat menneet **paimenten** luota taivaaseen, niin nämä puhuivat toisilleen: ”Menkäämme nyt Beethlehemiin katsomaan sitä, mikä on tapahtunut ja minkä Herra meille ilmoitti”. Ja he menivät kiiruhtaen ja löysivät Marian ja Joosefin ja lapsen, joka makasi seimessä. Ja kun he tämän olivat nähneet, ilmoittivat he sen sanan, joka oli puhuttu heille tästä lapsesta. Ja kaikki, jotka sen kuulivat, ihmettelivät sitä, mitä **paimenet** heille puhuivat. Mutta Maria kätki kaikki nämä sanat ja tutkisteli niitä sydämessään. Ja **paimenet** palasivat kiittäen ja ylistäen Jumalaa kaikesta, minkä olivat kuulleet ja nähneet, sen mukaan kuin heille oli puhuttu. **Luuk. 2:8–20**

Puu

”Minä olen totinen viinipuu, ja minun Isäni on viinitarhuri. Jokaisen oksan minussa, joka ei kanna hedelmää, hän karsii pois; ja jokaisen, joka kantaa hedelmää, hän puhdistaa, että se kantaisi runsaamman hedelmän. Te olette jo puhtaat sen sanan tähden, jonka minä olen teille puhunut. Pysykää minussa, niin minä pysyn teissä. Niin kuin oksa ei voi kantaa hedelmää itsestään, ellei se pysy viinipuussa, niin ette tekään, ellette pysy minussa. Minä olen viinipuu, te olette oksat.

Joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, se kantaa paljon hedelmää; sillä ilman minua te ette voi mitään tehdä. Niin kuin Isä on minua rakastanut, niin minäkin olen rakastanut teitä; pysykää minun rakkaudessa. Jos te pidätte minun käskyni, niin te pysytte minun rakkaudessa, niin kuin minä olen pitänyt Isäni käskyt ja pysyn hänen rakkaudessaan.” *Joh. 15:1–5, 9–10*

Ja hän näytti minulle elämän veden virran, joka kirkkaana kuin kristalli juoksi Jumalan ja Karitsan valtaistuimesta. Keskellä sen katuja ja virran molemmilla puolilla oli elämän puu, joka kantoi kahdettoista hedelmät, antaen joka kuukausi hedelmänsä, ja puun lehdet ovat kansojen tervehtymiseksi. Eikä mitään kirousta ole enää oleva. Ja Jumalan ja Karitsan valtaistuimella on siellä oleva, ja hänen palvelijansa palvelevat häntä ja näkevät hänen kasvonsa, ja hänen nimensä on heidän otsissansa. Eikä yötä ole enää oleva, eivätkä he tarvitse lampun valoa eikä auringon valoa, sillä Herra Jumala on valaiseva heitä, ja he hallitsevat aina ja iankaikkisesti. Autuaat ne, jotka pesevät vaatteensa, että heillä olisi valta syödä elämän puusta ja he pääsisivät porteista sisälle kaupunkiin! Ja Henki ja morsian sanovat: ”Tule!” Ja joka kuulee, sanokoon: ”Tule!” Ja joka janoaa, tulkoon, ja joka tahtoo, ottakoon elämän vettä lahjaksi. Hän, joka näitä todistaa, sanoo: ”Totisesti, minä tulen pian”. Amen, tule, Herra Jeesus! Herran Jeesuksen armo olkoon kaikkien kanssa. Amen. *Ilm. 22:1–5, 14, 17, 20–21*

Raha

Niin hän tapasi pyhäkössä ne, jotka myivät härkiä ja lampaista ja kyyhkyisiä, ja **rahan**vaihtajat istumassa. Ja hän teki nuorista ruoskan ja ajoi ulos pyhäköstä heidät kaikki lampaineen ja härkineen ja kaasi vaihtajain **rahat** maahan ja työnsi heidän pöytänsä

kumoon. Ja hän sanoi kyyhkysten myyjille: ”Viekää pois nämä täältä. Älkää tehkö minun Isäni huonetta markkinahuoneeksi.” Silloin hänen opetuslapsensa muistivat, että on kirjoitettu: ”Kiivaus sinun huoneesi puolesta kuluttaa minut”. **Joh. 2:14–17**

Ja hän istui vastapäätä uhriarkkia ja katseli, kuinka kansa pani **rahaa** uhriarkkuun. Ja monet rikkaat panivat paljon. Niin tuli köyhä leski ja pani kaksi ropoa, yhteensä muutamia pennejä. Ja hän kutsui opetuslapsensa tykönsä ja sanoi heille: ”Totisesti minä sanon teille: tämä köyhä leski pani enemmän kuin kaikki muut, jotka panivat uhriarkkuun. Sillä he kaikki panivat liiastaan, mutta tämä pani puutteestaan kaiken, mitä hänellä oli, koko elämisensä.” **Mark. 12:41–44**

Ja suuri voitto onkin jumalisuus yhdessä tyytyväisyyden kanssa. Sillä me emme ole maailmaan mitään tuoneet, emme myös voi täältä mitään viedä; mutta kun meillä on elatus ja vaatteet, niin tyytykäämme niihin. Mutta ne, jotka rikastua tahtovat, lankeavat kiusaukseen ja paulaan ja moniin mielettömiin ja vahingollisiin himoihin, jotka upottavat ihmiset turmiin ja kadotukseen. Sillä **rahan** himo on kaiken pahan juuri; sitä haluten monet ovat eksyneet pois uskosta ja lävistäneet itsensä monella tuskalla. Mutta sinä, Jumalan ihminen, pakene semmoista, ja tavoita vanhurskautta, jumalisuutta, uskoa, rakkautta, kärsivällisyyttä, hiljaisuutta. Kilvoittele hyvä uskon kilvoitus, tartu kiinni iankaikkiseen elämään, johon olet kutsuttu ja johon hyvällä tunnustuksella olet tunnustautunut monen todistajan edessä. **1. Tim. 6:6–12**

Risti

Niin Pilatus tuomitsi heidän vaatimuksensa täytettäväksi. Ja hän päästi irti sen, joka kapinasta ja murhasta oli vankeuteen heitetty ja jota he vaativat, mutta Jeesuksen hän antoi alttiiksi heidän mielivallallensa. Myös kaksi muuta, kaksi pahantekijää, vietiin hänen kanssaan surmattaviksi. Ja kun saavuttiin paikalle, jota sanotaan Pääkallonpaikaksi, niin siellä he **risti**inraulitsivat hänet sekä pahantekijät, toisen oikealle ja toisen vasemmalle puolelle. Mutta Jeesus sanoi: ”Isä, anna heille anteeksi, sillä he eivät tiedä, mitä he tekevät”. Ja he jakoivat keskenään hänen vaatteensa ja heittivät niistä arpaa. Ja kansa seisoi ja katseli. Ja hallitusmiehetkin ivasivat häntä ja sanoivat: ”Muita hän on auttanut; auttakoon itseänsä, jos hän on Jumalan Kristus, se valittu”. Myös sotamiehet pilkkasivat häntä, menivät hänen luoksensa ja tarjosivat hänelle hapanniiniä ja sanoivat: ”Jos sinä olet juutalaisten kuningas, niin auta itseäsi”. Oli myös hänen päänsä päällä kirjoitus: ”Tämä on juutalaisten kuningas”. Niin toinen pahantekijöistä, jotka siinä riippuivat, herjasi häntä: ”Etkö sinä ole Kristus? Auta itseäsi ja meitä.” Mutta toinen vastasi ja nuhteli häntä sanoen: ”Etkö sinä edes pelkää Jumalaa, sinä, joka olet saman rangaistuksen alainen? Me tosin kärsimme oikeuden mukaan, sillä me saamme, mitä meidän tekemme ansaitsevat; mutta tämä ei ole mitään paha tehnyt.” Ja hän sanoi: ”Jeesus, muista minua, kun tulet valtakuntaasi”. Niin Jeesus sanoi hänelle: ”Totisesti minä sanon sinulle: tänä päivänä pitää sinun oleman minun kanssani paratiisissa.” Ja oli jo noin kuudes hetki. Niin yli kaiken maan tuli pimeys, jota kesti hamaan yhdeksänteen hetkeen, sillä aurinko oli pimentynyt. Ja temppelin esirippu reperi keskeltä kahtia. Ja Jeesus huusi suurella äänellä ja sanoi: ”Isä, sinun käsiisi minä annan henkeni”. Ja sen sanottuaan hän antoi henkensä. Mutta kun sadanpäämies näki, mitä tapahtui, kunnioitti hän Jumalaa ja sanoi: ”Totisesti, tämä oli vanhurskas mies”. **Luuk. 23:24–25, 32–47**

Rukous

Ja hän puhui heille vertauksen siitä, että heidän tuli aina **rukoilla** eikä väsyä. Hän sanoi: ”Eräessä kaupungissa oli tuomari, joka ei peljännyt Jumalaa eikä hävennyt ihmisiä. Ja siinä kaupungissa oli leskivaimo, joka vähän väliä tuli hänen luoksensa ja sanoi:

‘Auta minut oikeuteeni riitapuoltani vastaan’. Mutta pitkään aikaan hän ei tahtonut. Vaan sitten hän sanoi mielessään: ‘Vaikka en pelkää Jumalaa enkä häpeä ihmisiä, niin kuitenkin, koska tämä leski tuottaa minulle vaivaa, minä autan hänet oikeuteensa, ettei hän lopulta tulisi ja kävisi minun silmilleni.’” Niin Herra sanoi: ”Kuulkaa, mitä tuo väärä tuomari sanoo! Eikö sitten Jumala toimittaisi oikeutta valituillensa, jotka häntä yötä päivää avuksi huutavat, ja viivyttäisikö hän heiltä apuansa? Minä sanon teille: hän toimittaa heille oikeuden pian. Kuitenkin, kun Ihmisen Poika tulee, löytäneekö hän uskoa maan päältä?”

Luuk. 18:1–8

”Kaksi miestä meni ylös pyhäkköön **rukoilemaan**, toinen fariseus ja toinen publikaani. Fariseus seiso ja **rukoili** itsekseen näin: ‘Jumala, minä kiitän sinua, etten minä ole niin kuin muut ihmiset, riistäjät, väärämieliset, huorintekijät, enkä myöskään niin kuin tuo publikaani. Minä paastoan kahdesti viikossa; minä annan kymmenykset kaikista tuloistani.’ Mutta publikaani seiso taampana eikä edes tahtonut nostaa silmiään taivasta kohti, vaan löi rintaansa ja sanoi: ‘Jumala, ole minulle syntiselle armollinen’. Minä sanon teille: tämä meni kotiinsa vanhurskaampana kuin se toinen; sillä jokainen, joka itsensä ylentää, alennetaan, mutta joka itsensä alentaa, se ylenetään.” **Luuk. 18:10–14**

Älkää mistään murehtiko, vaan kaikessa saattakaa pyyntönne **rukouksella** ja anomisella kiitoksen kanssa Jumalalle tietäväksi, ja Jumalan rauha, joka on kaikkea ymmärrystä ylempi, on varjeleva teidän sydämenne ja ajatuksenne Kristuksessa Jeesuksessa. **Fil. 4:6–7**

Salama

Ja kun fariseukset kysivät häneltä, milloin Jumalan valtakunta oli tuleva, vastasi hän heille ja sanoi: "Ei Jumalan valtakunta tule nähtävällä tavalla, eikä voida sanoa: 'Katso, täällä se on', tahi: 'Tuolla'; sillä katso, Jumalan valtakunta on sisällisesti teissä". Ja hän

sanoi opetuslapsillensa: "Tulee aika, jolloin te halajaisitte nähdä edes yhtä Ihmisen Pojan päivää, mutta ette saa nähdä. Ja teille sanotaan: 'Katso, tuolla hän on!' 'Katso, täällä!' Älkää menkö sinne älkääkä juosko perässä. Sillä niin kuin **salaman** leimaus loistaa taivaan äärestä taivaan ääreen, niin on Ihmisen Poika päivänänsä oleva. Mutta sitä ennen pitää hänen kärsimän paljon ja joutuman tämän sukupolven hyljittäväksi. Ja niin kuin kävi Nooan päivinä, niin käy myöskin Ihmisen Pojan päivinä: he söivät, joivat, naivat ja menivät miehelle, aina siihen päivään asti, jona Nooa meni arkiin; ja vedenpaisumus tuli ja hukutti heidät kaikki. Niin myös, samoin kuin kävi Lootin päivinä: he söivät, joivat, ostivat, myivät, istuttivat ja rakensivat, mutta sinä päivänä, jona Loot lähti Sodomasta, satoi tulta ja tulikiveä taivaasta, ja se hukutti heidät kaikki, samoin käy sinä päivänä, jona Ihmisen Poika ilmestyy." **Luuk. 17:20–30**

Ja kun sapatti oli päättynyt ja viikon ensimmäisen päivän aamu koitti, tulivat Maria Magdaleena ja se toinen Maria katsomaan hautaa. Ja katso, tapahtui suuri maanjäristys, sillä Herran enkeli astui alas taivaasta, tuli ja vieritti kiven pois ja istui sille. Hän oli näöltään niin kuin **salama**, ja hänen vaatteensa olivat valkeat kuin lumi. Ja häntä peljästyen vartijat vapisivat ja kävivät ikään kuin kuolleiksi. Mutta enkeli puhutteli naisia ja sanoi heille: "Älkää te peljätkö; sillä minä tiedän teidän etsivän Jeesusta, joka oli ristiinnaulittu. Ei hän ole täällä, sillä hän on noussut ylös, niin kuin hän sanoi. Tulkaa, katsokaa paikkaa, jossa hän on maannut. Ja menkää kiiruusti ja sanokaa hänen opetuslapsillensa, että hän on noussut kuolleista. Ja katso, hän menee teidän edellänne Galileaan; siellä te saatte hänet nähdä."

Matt. 28:1–7

Silmä

Herra, sinä tutkit minua ja tunnet minut. Istunpa minä tahi nousen, sinä sen tiedät; sinä ymmärrät minun ajatukseni kaukaa. Käynpä tahi makaan, sinä sen havaitset, ja kaikki minun tieni ovat sinulle tutut. Sillä, katso, ei ole sanaa minun kielelläni, jota sinä,

Herra, et täysin tunne. Sillä sinä olet luonut minun munaskuuni, sinä kudoit minut kokoon äitini kohdussa. Minä kiitän sinua siitä, että olen tehty ylen ihmeellisesti; ihmeelliset ovat sinun tekosi, sen minun sieluni kyllä tietää. Minun luuni eivät olleet sinulta salatut, kun minut salassa valmistettiin, kun minut taiten tehtiin maan syvyyksissä. Sinun **silmäsi** näkivät minut jo idussani. Minun päiväni olivat määrätty ja kirjoitetut kaikki sinun kirjaasi, ennen kuin ainoakaan niistä oli tullut. Tutki minua, Jumala, ja tunne minun sydämeni, koettele minua ja tunne minun ajatukseni. Ja katso: jos minun tieni on vaivaan vievä, niin johdata minut iankaikkiselle tielle. **Ps. 139:1–4, 13–16, 23–24**

Hänessä on teihinkin, sitten kuin olitte kuulleet totuuden sanan, pelastuksenne evankeliumin, uskoviksi tultuanne pantu luvatus Pyhän Hengen sinetti, sen, joka on meidän perintömme vakuutena, hänen omaisuutensa lunastamiseksi - hänen kirkkautensa kiitokseksi. Sen tähden, kun kuulin siitä uskosta, joka teillä on Herrassa Jeesuksessa, ja teidän rakkaudestanne kaikkia pyhiä kohtaan, en minäkään lakkaa kiittämästä teidän tähtenne, kun muistelen teitä rukouksissani, anoen, että meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala, kirkkauden Isä, antaisi teille viisauden ja ilmestyksen Hengen hänen tuntemisessaan ja valaisisi teidän sydämenne **silmät**, että tietäisitte, mikä on se toivo, johon hän on teidät kutsunut, kuinka suuri hänen perintönsä kirkkaus hänen pyhissään ja mikä hänen voimansa ylenpalttinen suuruus meitä kohtaan, jotka uskomme.

Ef. 1:13–19

Sokea

Ja he tulivat Jerikoon. Ja kun hän vaelsi Jerikosta opetuslastensa ja suuren väkijoukon seuraamana, istui **sokea** kerjäläinen, Bartimeus, Timeuksen poika, tien vieressä. Ja kun hän kuuli, että se oli Jeesus Nasaretilainen, rupesi hän huutamaan ja sanomaan: ”Jeesus, Daavidin poika, armahda minua”. Ja monet nuhtelivat häntä saadakseen hänet vaikenemaan. Mutta hän huusi vielä enemmän: ”Daavidin poika, armahda minua”. Silloin Jeesus seisahtui ja sanoi: ”Kutsukaa hänet tänne”.

Ja he kutsuivat **sokean**, sanoen hänelle: ”Ole turvallisella mielellä, nouse; hän kutsuu sinua”. Niin hän heitti vaippansa päältään, kavahti seisomaan ja tuli Jeesuksen tykö. Ja Jeesus puhutteli häntä sanoen: ”Mitä tahdot, että minä sinulle tekisin?” Niin **sokea** sanoi hänelle: ”Rabbuuni, että saisin näköni jälleen”. Niin Jeesus sanoi hänelle: ”Mene, sinun uskosi on sinut pelastanut”. Ja kohta hän sai näkönsä ja seurasi häntä tiellä.

Mark. 10:46–52

Ja ohi kulkiessaan hän näki miehen, joka syntymästään saakka oli ollut **sokea**. Ja hänen opetuslapsensa kysyivät häneltä sanoen: ”Rabbi, kuka teki syntiä, tämäkö vai hänen vanhempansa, että hänen piti **sokeana** syntyvän?” Jeesus vastasi: ”Ei tämä tehnyt syntiä eivätkä hänen vanhempansa, vaan Jumalan tekojen piti tuleman hänessä julki. Niin kauan kuin päivä on, tulee meidän tehdä hänen tekojansa, joka on minut lähettänyt; tulee yö, jolloin ei kukaan voi työtä tehdä. Niin kauan kuin minä maailmassa olen, olen minä maailman valkeus.” Tämän sanottuaan hän sylki maahan ja teki syljestä tahtaan ja sively tahtaan hänen silmilleen ja sanoi hänelle: ”Mene ja peseydy Siiloan lammikossa” - se on käännettynä: lähetetty. - Niin hän meni ja peseytyi ja palasi näkevänä. **Joh. 9:1–7**

”Herran Henki on minun päälläni, sillä hän on voidellut minut julistamaan evankeliumia köyhille; hän on lähettänyt minut saarnaamaan vangituille vapautusta ja **sokeille** näkönsä saamista, päästämään sorretut vapauteen, saarnaamaan Herran otollista vuotta”. **Luuk 4:18–19**

Sormus

”Eräällä miehellä oli kaksi poikaa. Ja nuorempi heistä sanoi isälleen: ‘Isä, anna minulle se osa tavaroista, mikä minulle on tuleva’. Niin hän jakoi heille omaisuutensa. Eikä kulunut montakaan päivää, niin nuorempi poika kokosi kaiken omansa ja mat-

kusti pois kaukaiseen maahan; ja siellä hän hävitti tavaransa eläen irستاasti. Mutta kun hän oli kaikki tuhlannut, tuli kova nälkä koko siihen maahan, ja hän alkoi kärsiä puutetta. Niin hän meni itseensä ja sanoi: ‘Kuinka monella minun isäni palkkalaisella on yltäkyllin leipää, mutta minä kuolen täällä nälkään! Minä nousen ja menen isäni tykö ja sanon hänelle: Isä, minä olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinun edessäsi enkä enää ansaitse, että minua sinun pojaksesi kutsutaan; tee minut yhdeksi palkkalaisistasi.’ Ja hän nousi ja meni isänsä tykö. Mutta kun hän vielä oli kaukana, näki hänen isänsä hänet ja armahti häntä, juoksi häntä vastaan ja lankei hänen kaulaansa ja suuteli häntä hellästi. Mutta poika sanoi hänelle: ‘Isä, minä olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinun edessäsi enkä enää ansaitse, että minua sinun pojaksesi kutsutaan’. Silloin isä sanoi palvelijoilleen: ‘tuokaa pian parhaat vaatteet ja pukekaa hänet niihin, ja pankaa **sormus** hänen sormeensa ja kengät hänen jalkaansa; ja noutakaa syötetty vasikka ja teurastakaa. Ja syökäämme ja pitäkäämme iloa, sillä tämä minun poikani oli kuollut ja virkosi eloon, hän oli kadonnut ja on jälleen löytynyt.’ Mutta hänen vanhempi poikansa oli pellolla. Ja kun hän tuli ja lähestyi kotia, kuuli hän laulun ja karkelon. Ja hän kutsui luoksensa yhden palvelijoista ja tiedusteli, mitä se oli. Tämä sanoi hänelle: ‘sinun veljesi on tullut, ja isäsi teurastutti syötetyn vasikan, kun sai hänet terveenä takaisin’. Niin hän vihastui eikä tahtonut mennä sisälle; mutta hänen isänsä tuli ulos ja puhutteli häntä lempeästi. Niin hän sanoi hänelle: ‘poikani, sinä olet aina minun tykönäni, ja kaikki, mikä on minun omaani, on sinun. Mutta pitihän nyt riemuita ja iloita, sillä tämä sinun veljesi oli kuollut ja virkosi eloon, hän oli kadonnut ja on jälleen löytynyt.’” **Luuk. 15:11–14, 17–28, 31–32**

Sydän

Jumalalle kelpaava uhri on särjetty henki; särjettyä ja murtunutta **sydäntä** et sinä, Jumala, hylkää. Jumala, luo minuun puhdas **sydän** ja anna minulle uusi, vahva henki. **Ps. 51:19, 12**

”Ei saastuta ihmistä se, mikä menee suusta sisään; vaan mikä suusta käy ulos, se saastuttaa ihmisen. Sillä **sydämeistä** lähtevät pahat ajatukset, murhat, aviorikokset, haureudet, varkauudet, väärät todistukset, jumalanpilkkaukset.” **Matt. 15:11, 19**

”Opettaja, mikä on suurin käsky laissa?” Niin Jeesus sanoi hänelle: ”Rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kaikesta **sydämeestäsi** ja kaikesta sielustasi ja kaikesta mielestäsi. Tämä on suurin ja ensimmäinen käsky. Toinen, tämän vertainen, on: Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi. Näissä kahdessa käskyssä riippuu kaikki laki ja profeetat.” **Matt. 22:36–40**

”Älköön teidän **sydämenne** olko murheellinen. Uskokaa Jumalaan, ja minuun. Minun Isäni kodissa on monta asuinsijaa. Jos ei niin olisi, sanoisinko minä teille, että minä menen valmistamaan teille sijaa? Ja vaikka minä menen valmistamaan teille sijaa, tulen minä takaisin ja otan teidät tyköni, että tekin olisitte siellä, missä minä olen. Ja mihin minä menen - tien sinne te tiedätte.” Tuomas sanoi hänelle: ”Herra, me emme tiedä, mihin sinä menet; kuinka sitten tietäisimme tien?” Jeesus sanoi hänelle: ”Minä olen tie ja totuus ja elämä; ei kukaan tule Isän tykö muutoin kuin minun kauttani.”

Joh. 14:1–6

Mutta se vanhurskaus, joka uskosta tulee, sanoo näin: ”Älä sano **sydämessäsi**: Kuka nousee taivaaseen?” se on: tuomaan Kristusta alas, tahi: ”Kuka astuu alas syvyyteen?” se on: nostamaan Kristusta kuolleista. ”Sana on sinua lähellä, sinun suussasi ja sinun **sydämessäsi**”; se on se uskon sana, jota me saarnaamme. Sillä jos sinä tunnustat suullasi Jeesuksen Herraksi ja uskot **sydämessäsi**, että Jumala on hänet kuolleista herättänyt, niin sinä pelastut; sillä **sydämen** uskolla tullaan vanhurskaaksi ja suun tunnustuksella pelastutaan. **Room. 10:6–10**

Taivas

Kun hän oli tämän sanonut, kohotettiin hänet ylös heidän nähtensä, ja pilvi vei hänet pois heidän näkyvistään. Ja kun he katselivat **taivaalle** hänen menessään, niin katso, heidän tykönänsä seisoivat kaksi miestä valkeissa vaatteissa; ja nämä sanoivat:

”Galilean miehet, mitä te seisotte ja katsotte **taivaalle**? Tämä Jeesus, joka otettiin teiltä ylös **taivaaseen**, on tuleva samalla tavalla, kuin te näitte hänen **taivaaseen** menevän.” **Apt. 1:9–11**

”Mutta kohta niiden päivien ahdistuksen jälkeen aurinko pimenee, eikä kuu anna valoansa, ja tähdet putoavat **taivaalta**, ja **taivaitten** voimat järkkyvät. Ja silloin Ihmisen Pojan merkki näkyy **taivaalla**, ja silloin kaikki maan sukukunnat parkuvat; ja he näkevät Ihmisen Pojan tulevan **taivaan** pilvien päällä suurella voimalla ja kirkkaudella. Ja hän lähettää enkelinsä suuren pasuunan pauhatessa, ja he kokoavat hänen valittunsa neljältä ilmasta, **taivasten** ääristä hamaan toisiin ääriin.”

Matt. 24:29–31

Mutta me emme tahdo pitää teitä, veljet, tietämättöminä siitä, kuinka poisnukkuneiden on, ettette murehtisi niin kuin muut, joilla ei toivoa ole. Sillä jos uskomme, että Jeesus on kuollut ja noussut ylös, niin samoin on Jumala Jeesuksen kautta myös tuova poisnukkuneet esiin yhdessä hänen kanssaan. Sillä sen me sanomme teille Herran sanana, että me, jotka olemme elossa, jotka jäämme tänne Herran tulemuksen, emme suinkaan ehdi ennen niitä, jotka ovat nukkuneet. Sillä itse Herra on tuleva alas **taivaasta** käskyhuudon, ylienkelin äänen ja Jumalan pasuunan kuuluessa, ja Kristuksessa kuolleet nousevat ylös ensin; sitten meidät, jotka olemme elossa, jotka olemme jääneet tänne, temmataan yhdessä heidän kanssaan pilvissä Herraa vastaan yläilmoihin; ja niin me saamme aina olla Herran kanssa. Niin lohduttakaa siis toisianne näillä sanoilla. **1. Tess. 4:13–18**

Tie

”Menkää ahtaasta portista sisälle. Sillä se portti on avara ja **tie** lavea, joka vie kadotukseen, ja monta on, jotka siitä sisälle menevät; mutta se portti on ahdas ja **tie** kaita, joka vie elämään, ja harvat ovat ne, jotka sen löytävät.” **Matt. 7:13–14**

”Älköön teidän sydämenne olko murheellinen. Uskokaa Jumalaan, ja uskokaa minuun. Minun Isäni kodissa on monta asuinsijaa. Jos ei niin olisi, sanoisinko minä teille, että minä menen valmistamaan teille sijaa? Ja vaikka minä menen valmistamaan teille sijaa, tulen minä takaisin ja otan teidät tyköni, että tekin olisitte siellä, missä minä olen. Ja mihin minä menen - **tien** sinne te tiedätte.” Tuomas sanoi hänelle: ”Herra, me emme tiedä, mihin sinä menet; kuinka sitten tietäisimme **tien**?” Jeesus sanoi hänelle: ”Minä olen **tie** ja totuus ja elämä; ei kukaan tule Isän tykö muutoin kuin minun kauttani.” **Joh. 14:1–6**

Niinä päivinä tuli Johannes Kastaja ja saarnasi Juudean erämaassa ja sanoi: ”Tehkää parannus, sillä taivasten valtakunta on tullut lähelle”. Sillä hän on se, josta profeetta Esaias puhuu sanoen: ”Huutavan ääni kuuluu erämaassa: ‘Valmistakaa Herralle **tie**, tehkää polut hänelle tasaisiksi’.”

Matt. 3:1–3

Tutki minua, Jumala, ja tunne minun sydämeni, koettele minua ja tunne minun ajatukseni. Ja katso: jos minun **tieni** on vaivaan vievä, niin johdata minut iankaikkiselle **tielle**. **Ps. 139:23–24**

Saata minut ymmärtämään asetustesi **tie**, niin minä tutkistelen sinun ihmeitäsi. Minun sieluni itkee murheesta; vahvista minua sanasi jälkeen. Käännä minusta pois valheen **tie**, ja anna armostasi minulle lakisi. Minä olen valinnut totuuden **tien**, olen asettanut eteeni sinun oikeutesi. Minä riipun kiinni sinun todistuksissasi, Herra, älä anna minun joutua häpeään. Minä juoksen sinun käskyjesi **tietä**, sillä sinä avarrat minun sydämeni. Opetä minulle, Herra, käskyjesi **tie**, niin minä seuraan sitä loppuun asti.

Ps. 119:27–33

Tähti

Kun Jeesus oli syntynyt Juudean Beetlehemissä kuningas Herodeksen aikana, niin katso, tietäjiä tuli itäisiltä mailta Jerusalemiin, ja he sanoivat: ”Missä on se äsken syntynyt juutalaisten kuningas? Sillä me näimme hänen **tähtensä** itäisillä mailla ja

olemme tulleet häntä kumartamaan.” Kun kuningas Herodes sen kuuli, hämmästytti hän ja koko Jerusalemi hänen kanssaan. Ja hän kokosi kaikki kansan ylipapit ja kirjanoppineet ja kyseli heiltä, missä Kristus oli syntyvä. He sanoivat hänelle: ”Juudean Beetlehemissä; sillä näin on kirjoitettu profeetan kautta: ‘Ja sinä Beetlehem, sinä Juudan seutu, et suinkaan ole vähäisin Juudan ruhtinasten joukossa, sillä sinusta on lähtevä hallitsija, joka kaitsee minun kansaani Israelia’”. Silloin Herodes kutsui salaa tietäjät tykönsä ja tutkiskeli heiltä tarkoin, mihin aikaan **tähti** oli ilmestynyt. Ja hän lähetti heidät Beetlehemiin. Kuultuaan kuninkaan sanat he lähtivät matkalle; ja katso, **tähti**, jonka he olivat itäisillä mailla nähneet, kulki heidän edellään, kunnes se tuli sen paikan päälle, jossa lapsi oli, ja pysähtyi siihen. Nähdessään **tähden** he ihastuivat ylen suuresti. Niin he menivät huoneeseen ja näkivät lapsen ynnä Marian, hänen äitinsä. Ja he lankesivat maahan ja kumarsivat häntä, avasivat aarteensa ja antoivat hänelle lahjoja: kultaa ja suitsuketta ja mirhaa. **Matt. 2:1–11**

Kun minä katselen sinun taivastasi, sinun sormiesi tekoa, kuuta ja **tähtiä**, jotka sinä olet luonut, niin mikä on ihminen, että sinä häntä muistat, tai ihmislapsi, että pidät hänestä huolen? Ja kuitenkin sinä teit hänestä lähes jumal’olennon, sinä seppelöitsit hänet kunnialla ja kirkkaudella; panit hänet hallitsemaan kättesi tekoja, asetit kaikki hänen jalkainsa alle: lampaat ja karjan, ne kaikki, niin myös metsän eläimet, taivaan linnut ja meren kalat ja kaiken, mikä meren polkuja kulkee. Herra, meidän Herramme, kuinka korkea onkaan sinun nimesi kaikessa maassa! **Ps. 8:4–10**

Valo

Jeesus otti mukaansa Pietarin sekä Jaakobin ja hänen veljensä Johannekseen ja vei heidät korkealle vuorelle, yksinäisyyteen. Hänen muotonsa muuttui heidän edessään, ja hänen kasvonsa loistivat niin kuin aurinko, ja hänen vaatteensa tulivat valkoisiksi

niin kuin **valo**. Katso, heille ilmestyivät Mooses ja Elias, jotka puhuivat hänen kanssansa. Niin Pietari rupesi puhumaan ja sanoi Jeesukselle: ”Herra, meidän on tässä hyvä olla; jos tahdot, niin minä teen tähän kolme majaa, sinulle yhden ja Moosekselle yhden ja Eliaalle yhden”. Hänen vielä puhuesaan, katso, heidät varjosi **valoisa** pilvi; ja katso, pilvestä kuului ääni, joka sanoi: ”Tämä on minun rakas Poikani, johon minä olen mielistynyt; kuulkaa häntä”. Kun opetuslapset sen kuulivat, lankesivat he kasvoilleen ja peljästyivät kovin. Niin Jeesus tuli heidän tykönsä, koski heihin ja sanoi: ”Nouskaa, älkääkä peljätkö”. Ja kun he nostivat silmänsä, eivät he nähneet ketään muuta kuin Jeesuksen yksinään. Jeesus varoitti heitä sanoen: ”Älkää kenellekään kertoko tätä näkyä, ennen kuin Ihmisen Poika on noussut kuolleista”. **Matt. 17:1–9**

Näin minä, oi kuningas, tiellä keskellä päivää taivaasta **valon**, auringon paistetta kirkkaamman, leimahtavan minun ja matkatoverieni ympärillä, ja me kaaduin kaikki maahan, ja minä kuulin äänen sanovan minulle hebreankielellä: ‘Saul, Saul, miksi vainoat minua? Työläs on sinun potkia tutkainta vastaan.’ Niin minä sanoin: ‘Kuka olet, herra?’ Ja Herra sanoi: ‘Minä olen Jeesus, jota sinä vainoat. Mutta nouse ja seiso jaloillasi; sillä sitä varten minä olen sinulle ilmestynyt, että asettaisin sinut palvelijakseni ja sen todistajaksi, mitä varten sinä olet minut nähnyt, niin myös sen, mitä varten minä sinulle vastedes ilmestyn. Ja minä pelastan sinut sekä oman kansasi että pakanain käsistä, joitten tykö minä sinut lähetän avaamaan heidän silmänsä, että he kääntyisivät pimeydestä valkeuteen ja saatanan vallasta Jumalan tykö ja saisivat uskomalla minuun synnit anteeksi ja perintöosan pyhitettyjen joukossa.’ **Apt. 26:13–18**

Vene

Hän näki järven rannassa kaksi **venettä**; mutta kalastajat olivat niistä lähteneet ja huuhtoivat verkkojaan. Puhumasta lakattuaan hän sanoi Simonille: ”Vie **venhe** syvälle ja heittäkää verkkonne apajalle”. Niin Simon vastasi ja sanoi hänelle: ”Mestari, ko-

ko yön me olemme tehneet työtä emmekä ole mitään saaneet; mutta sinun käskystäsi minä heitän verkot”. Ja sen tehtyään he saivat kierretyksi suuren joukon kaloja, ja heidän verkkonsa repeilivät. Niin he viittasivat toisessa **venheessä** oleville tovereilleen, että nämä tulisivat auttamaan heitä; ja he tulivat. Ja he täyttivät molemmat **venheet**, niin että ne olivat uppoamaisillaan. Kun Simon Pietari sen näki, lankesi hän Jeesuksen polvien eteen ja sanoi: ”Mene pois minun tyköäni, Herra, sillä minä olen syntinen ihminen”. Sillä kalansaaliin tähden, jonka he olivat saaneet, oli hämmästyksellä vallannut hänet ja kaikki ne, jotka olivat hänen kanssaan, ja samoin myös Simonin kalastuskumppanit, Jaakobin ja Johanneksen, Sebedeuksen pojat. Mutta Jeesus sanoi Simonille: ”Älä pelkää, tästedes sinä saat saaliiksi ihmisiä”. **Luuk. 5:2, 4–10**

Mutta **venhe** oli jo monen vakomitan päässä maasta, aaltojen ahdistamana, sillä tuuli oli vastainen. Ja neljännellä yövartiolla Jeesus tuli heidän tykönsä kävellen järven päällä. Kun opetuslapset näkivät hänen kävelevän järven päällä, peljästyivät he ja sanoivat: ”Se on aave”, ja huusivat pelosta. Mutta Jeesus puhutteli heitä kohta ja sanoi: ”Olkaa turvallisella mielellä, minä se olen; älkää peljätkö”. Pietari vastasi hänelle ja sanoi: ”Jos se olet sinä, Herra, niin käske minun tulla tykösi vettä myöten”. Hän sanoi: ”Tule”. Ja Pietari astui ulos **venheestä** ja käveli vetten päällä mennäkseen Jeesuksen tykö. Mutta nähdessään, kuinka tuuli, hän peljästyi ja rupesi vajomaan ja huusi sanoen: ”Herra, auta minua”. Niin Jeesus kohta ojensi kätensä, tarttui häneen ja sanoi hänelle: ”Sinä vähäuskoinen, miksi epäilit?” Ja kun he olivat astuneet **venheeseen**, asettui tuuli. **Matt. 14:24–32**

Vesi/kaste

Jerusalemassa on Lammaspörtin luona lammikko, jonka nimi hebreankielellä on Betesda, ja sen reunalla on viisi pylväskäytävää. Niissä makasi suuri joukko sairaita, sokeita, rampoja ja näivetystautisia, jotka odottivat **veden** liikuttamista. Ja siellä oli

mies, joka oli sairastanut kolmekymmentä kahdeksan vuotta. Kun Jeesus näki hänen siinä makaavan ja tiesi hänen jo kauan aikaa sairastaneen, sanoi hän hänelle: ”Tahdotko tulla terveeksi?” Sairas vastasi hänelle: ”Herra, minulla ei ole ketään, joka veisi minut lammikkoon, kun **vesi** on kuohutettu; ja kun minä olen menemässä, astuu toinen sinne ennen minua”. Jeesus sanoi hänelle: ”Nouse, ota vuoteesi ja käy”. Ja mies tuli kohta terveeksi ja otti vuoteensa ja kävi. **Joh. 5:2–9**

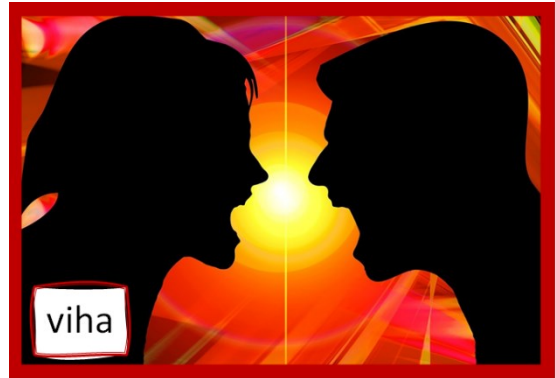
Ja Jeesus tuli heidän tykönsä ja puhui heille ja sanoi: ”Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni, **kastamalla** heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettamalla heitä pitämään kaikki, mitä minä olen käskenyt teidän pitää. Ja katso, minä olen teidän kanssanne joka päivä maailman loppuun asti.” **Matt. 28:18–20**

Vihdoin hän ilmestyi myös niille yhdelletoista heidän ollessaan aterialla; ja hän nuhteli heidän epäuskoaan ja heidän sydämensä kovuutta, kun he eivät olleet uskoneet niitä, jotka olivat nähneet hänet ylösnousseksi. Ja hän sanoi heille: ”Menkää kaikkeen maailmaan ja saarnatkaa evankeliumia kaikille luoduille. Joka uskoo ja **kastetaan**, se pelastuu; mutta joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen.” **Mark. 16:14–16**

Sillä te olette kaikki uskon kautta Jumalan lapsia Kristuksessa Jeesuksessa. Sillä kaikki te, jotka olette Kristukseen **kastetut**, olette Kristuksen päällepukeneet. Ei ole tässä juutalaista eikä kreikkalaista, ei ole orjaa eikä vapaata, ei ole miestä eikä naista; sillä kaikki te olette yhtä Kristuksessa Jeesuksessa. **Gal. 3:26–28**

Viha

”Te olette kuulleet sanotuksi vanhoille: ‘Älä tapa’, ja: ‘Joka tappaa, se on ansainnut oikeuden tuomion’. Mutta minä sanon teille: jokainen, joka **vihastuu** veljeensä, on ansainnut oikeuden tuomion; ja joka sanoo veljelleen: ‘Sinä tyhjänpäiväinen’, on ansainnut suuren neuvoston tuomion; ja joka sanoo: ‘Sinä hullu’, on ansainnut helvetin tulen. Sen tähden, jos tuot lahjaasi alttarille ja siellä muistat, että veljelläsi on jotakin sinua vastaan, niin jätä lahjasi siihen alttarin eteen, ja käy ensin sopimassa veljesi kanssa, ja tule sitten uhraamaan lahjasi. Suostu pian sopimaan riitapuolesi kanssa, niin kauan kuin vielä olet hänen kanssaan tiellä, ettei riitapuolesi vetäisi sinua tuomarin eteen ja tuomari antaisi sinua oikeudenpalvelijalle, ja ettei sinua pantaisi vankeuteen. Totisesti minä sanon sinulle: sieltä et pääse, ennen kuin maksat viimeisenkin rovon.” **Matt. 5:21–26**

”Te olette kuulleet sanotuksi: ‘Rakasta lähimmäistäsi ja **vihaa vihollistasi**’. Mutta minä sanon teille: rakastakaa **vihollisianne** ja rukoilkaa niiden puolesta, jotka teitä vainoavat, että olisitte Isänne lapsia, joka on taivaissa; sillä hän antaa aurinkonsa koittaa niin pahoille kuin hyvillekin, ja antaa sataa niin väärille kuin vanhurskaillekin.” **Matt. 5:43–45**

”**Vihastukaa**, mutta älkää syntiä tehkö.” Älkää antako auringon laskea **vihanne** yli, älkääkään antako perkeleelle sijaa. Joka on varastanut, älköön enää varastako, vaan tehkөөn enemmän työtä ja toimittakoon käsillään sitä, mikä hyvää on, että hänellä olisi, mitä antaa tarvitsevalle. Mikään rietas puhe älköön suustanne lähtekö, vaan ainoastaan sellainen, mikä on rakentavaista ja tarpeellista ja on mieluista niille, jotka kuulevat. Älkääkään saattako murheelliseksi Jumalan Pyhää Henkeä, joka on teille annettu sineiksi lunastuksen päivään saakka. Kaikki katkeruus ja kiivastus ja **viha** ja huuto ja herjaus, kaikki pahuus olkoon kaukana teistä. Olkaa sen sijaan toisianne kohtaan ystävällisiä, hyväsydämiä, anteeksiantavaisia toinen toisellenne, niin kuin Jumalakin on Kristuksessa teille anteeksi antanut.

Ef. 4:26–32

Kristillisen tuokion laulut

Kristillisen tuokion laulut

Virret ja laulut ovat sävelmän osalta tekijänoikeuksista vapaita. Sanoituksen osalta muutamissa lauluissa on maininta oikeudenomistajilta saadusta luvasta.

Kuvat Pixabay, Pexels, StockSnap ja Canvan Maaginen Media

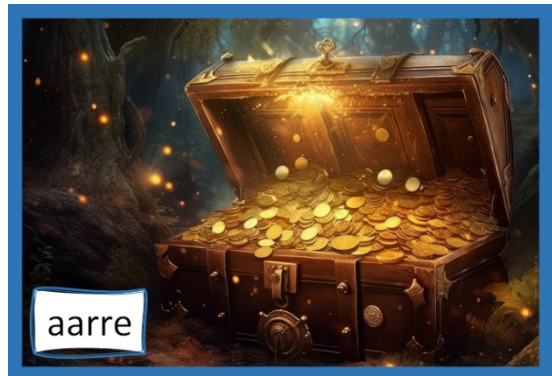
Materiaalin koostanut Teija Väinölä

SISÄLLYSLUETTELO

Aarre – Ei mikään niin voi virvoittaa	102
Enkeli – Enkeli taivaan lausui näin	103
Enkeli – Maan korvessa kulkevi lapsosen tie	104
Hauta – Oi Herra luoksein jää	105
Ilo – Herraa hyvää kiittää	106
Kaivo – Onpa taivaassa tarjona lapsillekin	107
Kala – Nyt silmäin alla Jeesuksen	108
Koira – Jumala ompi linnamme	109
Kukka – Kiitos sulle Jumalani	110
Kukko – Sinulle kiitos, Isä maan ja taivaan	111
Kuorma – Jeesus armon soi	112
Kylväjä – Oi katsohan lintua oksalla puun	113
Kyyhkynen/Pyhä Henki – Totuuden Henki	114
Käärme – Sinulle kiitos, Isä maan ja taivaan	115
Lammas/karitsa – Kirkasta oi Kristus meille	116
Lamppu – Kristus valo valkeuden	117
Lapsi – Mä olen niin pienoinen	118
Leipä – On ihanata ylistää	119
Lintu – Pikkulintu riemuissaan	120
Maailma – Ken on luonut sinitaivaan	121
Maja – Avaja porttis, ovesi	122
Musta/synti – Käy köyhään sydämeeni	123
Myrsky – Tuolla keinuu pieni pursi	124
Ovi – Jeesus johdata tiemme kulkua	125
Paimen – Kaitse Jeesus paimen hyvä	126
Puu – Jo joutui armas aika	127
Puu – Joulupuu on rakennettu	128
Raha – On meillä aarre verraton	129
Risti – Ei mikään niin voi virvoittaa	130
Rukous – Kiitos sulle Jumalani	131
Salama – Jonk’ on turva Jumalassa	132
Silmä – Mä silmät luon ylös taivaaseen	133
Sokea – Hoosianna	134
Sormus – Iloitse morsian ja riennä vastahan	135
Sydän – Sun haltuus rakas Isäni	136
Taivas – Mun kanteleeni kauniimmin	137
Tie – Joutukaa sielut on aikamme kallis	138
Tähti – Kotomaamme	139
Valo – Mua siipeis suojaan kätke	140
Vene – Riennä riemuin eespäin vaan	141
Vesi/kaste – Oi Jumala et hylkää pientä lasta	142
Viha – Maa on niin kaunis	143
Isä meidän -rukous ja Herran siunaus	144

Aarre – Ei mikään niin voi virvoittaa

Lars T. Nyberg 1745. Suom. Elias Lagus 1790. Uud. Wilhelmi Malmivaara 1901. Virsikirjaan 1938. Sävelmä: Bartholomäus Gesius 1603, Michael Praetorius 1607.

1. Ei mikään niin voi virvoittaa,
en muusta iloani saa,
ei autuutta saa suurempaa
kuin minkä Jeesus lahjoittaa.
2. En lepoa mä löytänyt,
en muusta mistään tyyntynyt,
ennen kuin löysin aartehen,
ystävän, Herran Jeesuksen.
3. Muu vaivoissa ei lohduta,
ei auta kuolon tuskissa,
ei päästä alta murheitten
kuin läsnäolo Jeesuksen.
4. Valmisti kuuliaisuuden,
ja aukas oven autuuden
Jumala meille Pojassaan,
kun antoi hänet kuolemaan.

Enkeli – Enkeli taivaan lausui näin

Martti Luther 1535. Suom. Hemminki Maskulainen virsikirjaan 1605. Uud. Elias Lönnrot 1867, Julius Krohn 1880. Sävelmä: Saksassa 1539.

1. Enkeli taivaan lausui näin:
Miks hämmästyitte säikähtäin?
Mä suuren ilon ilmoitan
maan kansoille nyt tulevan.
2. Herramme Kristus teille nyt
on tänään tänne syntynyt,
ja tää on teille merkiksi:
seimessä lapsi makaapi.
8. Ah Herrani, mun Jeesuksein,
tee asunnokses sydämeiin.
Mua älä hylkää tuskassa,
vaan vahvista ain uskossa.
10. Nyt Jumalalle kunnia,
kun antoi ainoon Poikansa.
Siit enkelitkin riemuiten
veisaavat hälle kiitoksen.

Enkeli – Maan korvessa kulkevi lapsosen tie

Immi Hellén 1884. Sävelmä:
Pekka Juhani Hannikainen 1898.

1. Maan korvessa kulkevi lapsosen tie,
vaan ihana enkeli kotihin vie.
Niin pitkä on matka, ei kotia näy,
vaan ihana enkeli vieressä käy,
vaan ihana enkeli vieressä käy.
2. On pimeä korpi ja kivinen tie,
ja usein se käytävä liukaskin lie.
Jo lapsikin helposti langeta vois,
jos käsi ei enkelin kädessä ois,
jos käsi ei enkelin kädessä ois.
3. Maan korvessa kulkevi lapsosen tie,
vaan ihana enkeli kotihin vie.
Oi laps, ethän milloinkaan ottaa sä vois,
sun kättäsi enkelin kädestä pois,
sun kättäsi enkelin kädestä pois.

Hauta – Oi Herra luoksein jää

Henry Francis Lyte 1847. Suom.
Rauhansäveliä 1894, Martti Ruuth
1903. © Suomen Lähetysseura.
Virsikirjaan 1938. Sävelmä: Wil-
liam Henry Monk 1861.

1. Oi Herra, luoksein jää, jo ilta on,
ja kadonnut on valo auringon.
Ken muu mua murheissani lohduttais,
kelt' turvan hädässänsä sielu sais.
2. Päiväni rientää kohti loppuaan,
on ilo maallinen kuin varjo vaan.
Ei ole täällä mitään pysyvää,
vain sinä, Herra, sinä luoksein jää.
3. Sä pahan väijytykset turhiks teet,
sä tuskat liennät, kuivaat kyöneleet.
Miss' on nyt, kuolema, sun voittosi,
kun Herra Jeesus, olet kilpeni.
4. Sun, Herra, ristisi mua valaiskoon,
kun tieni painuu kuolon laaksohon.
Sen valon tieltä varjot häviää.
Eläissä, kuollessa sä luoksein jää.

Ilo – Herraä hyvää kiittäkää

Jesper Swedberg 1694. Suom.
1700. Virsikirjaan 1701. Uud. Ju-
lius Krohn 1880. Sävelmä: Hein-
rich Albert 1640 / Ruotsissa 1820.

1. Herraä hyvää kiittäkää,
iloiten ylistäkää,
luodut kaikki laulakaa
Luojan suurta kunniaa!
2. Pyhät, suuret, korkeat
työnsä on ja oikeat,
suuri herrautensa
maassa on ja taivaassa.
3. Kiitos Jumalallemme
soikoon sydämestämme
virsin, lauluin, psalttarein,
harpuin, huiluin, kantelein.
4. Kaikki, joissa henki on,
kiittämään jo tulkohon
Herraä hyvää riemulla,
halleluja halulla!

Kaivo – Onpa taivaassa tarjona lapsillekin

Albert Midlane 1859. Suom. Johannes Wilhelm Hirwonen 1883.
Sävelmä: Fredrik Engelke 1874.

1. Onpa taivaassa tarjona lapsillekin,
jotka Jeesusta rakastavat,
kultakruunut ja valkeat vaattehetkin,
harput, joilla he soittelevat.
2. Puhdas kulta on tie, jota astelevat
kera laulaen enkelien,
Karitsan siellä kasvoja katselevat,
veriuhrina syntisien.
3. Siellä istuvat elämän lähtehellä,
elon leipää he nauttia saa.
Pois on yö, poissa kuolema häiritsevä
siellä Jumala ain' valistaa.
4. Siellä murheen ja surujen taukovi vuo,
ikilohdutus virtaelee,
ylistystänsä autuas Herralle tuo
hänen rinnoillaan lepäelee.

Kala – Nyt silmäin alla Jeesuksen

Pohjoismainen ruokavirsi 1569.
Suom. Ilta Koskimies. Virsikirjaan
1938. © Kirkon keskusrahasto.
Sävelmä: Loys Bourgeois 1551.

1. Nyt silmäin alla Jeesuksen
olemme tulleet yhtehen.
Sä, Herra, kaikki ravitset,
siis siunaa pöydän antimet.
2. Nyt arialta noustessa
kiitämme, Herra, sinua.
Sä voimaks sielun nääntyvän
myös anna leipää elämän.

Koira – Jumala ompi linnamme

Martti Luther n. 1528. Ruots.
1536. Suom. Jaakko Finno virsi-
kirjaan 1583. Uud. Elias Lönnrot
1864. Uud. komitea 1886. Sä-
velmä: Saksassa 1529.

1. Jumala ompi linnamme ja vahva turva aivan,
on miekkamme ja kilpemme ajalla vaaran, vaivan.
Se vanha vainooja, kavala, kauhea,
on kiivas, kiukkuinen ja julma, hirmuinen.
Vain Herra hänet voittaa.
2. On turha oma voimamme vääryyden valtaa vastaan.
Me turman vallat voitamme
Herrassa ainoastaan. Hän, Kristus, kuningas,
on voitonruhtinas, lyö joukot helvetin,
ne tallaa jalkoihin ja voiton meille saattaa.
4. Se Sana seisoo vahvana, he ei voi sitä kestää.
Kun kanssamme on Jumala, ken meiltä voiton estää?
Jos veis he henkemme, osamme,
onnemme, ne heidän olkohon,
vaan meidän iät on, Jumalan valtakunta.

Kukka – Kiitos sulle Jumalani

August Ludvig Storm 1891. Suom.
Kaarlo J. Rahikainen 1900. Virsi-
kirjaan 1986. Sävelmä: Oskar Me-
rikanto 1923.

1. Kiitos sulle, Jumalani,
armostasi kaikesta,
jota elinaikanani
olen saanut tuntea.
Kiitos sulle kirkkahista,
keväisistä päivistä.
Kiitos myöskin raskahista
syksyn synkän hetkistä.

4. Kiitos sulle kukkasista,
jotka teilläin kukoisti.
Kiitos myöskin ohdakkeista,
jotka mua haavoitti.
Kiitos, että tahdot mulle
elon antaa iäisen.
Kaikesta, oi Herra, sulle
annan ikikiitoksen!

Kukko – Sinulle kiitos, Isä maan ja taivaan

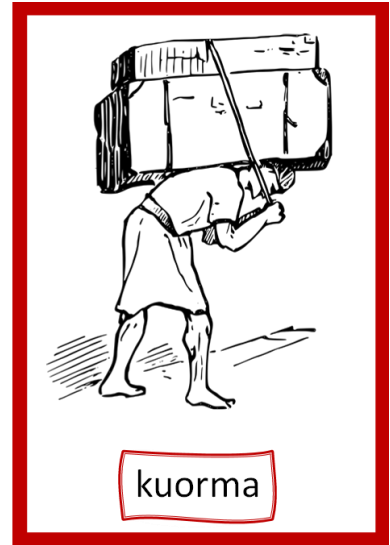
Laurentius Paulinus Gothus 1633.
Suom. virsikirjaan 1701. Uud. Ju-
lius Krohn 1880, komitea 1937.
Sävelmä: Toisinto Pohjanmaalta.

1. Sinulle kiitos, Isä maan ja taivaan,
on nimes suuri, pyhä, kallis aivan,
ja armos sun on vakaa, määrätön,
taivaankin tähtein yli ääretön, ääretön.
2. Mua kohtaan myös sun armosi on suuri,
mun tulis, Herra, kiittää siitä juuri.
mun kuvakses sä loit sun kädellä,
hyvyytes vahvista mua väellä, väellä.
3. Sä, Isä, aina armostasi aivan,
mua autoit ahdingoista, vaaran, vaivan.
Myös suojaa niin kuin tähän päivähän,
mua lastas vielä halki elämän, elämän.
6. Suo, etten koskaan Sanaas, Herra, kiellä,
se yksin turvan tuopi tuskan tiellä.
Se ompi ainut lohtu vaivahan,
sen valo johtaa tielle taivahan, taivahan.

Kuorma – Jeesus armon soi

Johan August Gottlieb Hylander Abraham Achreniuksen virren (1769) pohjalta 1881. Virsikirjaan 1938. Sävelmä: Toisinto Raumalta.

1. Jeesus armon soi,
voiton meille toi,
hän on valkeus, tie, totuus, elämä.
Hän, vanhurskaus, armo, laupeus,
meille nyt on ilmestynyt ylhäältä.
Hän koitto on, hän valaisee
ja kuolon kahleet katkaisee,
poistaa orjuuden, kuorman syntien.
Nyt jo aavistaa me saamme autuuden.
2. Kirkas aamun koi, päivän uuden loi,
meitä ohjaa taivaan tietä kulkemaan.
Luota turvaton, Herran armohon,
ota lahjaks armo hänen armostaan.
Hän kävi ristinkuolohon,
ja nyt hän armoistuin on.
Siihen luottaa saa,
siihen turvatkaa.
Ristin tiellä Kristuksessa riemuitkaa!

Kylväjä – Oi katsohan lintua oksalla puun oksalla puun

Sigismund Christian Dick 1868. Suom.
Kauko Veikko Tamminen 1902. Sävelmä:
Jonas Andersson 1889.

1. Oi, katsohan lintua oksalla puun,
se laulaa niin kauniisti aina.
Se Korkeimman kiitokseen aukaisee suun,
sen mieltä ei huolet ne paina.
Se laulaen Luojaansa kiittää.
2. Ei kylvä, ei niitä, ei myös kokoa se vastaisten päivien
ruokaa, vaan aina sen mieli on riemuisena,
ei huomisen huolista huokaa,
ja silti ei puutetta kärsi.
3. Jo aamulla alkaa se laulaen työt ja päättää ne laululla
illoin. Niin rauhassa oksalla nukkuu se yöt, kuin
vuode ois peitetty villoin,
ja kattona sillä on taivas.
4. Nyt päiväni tahtoisin kiitoksella
taas alkaa tuon lintusen lailla. Myös murheen ja
puutteiden painaessa voin laulella huolia vailla.
Ei lapsensa tarvitse surra.

Kyyhkynen/Pyhä Henki – Totuuden Henki

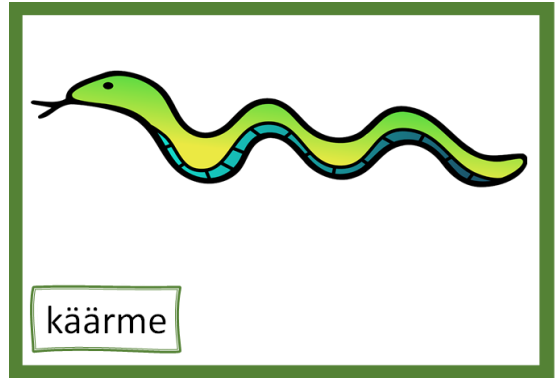
Zachris Topelius 1869. Suom. Martti Ruuth
1902. © Suomen Lähetysseura
Virsikirjaan 1938. Sävelmä: Saksassa 1507.

1. Totuuden Henki,
johda sinä meitä
etsiessämme valkeuden teitä.
Työtämme ohjaa, meitä älä heitä,
tietomme siunaa.
2. Kaikessa näytä käsiala Luojan,
mahtavan, viisaan, kaiken hyvän suojan.
Kristuksen luokse, rakkauden tuojan,
johda sä meidät.
3. Kristus sä tiemme, valo sydäntemme,
toivomme ainut, sinä totuutemme.
Armosi anna meille eloksemme,
uudista meidät.
4. Anna sä, Kristus, valos meille hohtaa,
anna sen meitä Isän kotiin johtaa.
Jos mikä murhe meitä täällä kohtaa,
voittohon auta.

Käärme – Sinulle kiitos, Isä maan ja taivaan

Laurentius Paulinus Gothus 1633.
Suom. virsikirjaan 1701. Uud. Ju-
lius Krohn 1880, komitea 1937.
Sävelmä: Toisinto Pohjanmaalta.

4. Synnistä oot mun kurjan pelastanut,
pään käärmebeltä murskaks musertanut.
Lahjoitit mulle armos, rauhasi,
sen Kristus kuolemallaan ansaitsi, ansaitsi.
5. Armosta anteeks anna kaikki tyynni
Kristuksen tähden syntini ja syyni.
Mua anna palvella sua pelossas,
ja anna autuus luonas levossas, levossas.
8. Luo minuun mieltä lujaa, rohkeata
julistamaan sun nimes kunniata
mi avaralta iät ilmaantuu.
taivaankin tähtein yli ulottuu, ulottuu.
9. Yhdessä kristikunta kaikkialla,
etelän, pohjan, idän, lännen alla,
jo sulle, Kristus, tuokoon kiitoksen,
nimelles ylistyksen iäisen, iäisen.

Lammas/karitsa – Kirkasta oi Kristus meille

Gustaf Skinnari 1893. Uud. Wäinö
Havas virsikirjaan 1938. Sävelmä:
Heikki William Pöyhtäri 1939.

1. Kirkasta, oi Kristus, meille
ristinuhri Golgatan,
josta meille langenneille
loistaa sydän Jumalan.
Uskon silmä kiinnitä
aina kohti ristiä.
2. Synkeys nyt hajoaapi,
yöstä päivä valkenee.
Kun näin Jeesus voiton saapi,
taivas meille aukenee.
Herra Jeesus verellään
rauhan tuotti ristillään.
3. Ain on paimen lammastansa
eksyneintä säälinyt,
nostanut myös laumahansa,
siinä sitä kärsinyt.
Uskon, että käydä saan
kasvojansa katsomaan.

Lamppu – Kristus valo valkeuden

Säk. 1–3 Martin Opitz 1634. Ruots. ja säk. 4–5 Johannes Melartopaeus 1664. Suom. virsikirjaan 1701. Uud. Elias Lönnrot 1872. © Kirkon keskusrahasto. Sävelmä: Johann Schop 1642.

1. Kristus, valo valkeuden,
Isän Poika iäinen,
armostas me taaskin uuden
päivän saamme suloisen.
Valo varjot hajoittaa, salatutkin paljastaa,
luodut kaikki levoltansa,
kutsuu työhön virkahansa.
3. Anna, Jeesus, valos loistaa
sieluhumme pimeään,
epäusko sieltä poistaa, viedä uuteen
elämään. Kirkkaan armos valolla, synnin yö
sä karkoita. Ett' ois elomme maan päällä,
sulle otollinen täällä.
5. Uskon lamppu lakkaamatta
öljystäsi loistakoon, käymään tietä oikeata,
Henkes meitä johtakoon. Päästä meidät
pahasta, luokses murheen laaksosta,
kiittämään sua ilomielin,
veisaamahan helein kielin.

Lapsi – Mä olen niin pienoinen

Immi Hellén (1861–1937).
Sävelmä: Mikael Nyberg
(1871–1940).

1. Mä olen niin pienoinen,
pienoinen aivan,
sä suuri ja voimakas,
Isäni taivaan, Isäni taivaan.
2. Siks syytä ei peljätä,
lapsella liene,
kun taivainen Isäni,
tarpehet tiennee, tarpehet tiennee.
3. Kun voimani uupuvat,
käsilläs kannat
ja syntini armosta
anteeksi annat, anteeksi annat.
4. Oi johdata kulkuni
totuuden teitä!
Et, Isäni armahin,
lastasi heitä, lastasi heitä.

Leipä – On ihanata ylistää

Mikael Nyberg 1900. Suom. Hilja Haahti 1900. © Paula Kurki-Suonio. Virsikirjaan 1938.
Sävelmä: Toisinto Raumalta.

1. On ihanata ylistää sinua, Jumalamme,
ja laulain kiittää armoas, hyvyyttäs
kohtamme. Sä kuljit aina kanssamme,
veit taisteluissa voitolle ja olit auttajamme.
2. Ain olet ollut luonamme, aarteena
kalleimpana. Meit' elon vesi virvoittaa,
ja elon leipä, Sana. Sun armos meille virtailee ja to-
tuutesi valaisee, kuin tähti loistavana.
3. On virsi täällä heikko vain ja köyhä
kiitoksemme kaikesta, minkä meille soit
jo täällä iloksemme. Me emme kyllin johtoas
voi ylistää ja armoas, mi siunas askelemme.
4. Sua rukoilemme Herramme,
meit' älä koskaan heitä.
Suo meille Hengen valkeus,
mi johdattaapi meitä.
Luo usko, toivo sydämeen ja rakkautta
Jeesukseen, vie armotahtos teitä.

Lintu – Pikkulintu riemuissaan

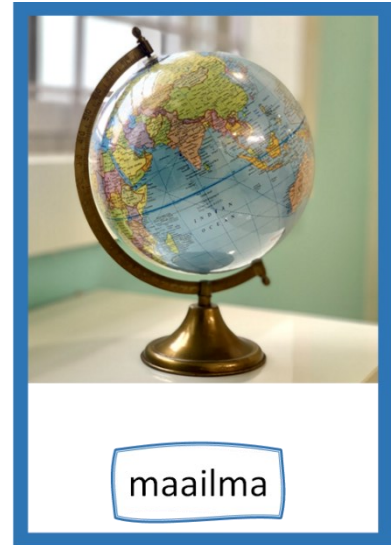
Sanat ja sävelmä tuntematon.

1. Pikkulintu riemuissaan laulaa aina onneaan
Ei se jouda kaipaamaan eikä suremaan
Ei se, ei se, jouda suremaan
2. Herättyään oksalla alkaa kohta laulella
Tietämättään ruuastaan, laulaa kiitostaan
Laulaa, laulaa, laulaa kiitostaan.
3. Kuule linnun laulua, katso kohti taivasta!
Surut kulkee kulkuaan, laula sinä vaan
Laula, laula, laula sinä vaan.
4. Kiitä Herraa päivittäin, hyvyyttänsä ylistäin!
Vaikka täällä kärsitkin, kiitä sittenkin.
Kiitä, kiitä, kiitä sittenkin.
5. Jos on synkkä polkusi, Herra suojaa kulkusi.
Kohta kotiin saavutaan, aina lauletaan.
Aina, aina, aina lauletaan.

Maailma – Ken on luonut sinitaivaan

Sanat ja sävelmä Mikael Nyberg 1902.

1. Ken on luonut sinitaivaan,
vihertävän metsän ken?
Ken on suonut kauneuden
kukkasille niittyjen?
Jumala on kaiken luonut,
Jumala on kaiken suonut,
ihmisille ilon tuonut niin kuin isä lapsilleen.
2. Hän on taivaan vahvuudelle pannut päivän paista-
maan. Yöllä hänen käskystänsä
kuu luo meille loistettaan. Tähdet
korkeudestansa kunniaksi Jumalansa
levittävät valoansa tänne maahan matalaan.
3. Kaikki mikä maailmassa kaunista on, ihanaa,
se on Luojan rakkauden ihmisille antamaa.
Ihmislapsi, kiitä, kiitä taivaallista Isää siitä,
laulus toisten lauluun liitä
ylistämään Jumalaa.

Maja – Avaja porttis, ovesi

Georg Weissel 1642. Ruots. Jakob Arrhenius 1694. Suom. virsikirjaan 1701. © Kirkon keskusrahasto.

Sävelmä: Ruotsissa 1697.

1. Avaja porttis, ovesi,
käy Herraas vastaan nöyrästi, kun itse taivaan
kuningas, sun tahtoo olla vierahas.
Suo ilovirtes kaikua, on siitä riemu taivaassa.
Nyt olkoon kiitos Jeesuksen,
kun saapuu luokse syntisen.
2. Hyvyyden Jeesus myötään tuo
ja kaiken armon sulle suo.
Kruununsa on vanhurskaus ja valtikkansa
laupeus. Hän tuskat tuimat sammuttaa,
vaivoista hän sun vapahtaa.
Nyt olkoon kiitos Jeesuksen,
kun saapuu luokse syntisen.
5. Käy, Herra Jeesus, luokseni, tee sydämeeni majasi.
Sä sinne armo, autuus tuo.
Sun asuntos sen olla suo. Mua iloon taivaan
johdata, ett' luonas saan ain asua.
Jo kohta Herra saapuukin.
Niin, aamen, Jeesus rakkahin.

Musta/synti – Käy köyhään sydämeeni

Johan Ludvig Runeberg 1857.
Suom. Maria Joutsen 1900. Virsi-
kirjaan 1938. © Kirkon keskusra-
hasto. Sävelmä: Keskiajalta / Sak-
sassa 1524.

1. Käy köyhään sydämeeni sä, Henki totuuden.
On siitä kyneleeni, kun täyttää synti sen.
Ei itku, tuska pestä, voi sitä väärydestä.
Sen teet sä armainen.
2. Sä tunnet puutteheni. Oon aivan avuton.
On kylmä sydämeni ja tyhjä valoton.
Se siksi jääpi multa, mut taivahista tulta
sinulta rukoilen.
3. En syntiturmelusta saa sielustani pois.
En tuskaa ahdistusta, mä itse voittaa vois.
Tyhjäksi merta luoda ja yöstä päivää tuoda,
ei vaikeampaa ois.
4. Rukoilen, Herra yhä: käy sydämeheni.
Sytytä valo pyhä mun synkkään mieleeni.
Yön usvat aamu voittaa.
Uus armon päivä koittaa,
niin kirkkain sätehin.

Myrsky – Tuolla keinuu pieni pursi

Sanat ja sävelmä Mikael Nyberg
1903.

1. Tuolla keinuu pieni pursi vasten tuulta ponnistain.
Merimiesten mielen mursi myrsky, joka raivoaa.
2. Onko heillä pelastusta;
onko toivoo ollenkaan?
Myrsky-yö on sysimusta
mielet säikkyy pelosta.
3. Silloin näkyy aalton päällä
hahmo kirkas liikkuvan.
Purressansa miehet täällä
joutuu kauhun valtahan.
4. Tuttu ääni lausuu heille:
"Minä oon, siis rauha vaan!"
Sydämille järkkyneille uusi toivo tarjotaan.
5. Herran purteen astuessa
myrsky taukoo, tyni saa.
Aamuruskon koittehessa
venhe rannan saavuttaa.

Ovi – Jeesus johdata tiemme kulkua

Nikolaus Ludwig von Zinzendorf 1725. Suom. Elias Lönnrot 1874. Uud. Jooseppi Mustakallio 1900. Virsikirjaan 1938. © Kirkon keskusrahasto. Sävelmä: Adam Drese 1698.

1. Jeesus, johdata, tiemme kulkua.
Auta, että kiiruhdamme,
jälkiäsi noudatamme.
Kätes meille suo, ohjaa Isäs luo.
2. Alla kyynelten, Jeesus, pyytelen,
etten turhaan valittaisi
enkä tieltäs poikkeaisi.
Koetusten tie, luokses, Herra, vie.
3. Murheen alhossa, ole turvana,
että armos vahvistaisi,
kestävyyteen totuttaisi,
mieltä ylentäin, maasta ylöspäin.
4. Johda matkani, rakas Herrani.
Auta taistoin, tuskain tiellä,
korjaa tieni, päässä siellä.
Avaa ovesi, päästä lepoosi.

Paimen – Kaitse Jeesus paimen hyvä

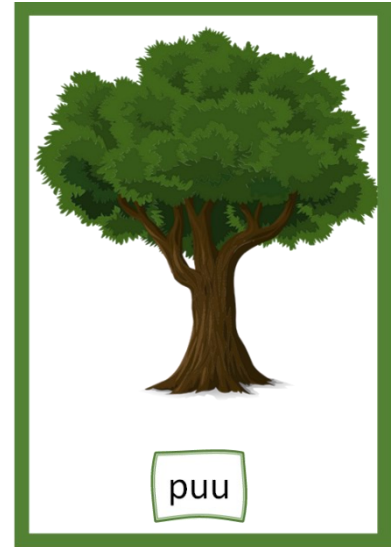
Säk. 1–4 mahd. Siegmund von Birken 1663. Säk. 6 saksalainen 1698. Suom. ja säk. 5 Knut Legat Lindström 1867. Virsikirjaan 1886. © Kirkon keskusrahasto. Sävelmä:Ruotsissa 1697.

1. Kaitse, Jeesus, paimen hyvä,
laumassasi minua.
Eksyvä ja erehtyvä olen ilman sinua.
Luonas turvani on parhain,
ah, jos siihen mä jo varhain
nuoruudessa pääsisin,
loppuun asti pysyisin.
2. Hyvä paimen rakastaapi omaa
lammaslaumaansa. Rakkautta myös hän saapi
lampailtansa omilta. Niin mua hoida
armossasi, hyvä paimen huomassasi,
että myös mä rakastan sinua vain ainian.
6. Jeesus, tule turvakseni,
Jeesus, mulle armos tuo.
Kasvos käännä puoleheni,
sielulleni rauha suo. Ääntäs auta kuulemahan.
Sinua vain seuraamahan.
Kiitos aina olkoon sun, hyvä paimeneni mun.

Puu – Jo joutui armas aika

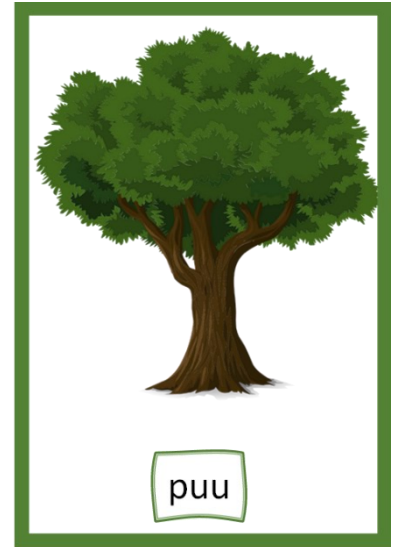
Mahd. Israel Kolmodin 1694. Suom. 1700.
Virsikirjaan 1701. Uud. Alfred Brynolf Roos
1867, komitea 1937. Sävelmä: Ruotsissa
1697.

1. Jo joutui armas aika
ja suvi suloinen.
Kauniisti joka paikkaa koristaa kukkanen.
Nyt siunaustaan suopi taas lämpö auringon,
se luonnon uudeks luopi, sen kutsuu elohon.
2. Taas niityt vihannoivat ja laiho laaksossa.
Puut metsän huminoivat taas lehtiverhossa.
Se meille muistuttaapi hyvyyttä, Jumala,
ihmeitä julistaapi se vuosi vuodelta.
3. Taas linnut laulujansa visertää kauniisti,
myös eikö Herran kansa Luojaansa kiittäisi!
Mun sieluni, sä liitä myös äänes kuorohon
ja armon Herraa kiitä, kun laupias hän on.
4. Oi Jeesus Kristus jalo ja kirkas paistemme,
sä sydäntemme valo, ain asu luonamme.
Sun rakkautes liekki sytytä rintaamme,
luo meihin uusi mieli,
pois poista murheemme.

Puu – Joulupuu on rakennettu

Gustaf Oskar Schönemann 1876. Sävelmä:
Kansansävelmä Suomesta.

1. Joulupuu on rakennettu,
joulu on jo ovella.
Namusia ripustettu
ompi kuusen oksilla.
2. Kuusen pienet kynttiläiset valaisevat kauniisti.
Ympärillä lapsukaiset laulelevat sulosti.
3. Kiitos sulle, Jeesuksemme,
kallis Vapahtajamme,
kun sä tulit vieraaksemme,
paras joululahjamme.
4. Tullessasi toit sä valon,
lahjat runsaat, rikkahat.
Autuuden ja anteeksannon,
kaikki taivaan tavarat.
5. Anna, Jeesus, Henkes hyvän
meidän sydämihimme
viritellä uskon valon!
Siunaa, Jeesus, joulumme!

Raha – On meillä aarre verraton

Johan Ludvig Runeberg 1857.
Suom. Knut Legat Lindström
1860. Virsikirjaan 1886. © Kirkon
keskusrahasto. Sävelmä: Burk-
hard Waldis 1553.

1. On meillä aarre verraton, se kalliimpi on kulta, ja kivet kalleimmatkin on sen rinnalla vain multaa. Tää lahja kallis taivahan, tää parhain aartehemme on pyhä Sana Jumalan, sen saimme omaksemme.
2. Kun ruoste, koi ja aika syö muun kaiken kokonansa, kun usein raukee ihmistyö jo kohta alkaisansa, kun maa ja taivas hukkuupi ja häviääpi kerran, niin horjumaton iäti on pyhä Sana Herran.
7. Siis kiitos, Herra laupias, nyt lakkaamatta aivan, kun sinä meille Sanassas, osoitat tietä taivaan. Ken nyt on köyhä, rikas ken sun Sanas saatuansa!
Tään kalliin aarteen jokainen saa pitää omanansa.

Risti – Ei mikään niin voi virvoittaa

Lars T. Nyberg 1745. Suom. Elias Lagus 1790. Uud. Wilhelmi Malmivaara 1901. Virsikirjaan 1938. Sävelmä: Bartholomäus Gesius 1603, Michael Praetorius 1607.

5. Ainoa anteeks'antamus,
ainoa synnin sovitus
ja ainoa tie armohon
Jeesuksen risti yksin on.
6. On ainut neuvo huonolle,
on ainut turva heikolle
ja ainut meillä puolustus
Jeesuksen esirukous.
8. Ainoa tosi viisaus
ja ainoa vanhurskaus,
ainoa puhdas pyhitys
on Vapahtajan yhteys.
9. Muut kuollessa ei rauhaa saa,
ei kestä Herran kunniaa,
ei pysy eessä Jumalan
kuin seuraajat vain Karitsan.

Rukous – Kiitos sulle Jumalani

August Ludvig Storm 1891. Suom.
Kaarlo J. Rahikainen 1900. Virsi-
kirjaan 1986. Sävelmä: Oskar Me-
rikanto 1923.

2. Kiitos, että rukoukset
monet, monet kuulit sä.
Kiitos, että pyynnöt toiset
eivät saaneet täytyä.
Kiitos, kun mä hädässäni
avun saan sun kauttasi.
Kiitos, että synneistäni
vapahtavi Poikasi.
3. Kiitos sulle jokaisesta
elämäni hetkestä.
Kiitos päivän paistehesta
niin kuin pimeydestä.
Kiitos sulle taisteluista,
rististäkin, Jumalain.
Kiitos, että aina muistat,
autat mua tuskissain.

Salama – Jonk' on turva Jumalassa

Lina Sandell 1855. Suom. Harpunsäveliä 1886. Sävelmä: Ruotsista 1873.

1. Jonk on turva Jumalassa,
turvassa on paremmassa,
kuin on tähti taivahalla, lintuemon siiven alla.
kuin on tähti taivahalla, lintuemon siiven alla
2. Herra hoitaa omiansa Siionissa armollansa.
Aina heille tarpeet antaa, käsillänsä heitä
kantaa. Aina heille tarpeet antaa,
käsillänsä heitä kantaa.
3. Niit' ei hänen kädestänsä tempaa kenkään ikänänsä,
jotka omakseen hän osti, kuolost'
elämähän nosti. Jotka omakseen hän osti,
kuolost' elämähän nosti.
5. Käyköön myöten taikka vastaan,
eipä Isä, heitä lastaan. Kaikk' on hänen
aikehensa, tosionneks omillensa.
Kaikk' on hänen aikehensa,
tosionneks omillensa.

Silmä – Mä silmät luon ylös taivaaseen

Johan Ludvig Runeberg 1857.
Suom. 1863. Uud. Julius Krohn
1880. Virsikirjaan 1886. Sävelmä:
Rudolf Lagi 1867.

1. Mä silmät luon ylös taivaaseen
ja yhteen käteni liitän.
Sua Herra, ystävä lapsien,
nyt hartain mielin mä kiitän.
2. Sua riemullista on ylistää,
ja mielelläni sen teenkin.
Ei sulta pieninkään unhoon jää,
vaan katsot myös vähäiseenkin.
3. Oi kiitos kaikesta, minkä soi
sun armos armasta mulle
ja siitä myös, mitä nyt en voi
mä tyystin lausua sulle.
4. Mä taimi olen sun tarhassas
ja varten taivasta luotu,
sun armollisehen huomahas
jo syntymästäni suotu.
5. Mua suojaa sä, Isä armoinen,
sun Henkes voimalla vielä
ja tieni johdata taivaaseen,
iäiseen elohon siellä.

Sokea – Hoosianna

Matt. 21:9 pohjalta. Suom. 1871. Virsikirjaan 1986. Sävelmä: G. J. Vogler n. 1795.

Hoosianna, Daavidin Poika, kiitetty olkoon hän!
Kiitetty Daavidin Poika, joka tulee Herran nimeen.
Hoosianna, Daavidin Poika, kiitetty olkoon hän!
Kiitetty Daavidin Poika, joka tulee Herran nimeen.

Hoosianna, hoosianna, hoosianna, hoosianna!
Kiitetty Daavidin Poika, joka tulee Herran nimeen.
Hoosianna, hoosianna, hoosianna, hoosianna!
Kiitetty Daavidin Poika, joka tulee Herran nimeen.

Hoosianna, Daavidin Poika, kiitetty olkoon hän!
Kiitetty Daavidin Poika, joka tulee Herran nimeen.
Hoosianna, hoosianna, hoosianna, hoosianna!
Kiitetty Daavidin Poika, joka tulee Herran nimeen.

Sormus – Iloitse morsian ja riennä vastahan

Tanskalainen 1500-luvulta. Suom. Hemminki Maskulainen virsikirjaan 1605. Uud. Elias Lönnrot 1864. © Kirkon keskusrahasto. Sävelmä: Jakob Regnart 1574.

1. Iloitse, morsian, ja riennä vastahan.
Hän saapuu, kuninkaasi,
sun, Siion, ruhtinaasi.
Nyt kiitos hälle kannan ylistys, hoosianna!
4. Hän voitti saatanan, ja surmas kuoleman.
Nyt saarnaa rauhaa meille,
synteihin langenneille.
Nyt kiitos hälle kannan ylistys, hoosianna!
6. Hän kihlaa itselleen sun morsiamekseen.
Sun orjuudesta ostaa ja kunniaansa nostaa.
Nyt kiitos hälle kannan ylistys, hoosianna!
7. Aukaise porttisi sun vierahallesi.
Hän tahtoo luokses tulla ja omanas ain olla.
Nyt kiitos hälle kannan ylistys, hoosianna!
8. Nyt ilomiehellä sun äänes ylennä
armonsa kiitokseksi, uhriksi mieluiseksi.
Nyt kiitos hälle kannan ylistys, hoosianna!

Sydän – Sun haltuus rakas Isäni

Nicolaus Selnecker 1578 ja Martin Moller 1587. Ruots. Haquin Augustius 1641, uud. Jesper Swedberg 1694. Suom. virsikirjaan 1701. Uud. komitea 1937. Sävelmä: Ranskassa 1543.

1. Sun haltuus, rakas Isäni,
mä aina annan itseni.
Mun sieluni ja ruumiini
sä Herra, ota suojaasi.
2. Mun sieluni ja ruumiini
sun omas ovat, Herrani.
Siis omas ota huomahas,
en pelkää sinun suojassas.
3. Sun, Isä, tahtoos tyytyen
saa sydän levon suloisen.
Oot hädässä ja tuskassa
mun auttajani ainoa.
4. Sen uskon, rakas Isäni,
vaan muista heikkouttani.
Sun lastas auta vaivassa,
suo ilo luonas taivaassa.

Taivas – Mun kanteleeni kauniimmin

Kleofas Immanuel Nordlund 1871.
Sävelmä: Kreetta Haapasalo.

1. Mun kanteleeni kauniimmin
taivaassa kerran soi.
Mun kanteleeni kauniimmin
taivaassa kerran soi.
Ja usin äänin suloisin mun suuni laulaa voi.
Ja usin äänin suloisin mun suuni laulaa voi.
2. Nyt halleluja rakkaalle mun Jeesukselleni!
Nyt halleluja rakkaalle mun Jeesukselleni!
Niin autuas on päivä se, kun pääsen luoksesi!
Niin autuas on päivä se, kun pääsen luoksesi!

Tie – Joutukaa sielut on aikamme kallis

Halullisten sieluin hengelliset laulut 1790. Uud. Wilhelmi Malmivaara 1893, Simo Korpela 1903. Virsikirjaan 1938. © Kirkon keskusrahasto. Sävelmä: Toisinto Laukaasta.

1. Joutukaa, sielut, on aikamme kallis,
vuotemme virtana vierivi pois.
Jeesus ei syntisen sortua sallis,
kaikille armosta autuuden sois.
Oi valitkaa tie, joka elämään vie!
Kohta jo päättynyt päivämme lie.
3. Maailman rakkaus mielestä heitä,
riemulla rientääkses kotia päin.
Kiittäen häntä, jok' auttavi meitä,
armonsa ihmeitä ain ylistäin.
Näin taivaasehen tiemme vaarallinen
kulkevi korvesta kiusausten.
4. Armahin Jeesus, käy kanssamme tiellä
johtaen, nostaen, varoittaen.
Kiusaaja meitä, kun tahtovi niellä,
lannista viekkahat vehkehet sen.
Ain armosi suo, hyvä turvasi tuo,
vie meidät autuuteen istuimes luo.

Tähti – Kotomaamme

Johan Fredrik Granlund 1863. Sävelmä: Kansansävelmä Suomesta.

1. Täällä pohjantähden alla on nyt kotomaamme, mutta tähtein tuolla puolen toisen kodon saamme, mutta tähtein tuolla puolen toisen kodon saamme.
2. Täällä on kuin kukkasella aika lyhyt meillä, siellä ilo loppumaton niin kuin enkeleillä, siellä ilo loppumaton niin kuin enkeleillä.
3. Täällä sydän huokailee ja itku silmän täyttää. Siellä sydän iloitsee ja silmä riemun näyttää. Siellä sydän iloitsee ja silmä riemun näyttää.
4. Sinne toivon siivillä jo sydän pieni lennä. Siellä kun on kotomaani, sinne tahdon mennä. Siellä kun on kotomaani, sinne tahdon mennä.

Valo – Mua siipeis suojaan kätke

Lina Sandell 1865. Suom. 1900.
Virsi kirjiaan 1938. Sävelmä: Kan-
sansävelmä Skånesta.

1. Mua siipeis suojaan kätke,
oi Jeesus, Herrani.
Suo jassas suo mun olla,
jos kuinka kävisi.
Sä kaikeks tule mulle
valollas, neuvoillas.
Suo joka päivä elää
mun yksin armostas.
2. Suo anteeks kaikki synnit,
puhdistas verelläs,
luo minuun uusi mieli,
pyhitä Hengelläs.
Ja meidät suuret, pienet
sun sulje suojaahas,
yö rauhainen suo meille,
oi Jeesus, laupias.

Vene – Riennä riemuin eespäin vaan

Christian E. Richardt 1868. Suom.
Pekka Juhani Hannikainen. Sä-
velmä: P. J. Hannikainen 1903.

1. Riennä riemuin eespäin vaan,
tietä Jumalasi.
Joskin löydät määrämaan vasta kuollessasi.
Joskin löydät määrämaan vasta kuollessasi.
2. Ällös pelkää yötä maan;
taivaan tähdet loistaa.
Luota Herraan Jumalaan,
hän voi varjot poistaa!
Luota Herraan Jumalaan,
hän voi varjot poistaa!
3. Totta sekä oikeaa
horjumatta puolla!
Herran tiellä ihanaa elää on ja kuolla!
Herran tiellä ihanaa elää on ja kuolla!

Vesi/kaste – Oi Jumala et hylkää pientä lasta

Jesper Swedberg 1694. Suom.
Bengt Jakob Ignatius 1824. Uud.
Julius Krohn 1880. Virsikirjaan
1886. Uud. komitea 1937. © Kir-
kon keskusrahasto. Sävelmä:
Ranskassa 1542.

1. Oi Jumala, et hylkää pientä lasta,
vaan katsot puoleheni taivahasta.
Kun lapsenas suot tulla luoksesi,
tää kuule nyt mun rukoukseni.
2. Sä tähän maailmaan mun olet luonut,
ruumiin ja sielun, kaikki olet suonut.
Jo kasteessa sä minut puhdistit,
sun omaks lapsekseeni omistit.
3. Suo, että tahtoas mä noudattaisin,
sun Sanaas pyhää aina rakastaisin.
En tietäni voi itse ohjata,
siis minua, oi Isä, johdata.
7. Mun elää anna kunniakses aina,
jo lapsena sun pelkos mieleen paina.
Mun täällä anna kasvaa armossas
ja kasvot nähdä kerran taivaassas.

Viha – Maa on niin kaunis

Bernhard Severin Ingemann 1850.
Suom. 1887, Hilja Haahti 1903.
© Paula Kurki-Suonio. Virsikirjaan
1986. Sävelmä: Saksassa 1842.

1. Maa on niin kaunis,
kirkas Luojan taivas,
ihana on sielujen toiviotie.
Maailman kautta
kuljemme laulain,
taivasta kohti matka vie.
2. Kiitävi aika,
vierähtävät vuodet,
miespolvet vaipuvat unholaan.
Kirkasna aina
sielujen laulun
taivainen sointu säilyy vaan.
3. Enkelit ensin
paimenille lauloi,
sielusta sieluhun kaiku soi:
Kunnia Herran,
maassa nyt rauha,
kun Jeesus meille armon toi.

Isä meidän -rukous ja Herran siunaus

Isä meidän

Isä meidän, joka olet taivaissa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä
meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia
iankaikkisesti. Amen.

Herran siunaus

Herra siunatkoon meitä ja varjelkoon meitä.
Herra valistakoon kasvonsa meille
ja olkoon meille armollinen.
Herra käänträköön kasvonsa
meidän puoleemme ja antakoon meille rauhan.
Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Amen.